

Lo

cc

~~7/15~~

engr. title and 4 test-engravings

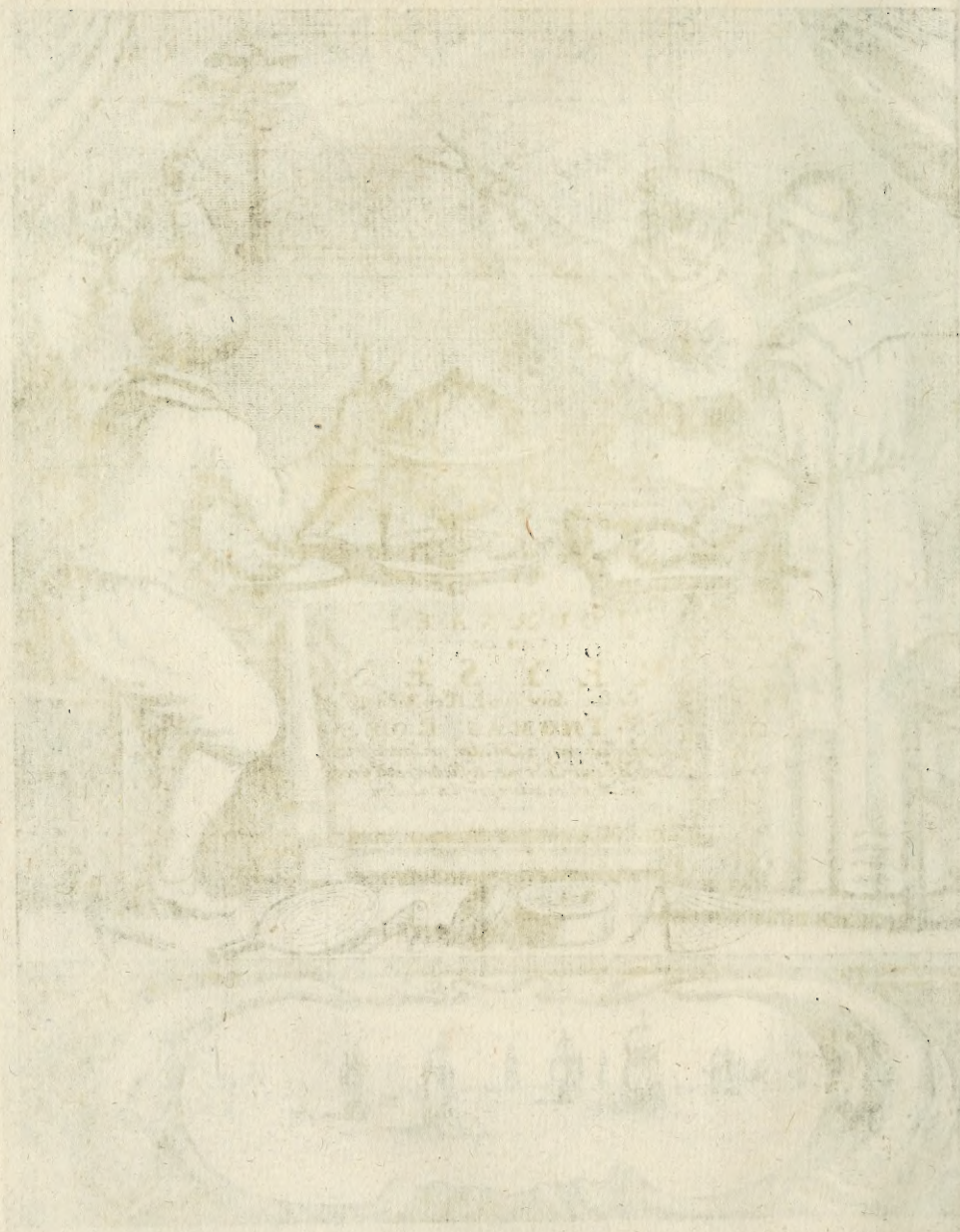

Journal /

Vande

R E Y S E N

ghedaen door den E^d. Heer en Ridder

S^R. T H O M A S R O E,

Ambassadeur van sijn Conincklijke Maejesteyt van *Groot-Brittanje*
Afgevaerdicht naer Oostindien aen den *Grooten Mogol*, ende
andere ghewesten in Indien.

Nevens

*Verschejde aenmerckens en ghedenckwaardighe gheschiedenissen / en een
een beschrijvinghe van de volkeren / Steden / Landen /
ende Vyuchten.*

Uyt het Engels vertaalt, ende met Copere Figuren verciert.

t. A M S T E R D A M,

By *Iacob Benjamin Boeck-verkooper*, inde *Warmoes-straet*, by
de *Papenbruch-steegh* in de *Druckery*, 1656.

1331101

5116 V

REYS N

ghebaen door den H. Meester en Ridder

ST. THOMAS ROY.

2093/2

I O U R N A E L

Van

S^R. T H O M A S R O E,

Ridder , Heer Ambassadeur van sijn

Majesteyt van *Groot-Brittanien*, aen den *Grooten Mogol*: van gedenckwaardighe saecken hen bejegent op den wech, ende in het Hof van *Mogol*. Sijne Custuymen, Steeden, Contreyen, Onderfaten, en andere Indiaensche Affairen.

C A P I T T E L I.

Geschiedenissen en aenmerckinge, in, ende aengaende d' Voyagie naer Suratta.

Seyl gegaen sijnde van Gravesande, om onse Reys te voltrecken naer Oost-Indien aen den grooten Mogol quamen wy / op den vijften Junij 1624 voor Anciker te liggen in de Haven van Soldania. Hoewel die variatie een uytnemende merckteeken sy in de gantsche Cours van Landte verneemen / evenwel en geeftse gheent andere seeckerhepdt / als een waerschouwinghe om uyt te sien; want dicht by Landt en mindertse niet in de selvighe Propozitie / maer veel trager: waer van ich een merckelijcke reeden soude kunnen geven / maer het soude hier ter plaetse te wijtloopich vallen / nochte en kan door geen oordeel altoos tot twintich mijlen op ghemaect werden; daer en boven ('t welck onbedrieghlyck sal zyn) de Magnetische wyte so moepelijck sijnde om welck waerlijck te merken aen des Schips beweginghe / ende de snelheyt der naelde / soo dat een graet naerwelijck een doolinge is. Dese overdenkinghe deede my vertrouwen / dat wy geen Landt soudon sien voor den vijften's morgens vroegh.

Soldania is / soo ich meyne / een Eylant aen welkers Supteynde is de Gaep de *Bona Esperance* ghescheppen van den Oceaen door een diepe Bay aen

de Supd'-oost Syde / ende recht Oost aen een Riviere die wy op den Caessel
 gelwaer worden. Het Landt is vruchtbaer / draegende kozt dick gras / den
 Oceaen is afgeschepten door seer hooghe en steyle Clipachtige Berghen / be-
 deekt met sneu / ende ontoegankelijk / ten sy datmen het ondersoecke ende
 gelwaer worde aen de Riviere van Dulce, welke bukten twijffel seer groot
 is / sich aen de Oostsyde van de Bay uytstortende. Daer sijn op het Eplandt
 5. ofte 600. Menschen / d' Alder-Barbariste in de weereelt / haer geneerende
 met doode krenge / ende de in gewanden van schaepen om der gesontheyt wil-
 le om haere hals dragende / ende wjvende haere hoofden (ghekrult op de
 maniere der Negroos) met beestendzeck : sy en hebben geen ander kleedinghe
 dan beeste-bellen om haere schouderen ghewentelt / het binnenste in de herte
 naest aen het lichaem / ende in de koude het haerprighe en buptenste kant ;
 haere huyssen sijn maer als met een Mat overtrocken / uytgeholt als een oo-
 ven / in de welke sy kruppen / ende die sy omkeeren nae dat de windt veran-
 bert : want sy en hebben geen deuren om die bukten te houden. Daer steelen
 hebben sy ghelaeten door met ons te handelen / ende geeven door uytelijke
 teekenen te kennen / dat haer herte en meyninge goet is ; sy en kennen geen-
 derley Godt noch Religie. De lucht / en het waeter is seer goet en gesont / om
 de beyde dun ende door dringende. Op dit Eplandt sinder Stieren / Roepen /
 Weerkatten / Waple-eesels die vry groot sijn / ende Phaisanten / Patrysen /
 Nieuwicken / Wilde-Gansen / Eenden / etc. Op het Eplant Pengwin is
 een gewoogelte gheudeint Passer-Flanugos, 't welck oobereyndt gaet / sijn
 Wiercken sijn sonder Weederen / neerhangende als Mouwen met witte stree-
 pen : sy en vliegen niet / maer wandelen op paeden / ende houden haere quar-
 tieren met ozde. 't Is een vrenden Voogel / ofte veel eer een mengelmoes
 van een schepsel bestaende uyt beest / Voogel / Vis / maer meest uyt een Voogel
 / wederleggende die beschryvinghe van een mensch / dat sy sy een twee-
 boetich dier sonder veeren / 't welck naeder komt aen de beschryvinghe van
 dit schepsel. De waaren hier sijnde / sijn door eerst taemelijke verschyninge
 van bee (soo slechts en Sapsoen verhooren worde alse niet maeger en sijn /
 't welck is een Maent na dat de Sonne van haer nae 't Noorden vertrocken
 is) Seeckre wortelen die sy Maugin noemen / Arras, indien onse Coophuyden
 niet bezyoogen sijn ; ende ick vertrouwe vasselijk / dat ick een Steenrots
 uytgebonden hebbe leeverende quicksilver ende vermeliogen / den Steen gants
 en geheel van bukten ghespickelt sijnde met een seer supvere ende roode Cou-
 leur soo hoogh als een schilder soude kunnen schilderen / ende 't welck op het
 Papier of eenige andere bequame materie afgaet : nae de beschryvinghe van
 Johan a Costa soo moet het de selvige sijn ; 't is oock seer swaer / ende vol van
 Miniraele glinsteringen. Den Caessel ofte hooghe Steenrots soo genoemt /
 door een rechte Linie van de waeterkant is 118 53. Doeten hoog / de Waepe
 is vol Walvischen en Seelten. De Hollanders hebben op het Eplandt Pen-
 grin daer nae gevist : de breeete is / 33. Graeden 45. Minuten : de lengte
 28. Graden 20. Minuten / de veranderinge twijfelachtich of ten Oosten
 of ten Westen ; doch myn ghevoelen is / dat de Variatie Westerlyck is 30.
 Minuten : d' oorsaeck der veranderinghe sijnde in den Oceaen ; als naektes-
 tigh blyckt aen de veelvoudige Linien ende veranderingen nae de Caap F toe
 ende daer nae Westerlyck. Indien eenige Schepen tyd ghenoech hebbende /
 slechts

Nechts een hondert mijlen meer nae 't Noorzen met den Oceaan affaeken / 't welck beplijch mach geschieden/geen winden sulckx verbiedende/ ick ben verseeckert sy sullen goede neeringhe hebben van Dee en andere Coopmanschappen / ende moogen dooz sommige Luyden daer te laeten / het Lant ontdecken / ende misschien kennisse krygen aen het volck die met de Spangiaerden aen de Oostsyde in 21. Graeden om Gout te handelen / nae de maniere der Mooren in Barbarpen tot Gago. Deese ghelaeten aen de Caep en sullen niet verder gaen / maer wachten nae geleentheit van Passagie / ende en kunnen daer niet veel goets upcrechten sijnde onder het ontfatsoenlijkste-gebanen volck / die niet en weeten dat menschelyck is / ende in gheen ander deel menschen sijn / dan voor soo veel als sy spreken en wandelen als menschen.

Molalia is een van de vier Eplanden van Gomory, Angazelia, Juanny, ende Majotta sijnde de andere drie. Zy ligghen Oost ende West bynae even verre van malckanderen / behalven Angazelia, 't welck wat meer nae 't Noorzen licht. Molalia is in 't Supden byet 12. Graden 20. Minuten / inde selve Meridiaen met Caep Augustyn, de Variatie sijnde 16. Graden 40. Minuten.

Angazelia is nae 't Compas Noort ten Westen 7. Mijlen daer van daen/het alderverste eynde 11. Graden 55. Minuten / sich ten Noorzen upstreckende 11. graeden 6. minuten / ghelyck ick aengemerckt hebbe sijnde geen 5. mijlen daer van daen / ten supden van my af; 't is het hoogste Lant dat ick opt sacht / bewoont van Mooren, handelende op den Oceaan ende de andere Oosterse Eplanden met haer Dee en vruchten / de selvige om Callicoos, oft andere Luywaet om haer te bedecken / verwisselende. Het woijt gheregeert van tien klepne Coningen, ende is vruchtbaer genoegh in hoepen / Offen / schoone Gepten / Cocos Nooten / Orangie-appelen en Limoenen: sy hebben vieren voor ons in 't voor by vaeren aengelept / begeerich sijnde te handelen upt d' eerste handt in Coopmanschappen / die sy in Canoos van Molalia halen / daer onse schepen op vaeren. Zy worden voor een valsche en trouwloos volck gehouden / hebbende al ooverlangh eenighe van Sir Jaems Lancasters volck verlaeden; doch nu aen andere Eplanden een proef van ons ghadht hebbende / soo en twijfele ick niet of sy fouden haer Credit weeberom willen bekoemen.

Juanny licht ten Oosten van Molalia, ende Mogotta in de selvige streeck / de Custe tusschen haer beyde is allesins beplijch. Deese drie Eplanden hebben gants geen gebreck aen goede verberfchinge / doch in sonderheyt Magotta, soo my bericht wiert van de Arrabiers, op Molalia handelende / ende de Hollanders liggen daer oock aen. Het naeste Epland in goetheit is Juanny, alwaer een oude Vrouwe Sukanesse van haer allet is leevende / tot wien sy haer begeben om recht en gerechticheit in Burgerlijcke en Criminele saecken.

Molalia heeft in haer drie onder-Sultans, kinderen van d' oude Vrouwen / twee Soonen ende een Dochter / welcke oover besondere gewesten des Eplants regeren. De Sultan, in wiens Quartieren wy ten ancker lagen / heeft soo grooten macht en autoriteyt / dat sijne onderdaenen selfs niet in noot sonder verlof derben vercoopen: wes halven oock Capiteyn Keling Dier booten nae sijn Stad sendt/ versoeckende byen handel met haer / alwaer sy ontfangen wierden van een Gouverneur, of liever een Admirael, ofte Com-

mandeur des Haebens / liggende ongeveer 4. Mijlen ten Oosten van onse Residentie-plaets / waer op verlof om aen Landt te coomen ontfangen hebbende / hebben wy met Capiteyn Nieupoort 40 Mannen aen Landt geset : den Gouverneur vanden sp sittende op een scopen mat / onder de kant van een stoel 't welck onderhanden was / Verselt met ontrent 50 Mannen / sijn hant was een rock van blaew en roet linnen / tot aen sijn knien toe om 't lijf geslaegen / sijn beenen en Doeten bloot / op sijn hooft hadde hy een gemarquetten Tulban, sijne tolcken waeren seckere Maquadoxianen/welcke Arabis en gebroocken Portugees spraecken / Capiteyn Nieupoort Verceerde hem met een kleyn geschut ende een deegen van Capiteyn Keling, waer op hy gewellekome wiert / ende 4 stieren tot recompensie ontfing / en wierden als zoo met Magnificentie genoegh van hem onthaelt / haer schenkende Vrijheyt om te coopen en vercoopen / sulcx dooz een boode aen de Inwoonderen rontfom aen dienende / ende met eenen beloovende sijn eyghen vee derwaerts te senden / doch seyde dit daer by / dat hy geen macht en hadde om andere te dwingen ofte tot een seckere Prijs te doen komen / maer den handel liet hy by Ieder een Wyp. Hy sont om Croocos-Nooten om die aen 't gheschap te vereeren / hy selfs kauwende kalck van gebrade Oesters scheipen en het pit van een noot Aracca genoemt hebbende de gedaente van een eekel 't is scherp op de tonge / loft de sinckinge / verhoelt het hooft / maecht de tanden vast / ende is haer gantsche medecyne : het soude een die 't niet ghewent is 't hooft doen omloopen / het maect het speckel root ende metter tijt verst het de tanden / 't welck onder haer voor een Cleraet geacht wort : dit wort by alle man alle yeren gebruykt. Van de Gouverneur wierden sp gelept ten huyse van een scheepstimmerman / een aensienlijck persoon daer ter plaetse ; welkers huys van steen en kalck was opgemaecht / niet hoog opgetrocken / de buyten mueren niet riet bedeckt. In haer Huyshoudinge sijn sp tamelijck sindelick / ende haer arm huyfraet niet en helder / de paden van hare hoven niet riet bekleet / beset met eenich tabacq ende aen dooyt bomen. Doemmen middaghmael houden soude / soo wiert daer een tassel geset / gedeckt met een nieuwe sone mat / ghelijck dock waeren de steene sitbancken rontom de selvighe : eerst wiert daer waeter gebracht dooz peder een in een leedige Cocos-noot / 't welck uptgegoote wiert in een houte schootel / en in plaets van een droog doeck gebruycktemen de basten van Cocos-nooten. Doe wierter op gedicht gheloochte rys / vleugels van gebrade Hoenderen / ende stucken van een gerooste gepte-bock. Na dat se geseten hadden vielense aen het eeten met groot gemaeckt van geslaegen Cucus, met honich vermengt en soo ghebacken ; haer dranc was palmer-wijn ende Cocos-melck. Ick sonde een Weer ende mijn Capellaen heen om den Sultan selfs te sien / dewelcke 3. Mijlen van Tambone opwaerts in 't Landt leeft / sijnde de Stadt des Gouverneurs, daer sp hem dock by geval vonden : hy heeft haer beleefdelijcken onthaelt / ende by hem ten eeten gehouden / 't welck weynigh verscheelde van haer voorige tractement / behalven dat den Gouverneur en al de andere hem groote eere betweesen / kussende sijn handt : sijn naem is Sultan Amar-Adel, van Mahomets maeghschap / niet onwaerschiynelijck van sulcken verkeerden stamme ghesprooten te sijn / sijn kleedinghe en verschilde niet veel van des Gouverneurs, doch van wat synder stoffe / sijne manieren veel verschillende / sijnde van minder stemmicheyt en Pompeusheyt / gelyckende een wispel.

Oostindien aen den Grooten Nogol.

wispelturige sot / die sich licht liet verlepden dooz wijn / die d' Engelsche mede
brazchten / de andere Vice-Sulian sijn Broeder / in wiens Logement wy niet
en waren / sach ick ghehoomen sijnde daer ons Schip lach niet byle slaeben
om te handelen : hy bracht een Certificatie mede van Capiteyn Sajers, dat
hy de Engelsche in sijn Dominien wel hadde ghetraecteert / hy is soo wel
Xerif als Sulian, 't welck is hooghe Priester : daer ter plaetse sijnde hielt hy
eenighet maete een Magnifique staet / doch andersins een arime barrevoetse
gast / hy presenteerde in quicksilber te willen handelen / ende gebraght sijnde
hoe veel hy wilde koopen / antwoorde doo de waerdijc van 4 oft 5 realen van
achten ; doe dese koopmanschappen hem niet en wilde gelucken / soo gingh hy
om schoenen beedelen / doen verliet ick hem.

Al het volck sijn strichte Mahometisten, onderhouden de veel de oude wet / en
alsoo op deese tijdt de doozbereydingen tot haere Ram dam oft de vasten voor-
handen was / waerense ongewillich wijn te drincken : sy sijn seer Jalours
over de vrouwen ofte Moschees, waer van wy erbaretheit hadden upt het
allarm dat een van haere Priesters maecte / de welcke een van onse vrouwen
koomende tot een dorp gheswaer wierden / daer op alle de vrouwen opslupten-
de / ende uptroepende : soo wy by haer oft aen haere kercken naerderden / soo
souden sy ons dooden ; doch door ontsach van den Serif, wiert des Priesters
toorn gekilt / en heeft het niet meerder patientie verdraegen. Deece onder haer
sprecken en schijnen schoone Arabische characteren / en sommighe oock
Portugees / handelende op Mosambique in juncken ofte schepen van 40 ton ge-
maecht van ghenapde Cocos, ende gants opgemaecht / gebiedt alleert / ende be-
bracht met dien algemeynen boom.

Alhier heeft onse Bloot sich verversecht met offten en koopen / soo slepen als
2 jaerige / maer goet Dleys met seer vette en groote bocken / Arabische scha-
pen / hoenderen / Cocos-nooten / Orangie-appelen / limoen-appelen in grooten
overbloeit die wy van haer kochten om lijwaet / degenis / ende reaelen van ach-
ten / ende haere Druchten / om glase messen ende andere heusefelingen : al wat
om gelt gekocht waert komt alderdierst te staen.

Dier lach een koopvaerder van Madagasker met slaeben : den piloot des
selfs genoemt Malim Abriome sprack Portugees / ende septe tegens my dat-
ter van de zuyt- spde van 't Epland S. Laurens meenichte van ambargrijs
was / ende cocos-nooten ; hy was konstigh in de kusten ende gewesten des
lants 't onderscheyden / soo wel ten aensien van de strecke / als distantie. Wy
hadde een groote kaert van paykement gelinieert ende met graeden oydente-
lich onderscheyden / 't welck ick ginghsien : doe hy de mijne sach berispte hy
daer in veele dingen / die ick doo sijn aenwijfinge verbeeterde / en dat met ree-
den / als by exempel / Socatraes distantie van de Oceaan, ende seekere Ep-
landen na 't supden van Molalia gants uptwisschende / seggende dat ter sulcke
niet en waeren : sijn Landt is gelcegen van 1. graet 50. minuten / tot 4. grae-
den / de haeden in 2. graeden 10. minuten in hceete ten noorden / geregeert doo
enen Coniack : hy verseeckerde my van handels ghenoech in sijn haeben om
eenen Schip te laden met barnsteen / ende tin Taroxa : hy beloofde my te byen-
gen een Monster van Tin Taroxa, doch daer was iets dat hem ongewillich
maecte om by my opt weer te koomen / schoon ick hem niet Liberaele ghe-
scheneken en beloften sochte te winnen. Aen supden van Magadoxa, worden

alle de haebens geregeert van kleyne Moorsche Koningen / selfs tot Mosambique toe : hy maecte my wijs dat wy op veel plaetsen in Silber mochten handelen / dat in Magadoxa de daecken der hupsen vergult waren / datse gout in het sandt en onder de aerde vermenght hadden / daer sy niet van en houden. Van het in-landt wist hy weynigh te segghen / alleen noemende sommighe plaetsen ofte gewesten tusschen Magadopa ende Priester lan, als Odola Mahesa, Ressamy, ende Gala, waer van Odola ende Gala syn Chaphares, 't welck beteekent ongeloofbighe; ick weet niet of hy heydenen of Christenen meent / also hy daer mede sonder onderscheydt so wel Priester lan als andere heydenen meent. Van Priester lan weet hy niet meer / dan dat hy een groote Prins is en een Caphar: in de geweste van Magadoxa, tot Cambaya was hy erbare / syn byeder die met hem by my quam / was in het gevecht gheweest reghens het Schip de hoope in een Portugees Schip / van Damon afgevaerdicht / in welke slach 4. a 5. Gebleven zijn / meer en wist hy niet / als datter 3. Scheepen waeren verbrant en de rest ontvlucht; hy eyde dat de Coninck van Dabul over dese Victorie moedigh sijnde / Chaul, Damon, en andere Portugalopse Sec-steden ingenomen had / en nu na Goa in 't Marcheeren was / en dat de Portugalopse om victalie seer benaeywt waeren. Ick hoopte noch meer uyt hem verstaen te hebben doch ick wiert ick weet niet hoe belet : de tijdt om dese kuste te sien soude wel bestect syn / ende ick hebber tegen sommighe van ghelept / doch sy is om de Vader sinner gebaeren.

De haeben van Molalia ligt op de hooghte van 12. graeden 10. minuten / ende de eerste 6. daegen loopt de stroom alle glase 2. mylen na 't supd-westen; de Maen by na vol sijnde / hebben wy d' ander wegh doch seer ghemacklick voozdt: Oost aengeleypd / meesten tijdt ons op de stroom houdende. De Magadoxianen hebben sommighe absurdelyck doen geloven / dat de stroom 16. daegen d' eene wegh liep / ende 15. daghen een ander / ende 15. daghen stil stont. Welcke om datse de eerste 6. daghen supd-west liep / ende wy naderhant onse hoers voozdt: Oost aenleypden / vooz veel een wonder scheen / maer de stroom loopt ghedurigh supd-west / en al eer het volle Maen was hadde de stroom sulcken kracht over d' ebb en bloet / soo dat wy nooyt anchor op wonden / maer volle Maen en spring-bloet sijnde / voeren wy op de bloet tegen stroom / de selvige onder lopende / en het gety boven : want rer Zee doe de spring-bloet over was / wierd ick de selvige stroom gerwaer.

Op den 14. Augusti des morgens sagen wy de kuste van Magadoxa in 4. graeden van noozderlycke breedte / hadde 18. vaem leegh Landt / witte sandige banken. Doe waere wy vā oost voozdoost de distantie vā lenghte tusschē de Oceaen ende Molalia na Merkarors gissinge / accorderende met onse reekeninge. En alsoo ick uyt onse streeck bevonden hebbe de lenghte van Caep de Sinc Augustine en Molalia tenderleyp te sijn: soo besluyt ick dat St. Laurens na 't Oosten behoorde te liggen 39. oft 40. mylen volgens mijn eerste opinie / ende de gantsche kuste van den Oceaen breeder sijnde dan het Landt is in de haert / moet oock nae Propozitie oost-waert staen / om dat de Distantie van lenghte recht van d' eene recht tegen d' ander is / schoon al haer lengte in haer selven valsche is : van Molalia, te saken met Caep de Bussos, voozdt: oost / een streeck Oostwaerts aen is de bequacmste kours; 't is noodigh dat wy den Oceaen sien omtrent de breedte in dese kours / aenghesien wy de westerlycke stroom ver

verlozen hebben tot Angazesia; doch hebbe gheen ofte seer weynigh gebonden/
Contrarie alle Journalen, onse Matrosen sijn hier in soo verscheyden van ge-
voelen alffer streecken in't Compas sijn / aengaende de stroomen ofte de gety-
en / Distantie en het wenden volghens het Compas ofte Variatie: doch ick
hebbe de waerheyt bebonden aen het laetste eynde van dese supd- wesse wind
Monson genoemt / 't welck / (ick bekenne) veranderen mach in het herte van
een Contrarie Monson, de stilte des wints groote veranderinge in de stroomen
veranderende / waer van men geen regel stellen kan.

Op den 22. Quamen de Winden tot Abdalakora ende op de hooge Landen
van Socatra soo gewelbigh nederstozten / en de grondt daer soo vol steen klip-
pen / dat ick peder een waerschouwe daer onder niet te anchoren / want so ha-
te anckers over nacht los raacken / soo sullen sy soo ver af-sacken / dat sy
het Eplandt niet sullen bekomen / ende verscheyde kabelen anckers sullen
moeten verliesen: doch soo sy dooz de nacht of 't onweer ghenootsaecht wo-
den voor ancker teliggen / laet haer een plaetse verkiezen die het gheweldt des
wints van de Bergen verswacken. Wy voeren in 't tweede Quartier van de
aenwaffende Maen/welcke doennaels boven den Horizon op ging omtrent
12. uren des middaeghs / ende gingh onder ter middernacht / op welke
tijdt dese winden soo lange ruyfchten als sy onder de aerde was / ende weder
op komende woitse getempert / de Maen is een groote Princes des wederx
in dese gewesten / ende dient wel op gelet te sijn.

Op den achften gingen wy te gelijck t' seplende quamen ten ancker te ligger
voor Tamara / des Coninghs stadt / brengende de laeghe punct ten Oosten
van de hooge zandighe bergh / buyten de selwige Oost ten Noorden in 10.
Vademen waters een mijl van de stadt: hier doet ons den Sultan de weet/
dat de winden van de bergen soo sterck sijn / dat wy nauwelijck sullen konnen
vaeren / maer sy riedt ons te gaen na Bara Delicia rupin 2. mylen na't Oosten/
alwaer sy ons soude ontmoeten: 't is een zeer goede haven / verdienende de
naem van playsant om de stilte van dien ten op'sichte van dien: 'tis een Valley
van veel leger beuvelen; tusschen het water ende de rompelighe Bergh van
Tamara keuit ghy de 2. klepne homocken in brengghen die daer ligger op het
laege punct buyten het hooghe landt Oost zuyd Oost waerts aen/en het laege
landt 't welck was Oost ten Noorden in de haven van Tamara Noord West
ten Westen/ende 10. vaamen inbaren binnen 1/2 myl van 't Landt; de Baedte
is 13. graden 5. Minuten / de Variatie 18. graden / 20. Minuten / de grondt
is wit sandt / maer steenachtigh.

Socatra is een Eplandt / inde mondt van de Noode zee / van outs genoemt
Dioscuria, ofte Dioscorida, staende op de hooghte van 12. graden en 55. Mi-
nuten / geregeert van een Sultra genoemt Amar-ben-seid, geboren in het Ep-
landt / de Soon van den Coningh Farrague in Arabia Poelix, genoeemt Sultra
Seid-ben-seid, dewelcke Sultra was van Socatra, ten tijde van sijn groot Va-
der/ghelijck dese na sijn Vaders doot Coningh sal zijn van Farrague, ende sijn
Soon tot Socatra gelaeten (het Coninghrick Farrague licht van 15. graden
tot 18. langhs de kuste van Arabia, ende ten Noorden na de Bergen) staet in
Alliantie met den Turck (aen wien gantsch Arabia schattingen moet geven /
Behalven dit Landt) op Conditie dat hy hem tot sijne assistentie 5000. Man
moet tocsenden / indien hy sulcx vereyscht / sonder eenighe andere erkente-
nisse.

nisse. Daer woondt aen de Zee omtrent Dofar een kleyn Coningh / die hy niet en derft aen tasten / sijnde onder des Grand Seigneurs bescherminge. Dit verhaelt Amar-Ben-Seid, van Socatra. Den Sultan van Socatra quam onse vloot met omtrent 300. Personen te ghemoeft / hebbende een Tente tot Baya Delecia opgerecht: hy reedt te Paert ende 3. Van sijne voornaemste Dienaren op 2. Paerden ende 1. Cameel / het volck Marcheerde voor en achter hem / maeckende een ghesuygh na de Turckise manier / hy hadde 2. guarden een van Soldaten / welcke sijne Landts-luyden sijn / ende 12. Personen van een Private guarde / als mede gehuerde Guzeratten, sommighe met Turckse boogen / sommighe met Pistolen / sommighe met Musquetten / altemaet met destighe swarden: hy hadde oock eenighe kastel-trommels / ende eenen Trompetter. Doe onse Generaal aen Landt quam / is hy vriendelijck en eerblijck van hem ontfangen gheworden: hy is een kloek en verstandich Man / als blijkt aen sijne regeeringe en antwoorden: hy voert so een Absolute regeeringe / dat niemant van hy pets mach verkopen / sijn volck sitten ront om hem met groote eerbiedicheyt / sijne Officieren daer by staende / dewelcke acht nemen op den Coophandel ende gelt ontfangen en wptellen: sijne klederen sijn van Surattische stoffen ghemaecht na de Arabische manier / met een sulpe kassack met root en wit geboorduert / ende een ander met Gout / hy draecht oock een seer kostelijcken Tulban / doch hy gaet bloots voets: alle nachten als de Sonne ondergaet soo staen oft knielen sy tegen de Sonne ende bidden den Xerif watar op haer hooft gieten: sy omhelsen de Nabowetische Reliquie: de Coninglijke stadt Tamarais van halch gesicht ende wit aengestreeken / ende alsoo de daechen van de hupsen black sijn / geveest in de haere een Eierlijck ghesicht van haer / doch als men in de stadt is / loopt het heel slecht af. M. Boughton leende des Coninghs Paert / ende kreeg verlossing om sijn hups te sien / den Coningh sondt een Sheck met hem / hy wiert in de wettelijke schyn des selfs bedrogen / evenwel was sy sodanigh als dat een gemeene Joncker in Engelandt sich daer mede wel mochte behelpen: de benedenste kamers wierden tot Nachhupsen gebuykt / d'een tot klederen / alwaer langhs de mueren eenighe hinghen / nevens noch 25. Boecken van haere Wet / Religie / Historie / ende leven der heyligen / waer van ich geen konde bekomen / maer boven mach niemands komen om noch andere / noch sijne Vrouwen / sijnde drie in 't ghetal te sien / maer de ghemeene sijn te sien in de Steden met Silbere oorzinnen: in de Kerck was de Priester besigh met de Misse te doen / doch doe hy M. Boughton, sijn Morologie in de handt sagh nemen / soa scheyd hy haest upt / ende quam met verwonderinghe by hem. Tot den middagh-mael wierden bereydt 3. Woenderen en wat rps / ende tot haer dyanck / water en Cohu, een swarte vochticheyt gedroncken soo heet almen 't lijden kan: op sijn vertreck seide den Coningh teghen hem / dat hy een onnossele plaets ghesien hadde / waer begeerde dat hy 'em dancke wilde aennemen.

Daer is een 4. kante kasteel op een bergh een mpt van Tamarais gelegen / doch hy en konde geen verlossing krijgen om die te sien. Het volck is van vierderley soorte / Arabieren sijne Landts-luyden / daer in / soo 't schynt / sijn kracht bestaet / ende in sulcke die geen oude Inwoonderen en sijn / maer eens sijn met de conquest sijn Woosaten / ende dese sijn hem gehoorsaem / ende en derben

niet een woort spreken sonder verlof / als bleek / doe een van aensien scheen te spreken: hy vzoegh hem / hoe hy sijn mondt durfde open doen in syne tegenwoordicheit; ende dese soorte tot hem genakende / kussen sijn handt. De 2. soorte sijn slaven / dewelcke / wanneer sy tot hem genaecken / sijne voeten kussen / ende dese doen al sijn handt-werck / ende maecten sijn Aloe. De derde soorte / soo ick meyne / d'oude Inwoonders des Landts / doch niet de oudste / genoemt Bediynes, die selvige die andere Histoy-schryvers genoemt hebben Jacobyne Christenen, die daer lange gewoont hebben / tegen dese heeft hy een oozlogh ghevoert / na't segghen / van d' Arabiers, ende woonen niet groote macht op de bergen / doch sijn nu in vrede op Conditie dat sy haer gerust houden / en haere kinderen in de Mahometische Religie op voeden / t welck ick niet en mercke dat sy doen / alsoo sy geen ommegangh altoos met d' Arabiers en hebben. De oorsack waerom ick achte dat sy de oude Jacobyne Christenen sijn / waer van Maginas, Purchas ende andere melden / is dese; om dat Mr. Boughron een van haere oude Kercken sach op de wegh na Tamara woest liggen / de deur wel gesloten maer slechts geborden / hier op begerich sijnde in te treden / den Sheck sijn Lepdtzman seyde teghens hem dattet daer seer spookte / evenwel heeft hy sich verstant / ende daer in gevonden een Altaer met Beelden / ende een Crucifix daer op / t welck hy daer uyt nam / doen vertelde hem den Sheck dat het een volck was van een ander Religie / doch hy was seer ongewilligh datmen veel nae haer vorszte / so ick vermoeden / wel wetende dat sy een soorte van Christenen waeren / gissende dat wy haer oft' wat beters souden willen toe wenschen / ofte niet gheboghen dat sy verdrukt wierden. De 4. soorte is een woest volck / arm / schytaal / maect hebbende langh haer / haer slechts met wortelen ghenerende / in Bosschagien schuplende / by Niemandt verkeerende / vooz peder een verbaert / sonder hupfen / en by nae so wilt als de beesten / en / na gissinge / de rechte oude ingesetene deses Eylants.

Dit Eylant is seer Berghachtigh en onbeweghtbaer: hebbende wat Oesse vleesch / eenighe Septen en Schaepen / Dadelen en Orangie-appelen / en wat rys / en niet anders tot anderhondt / van Cloopmanschappen hebben sy Aloes; t welck is het sag van een blat gelijck als hupsloock: van haer wol maecten sijnmaer groote Lakenen vooz hare slaven.

Den Coningh hadde Draken-bloet, ende Indigo van Lahor, maer hieltse tot een hooggepze: veel klepne Tibet-katten en Tibert: t hoopt alles de Coning toe / ofte passeert door sijn handen en macht taxatie. Hy heeft een aerdighe Galeij van Surata met roesen / die hem by t Jaer dienen om loon in sijn verboeren van sijne goederen; den Coningh heeft eenigekennisse van Paep-lan; behjden dat hy de grootste Potentaat van de Werelt is / boven den Turck ende den Persken, bevestigende dit sijn ghevoelen met reefflijcke raden: onder sijne slaven heeft hy veel Abyssenen. Hoozende ons geraast in des Generaals boot / soo vzoegh hy oft' Davids Psalmen waeren / ende geant woort sijnde / ja: soo seyde hy / t is des Duyvels vont / die t ghepaccificeert heeft vooz David / die te vozen Gode met sijne lippen en herten in aerdbacht loofde / maer naderhandt wiert het acrsinneloose Instrumenten bevolen. Haer dooden begraven sy altemael in Tomben / ende de Graven van haere Heyligen houden sy in groote ere. Waer van daer vele geweest sijn: doch de Prin-

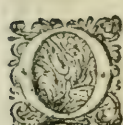
cipaelfte Seray Hachim, tot Tamara gebozen/dewelcke over 100. Jaaren herwaerts geflagen sijnde van de Portugiefen/ eertijts hier gewoont hebbende / sich aen haer openbaert / ende waerschoot voer toekomende perjkelen. Het gewelt der winden schynen sy sijn wandelen toe / en houden hem in wonderlycke eere. Ick ben noopt aen Land gekoomen / niet wetende hoe ick bejaght soude worden / maer hebbe de waerscheijnlykste Propoosten op ghesicht. Indien ick selfs gegaen / ende den Coningh ofte pemandt van sijn volck / dat verstandige Lypden waeren hadde konnen spreken/ ick soude wat verder gezaccht hebbe/ om den Curieuse Leser te voldoen : doch alle de Colcken volghen den Generaal , soo dat ick geen gelegentgheijt en hadde.

Mijn raedt is dat de Floote die na Socatra wil niet blypen en ligge ; maer datse van Molalia , tot Caap Guardafui eerst een bequaeme tyt haer verborcht hebbende / ofte passende op het laetste eynde des Monfons, soe 't voegh in 't Jaar is / haeren koers regel recht na Suratra , stieren. Ist dat pemandt voerwerpe / dat sy haer gewoonlycke verberschinge sullen missen: Ick antwoorde / tot Socatra de Dictalie slecht en oock soo dier als in Engeland / het water verre te halen en dat niet gevaer / soo dat een peder vloot sommighe van haer volck verlozen hebben in die neder te halen langhs een stroom vol van diepe gaten. Tot Caap Guardafui sult ghy niet gemack mogen vaeren / ende sonder twyfel overbloedig en goetkoop handelen / ende visch na u belieben: en schoon wy geen proef van den handel gehad hebben/nochtans hebben wy volck in Culbanden ghekleedt gesien / die gewis soo wy getoest hadden/ licht te bewegen waeren om haer vee af te dryven: want niet verre van hier ten Westen hadde Sir Henry Middleton en eenighe andere schepen treffelycke geeyten en schapen om een leure en seure / gelijk als sijn Journaal ende Mr. Barreweys eygen erbaretheyt wy hebben onderricht.

CAPITTEL II.

Sijn Reyssen nae 't Hof, en Tractement
aldaer, mits de Custuymen des selfs.

 Den 26. September ben ick aen Landt gekomen in 't geselschap van den Generael ende de voornaemste Coopluyden. Capiteyn Harris wiert gesonden om een Corps de Garde te maecten met 100. scheuten / ende de schepen in haer beste Equipagie ter eere van my haere Canons lossende. De discorsen tusschen die van Suratta en den Ambassadeur gae ick voor by: haere Barbarische Custuymen en daden niet accordeerende met des Ambassadeurs Honorable Conditie en Civile humeuren slae ick over / alsoose in des Lesers ooren wat onsoet souden klincken: wy sullen hem dan vinden van haer scheybende op sijn wegh na 't Hof.

Op den 15. November ben ick geraecht tot Brampore, synde na mijn gissinge/ 223. mylen van Suratta gelegen/ ende de koers gantsch Oost/ een on-noosel on-
buchtbaer Land/ de Dorpen en velden altemael van sijn en slyck gesticht/ soo datter niet een huys is daer men in rusten kan. desen dach raechten wy tot Batterport/ een veld 2. Mylen van Brampore, alwaer haere ammonitie huys is/ ick hebbe hier verschepte Metale stucken gesien / doch doorgaens te royt en te wijt. Onder wegen quam my den Curwal te gemoet met een sterck lijf-wacht en 6 Daendels die voor hem gedragen wierden: hy gelepde my tot de Saralia/ daer ick geordineert wiert te logeren: alwaer hy aen de Doozt sijn afscheypt van my nam/ doch ingaende/ wierden my 4. kamers toegeboecht/ als Ovens/ niet grooter / boven rondt/ de sijd-mueren van tichelsteenen op-gemaeckt; dit moepde my/ doch mijne hutten waeren mijn toevlucht / ende ick liet den Curwal weten dat ick wilde vertrecken uyt het Dorp / my schae-
mende over soo geringhe tractement: hy begeerde dat ick tot smorgens toe te wyde wilde sijn. Hier woont Sultan Perajes, des Conninghs tweerde Zoon / de de Zoon / de staet en kustuyne sijns Vaders maintinerende/ ende den Charina. Charina is d' alder-grootste Onderdaan des Mogols, Generaal van sijn armen / waer van 40000. Rupteren by hem sijn: den Prins draecht den naem en de staet / maer den Chan regcert het alles.

Op den 18. Ben ick noch om verschepte insichten gebleven / so wel om de fatsoenen des Hofs te sien / als om den Prins te Contenteren / die het begeerde / ende ick wilde hem noode ergernisse geven / om datter enighsins voorgenomen was een Factorp in het Dorp op te rechten; ende ick ben uyt erba-

rentheyt wijs geworden datter deegens hier onder de arme graech verkocht
 wierden; ick ging dan den Prins besoecken / ende brachte hem een schenck-
 zte mede. Den Curwal brachte my binnen: op het buytenste Hof stonden
 omtrent 100. ghewapende Ruyters / synde Jonckers die op des Princes
 uytgang passen om hem te groeten / staende teghen malckanderen over in een
 rijgh: in het binnenste Hof sat hy om hoogh in een ronde Galderp onder een
 Tent ende een Capijt voor hem / in een groote doch Barbarische staet. Tot
 hem ghenackende tusschen een rijgh volcks / soo quam my een Officier boot-
 schappen dat ick mijn hoet moeste afnemen / ende de aerde met mijn hoest rae-
 ken: ick antwoorde / ick quam om den Prins met eere te sien / ende en stont
 niet onder de dienst van een knecht; en also gingh ick voort tot dat ick tot een
 getralide plaetse quam recht onder hem / gaende met 3. trappen op / daer ick
 hem met eerbiedicheyt groetede / en hy boogh zich voor over; en alsoo gingh
 ick daer binnen / alwaer aen een syde in 't ronde stonden de voornaemste des
 Dorps / met haere handen voor haer als slaven; de plaets was om hoogh
 met een kostelijcke Tente overtrocken / ende beneden altemael met Capyten
 bekleedt. Om dit recht te beschrijven / 't was als een groote stellagie / ende
 den Coningh sat om hoogh als de spot koningen daer doen; ingegacn sijnde /
 en wist ick niet waer ick my neer soude setten / maer gingh recht voor hem
 staen / alwaer men met 3. treden op-gaet / hier stont sijn Secretaris op / on-
 hojste raport te doen van 't ghene ghesproken wort. Ick seyde tot hem /
 alsoo ick van den Coningh van Engelandt in Ambassade ghesonden was
 aen synen Vaeder / soo en kond ick niet na laeten van hem in 't voor by gaen
 met een verzoek te vereeren: hy antwoorde / dat mijn komste hem seer aen-
 ghenaeem was / ende voegh my nae veele dinghen aengende den Coningh /
 daer ick hem / na mijn goet duncken / op antwoorde: doch aldus om leegh
 staende / erschte ick verlos om op te treden ende by hem te staen; hy antwoor-
 de / schoon dat den Coningh van Perzien ofte den grooten Turck daer waere /
 soo en mochte het niet geschieden; Ick antwoorde / ghy moct my excuseren
 want ick en twyfele niet of ghy soudt afkoomen / en hem aen het Portael
 te ghemoet gaen: maer ick en begeerde geen meerder vypheddt als d' Am-
 bassadeuren van soodanighe Princken ghenoten / met wien ick my ghelijck
 stelde: hy protesteerde dat my sulcx oock geschiede / ende in alles soude geschie-
 den. Doe eyschte ick een stoel / doch my wiert tot antwoort gegeven / dat
 niemant oeyt daer in een stoel sat: maer men begeerde op my / als een strich
 van beleeftheyt, dat ick wat tegen een Pilaar aen / boven met silver bedeckt /
 ende daer sijn Tente oprustede / wilde leunen. Doe heb' ick van sijn Ma-
 jesteyt verocht dat een Engelsche factorp alhier mochte residentie houden / 't
 welck hy graegh consenteerde / ende gaf voort ordere aen den Buxy, om een
 contract te maecten van vry op te komen / om haer residentie aldaer te hou-
 den. Ick versochte oock vyngclep voor seckere sijnckhagien des Coninghs /
 daer hy den Curwal commissie van gaf. Doe heb' ick hem mijne schenckhagie
 over-gelevert / die hy in dancke aen nam / ende na eenighe voorgaende brach-
 ghen / om my te papen soo seyde hy / hoewel ick niet en mochte op gaen ter
 plaetse daer hy sat / so wilde hy nochtans op een ander plaets gaen / daer ick
 wel by hem mochte komen, doch dit was een van mijne schenckhagie en kel-
 der met op-gebulde vlessen / 't welck hem onder wegen op-hield / en na dat

seft weynigh hadde getoest / soo hoopte ick dat hy beschoncken was / ende een van sijne Officieren quam by my upt zyn naem om hem te verschoonen / versockende dat ick naer hups wilde gaen / ende op een ander tijt wederkomen om hem te besoecken.

Op den 6. December quaemen wy in een bosschagie te logeren / niet verre van des Coninghs vermaarde Casteel Mandoa, gelegen op een steylebergh / rontom bemuert / rondt 14. mijlen: 't is een schoon Casteel ende van een wonderlijke groote.

Op den 22. Dito quam my Mr. Eduward te gemoet verselt met Thomas Sorya / derwelcke 5. mylen geboeteert hadde na Cytor, een oude verballen stadt op een Bergh / doch soo als dat het een Combe ofte graf van wonderlijke heerlijckheyt schijnt te sijn: daer staen boven de 100 Kercken / altemael van uitgehouwen steen / veel schoone Casteelen / on-tallicke huysen / doch niet eenen Inwoonder: daer is maer eenen opgangh tot den bergh / derwelcke steyl is / gehouwen upt de steenrotse / hebbende in het op-schlimmen 4. Poozten; al eer men aen de Stadts-Poozt komt / welcke heerlijck en voortreffelyck is; den Bergh is om hoogh 8 mylen in de ronte / ende aen het zuyd-west eynde staet een fraeye oude Casteel: ick Logeerde dicht aen een arme Dooz aen de voet des Berghs. Dese Stadt staet in het Landtschap van eenen Rama, een Prins onlangs eerst van desen Coningh in Subjectie gebracht / ofte om beter te seggen niet golt ongeacht om te belijden dat hy Tribut schuldigh is. De Stadt wiert van Echarsha, Vader van desen Mogol, in ghenomen. Rama is upt de rechte linie van Porus gesproten / dien Valianten Indiaan, van Alexander overwonnen: soo dat ick achte dese Stadt geweest te sijn een van Porus oudste Residentie-plaetsen / schoon men seggt dat Dely veel verder te Poozden de voornaemste gewest is / nu slechts vermaert wegen haere steen-houpen. Hier dichte by staet een Pylaer / door Alexander de Grootte opgerecht / met een groot opschrift. Den tegenwoordigen Mogol ende sijne voozsaeten / upt Tamerlaan gesproten / hebben al de oude Steden vernieert / van volck ontbloot / ende verboden die te repareren / ick en weet niet waerom / ten sy dat sy niets groots boven haere beginselen wilden ghedacht hebben / als of haere familie en de werelt van gelijcke ouderdom waeren.

Op den 23. Ben ick gearriveert tot Adsmeeze, 209. Mijlen van Brampore, 418. Engelsche mijlen / de mijlen na de Zee-kant toe langer sijnde.

Op den 10. January ging ick te 4. uren namiddagh ten hove tot den Durbar, 't welck is de plaetse daer den Mogol bagelijck sit om byzendingen te tractesteren / de Requisten ende schenckagien aen te nemen / Commissien te geven / te sien / ende ghesien te worden. Een weynigh nu van mijn Propoost af te wijcken / ende de Custymen des Hofs te verhalen / sal mijn toekomende dis coers wat verlichten. Den Coningh en heeft anders geen Mannen als Eunuken die binnen de kamers van sijne Residentie koomen: sijne Vrouwen houden van binnen de wacht / ende sijn met haere Mannelijke wapenen sijn lijf-trauwanten. Sy straffen van maskanderen als sy misdaan hebben. Alle morgen komt hy vooz een beynster ghenoeint den Larinoe, wytkykende op een Pleyn dat vooz sijn Hof is / ende vertoont sich aen de gemeene Man; op den middagh keert hy weder derwaerts / ende blijft daer eenighe uren sitten om de Oliphanten en wilde beesten te sien vechten. Onder hem binnen een

tralie passen op Mannen van qualiteyt; ende van daer vertreckt hy in sijne slaep-kamer / by sijne Concubynen; des namiddaghs begeeft hy sich weder na den voornoemden Durbar. Ten 8. uren na den Avontmael gaet hy beneden na den Guzelcan, een schoone Hof / in welkers midden een steene Thoon op-gerecht is; daer hy op sit / maer somtijts oock beneden in een stoel / daer niemandt toe komen mach dan aensienlijke Persoonen / ende van dese oock wepnighe / dan met verlos / daer hy alle saecken met een groote liefsalicheyt verhandelt; daer en worden geen affapren aengaende den staet / de regceringhe / de bestieringhe van oorlogh en vrede by hem afghedaen / dan in een van dese 2. laetste plaetsen / daer het in 't openbaer vooz gestelt / geresolveert / en alsoo geregistreert wort; 't welck / soo 't de pijn weert was / om twee Engelse schellingen te sien is: maer het slechte peupel wiste soo veel als de Raed; ende de dagelijcse apdinge is de nieuwe Resolutien des Coninghs / van peder stucke-boefs heen en weer geslingert ende gevonnist.

Beschryvinghe van het Hof des Grooten Moogols; &c.

Dese maniere van doen is on-veranderlijck / ten sy dat siechte oft drauck sulcx belette / 't welck kenbaer moet sijn: want gelyck als sijne Onderdanen slaven sijn / soo is hy wederom in een soorte van slaverny / want hy is verplicht dese uren en ghewoonte sooprechs 't onderhouden / dat / soo hy slechts eenen dagh sich Absenteerde / ende daer geen genoeghsaeme reden van konde geven / het volck sonde muptineren; Twee daeghen langh absent te sijn en mach niet geen reden verschoont worden / of hy moet sijne deuren openen / ende van sommige gesien worden / om andere te voldoen. Op Dinghs dagh zit hy tot laroen in de bierschaer / noopt wepgherende de klachten van d' alderarmste aen te hoozen: verhoort oock beyde partpen met patientie / ende te niet siet hy oock / niet al te groot vermaek in het bloet / de executie sijner Olypphanten.

Tot Durbar wierd' ick recht tegen hem overgelept: aen den ingangh van den bupten tralie bejegenden my twee voozname edele slaven om my naerder te ghelepden. Ich hadde begeert al eer ick heen gingh / vyzsicht om de Crisumpmen mijns Landts te mogen ghebruicken / 't welck my graegh vergunt wiert / mit dat ickse punctuelijck wilde volbrengen. Doe ick binnen de eerste tralie quam / bewees ick cerbiedicheyt; komende in de binnenste dede ick wederom mijne Reberentie / als mede doe ick by den Coningh quam. De plaets is een groot Hof / daer alderhande volck komt. Den Coningh zit om hoog in een klepne Galderij; onder hem d' Ambassadeurs, vyzende en groote Persoonagien binnen de binnenste opgaende tralie overtrocken met sulpe en zijde Tenten; op der aerde met fraepe Cappten: de geringhe Persoonen representerende den Adel / binnen de eerste tralie: het volck / bupten op een slechte pleyn / doch soo dat peder een den Coningh ghemackelijck mach zien. Dit

zitten

De
komste
vooz den
Coningh.

zitten komt wel oover een met de maniere van een Theatrum ofte schouw-
 Toonnel/ den Coningh in syne Galderp; de groote Personagie sijn op een
 Pellagie verheben als Comedianten; het volck beneden d' aenschouwers / so
 dat men van de maniere en plaetse niet meer en behoeft te schryven. Den Co-
 ningh was mijnen botten Tolck te gaauw / heetende my wellekome als tot
 den Zoeder mijns Meesters gekomen sijnde: ick leverde hem over de ver-
 zaalde brieven van sijn Majesteit; ende daer aen mijne Commissie / daer hy

nieuwsgierich op sagh; daer na mijne schenckagien / welcke in dank aenge-
 nomer wierden. Hy vroegh my eenighe vraghen; en scheen voor mijne ghe-
 fontheyt / alsoo ick kooztigh was / sozge te dragen / my zijne Doctoren aen-
 biedende / enderaedende t' huys te blijven tot dat ick wat frischer geworden
 was / en soo ick ondertusschen pers mochte van doen hebben / ick mochte
 daer by om senden. Hy liet my vertrecken met meer gunste en opwendighe

vriendſchap dan oopt bewezen wiert aen eenigh Ambassadeur des Turckis ofte des Persiaans / ofte van wie hy oock soude mogen zijn.

Op den veertienenden liet ick aen den Prins Sukan Coronne, den derden soon van geboorte / doch de eerste in gunste / de weet doen / dat ick voorgenomen hadde hem te besoecken / niet twyfelende of hy soude my met behooylycke respect ontfanghen : want my wiert bericht / dat hy een spand was van alle Christenen / dies was ick bezyeest voor eenigh affront : hy antwoorde / ick soude hem welckom zijn / ende de selvighe Contentement van hem / diert ick van zijn Vaeder hadde / ghenieten. Hy is Heer van Suratta, de plaets van onse voornaemste Resedentie / ende aen zijn vriendſchap is ons veel ghele- gen.

Op den twee-en-twintichsten besocht ick den Prins / dewelck 'smorgens te negen uren zich op de selfde manier vertoont als sijn Vader doet / in zijne affayren te bedien en zich ten toon te stellen aen syne lijf-trawanten. Hy is van naturen trots en moedigh / en ick was voor mijn onthaal beducht ; doch hy door eenighe occasie niet ghezint zijnde zich te vertoonen / heeft een principaale Officier / mijn aenkomste verstaen hebbende / ghesonden om my te gemoet te gaen / dewelcke my gelepde in een fraeye kamer ('t welck noopt aen pemandt geschiedt is) ende hielde my in de praet wel een ; uer langh van onse eyghen affrayen / tot dat den Prins ghereet was / die tot dien eynde zich vertoonde / ende my bejegende beter dan hy hadde beloofst. Ick gaf hem een geschenck / sodanigh als ick hadde / doch niet uyt den naem van syne Majesteit / alsoof te geringh was ; maer hebbe my verschoont / seggende : dat den Coningh niet en konde weten dat hy Heere van Suratta was / door dien hy dien cer-tytel soo onlanghs eerst bekoomen hadde / maer ick en twyfelde niet of syne Majesteit soude zijner hier na na Merite ghedencken. Dit was het respect der Goopluyden / die zich in alle ootmoedicheit in zijne gratie en bescherminghe recommandeerden. Hy nam alles in dancke aen : ende na dat ick eenighe Gravamina en affronten / aen de onse tot Suratta door syne Gouverneurs aengedaen / hadde geopenbaert / waer ober klachtigh te vallen aen den Coningh nagelaten is ten respecte van hem ; hy beloofde dat my spoedigh en effect veel recht soude geschieden / ende onsen veyligen stant soude worden verassureert door eenighe Propositionen die ick selfs soude aen-bieden / verklarende geen kennisse te hebben der voorszeden saecken / dan wat hy uyt de mondt van Afaph Chan, door my overgedragen / hadde vernomen ; insonderheyt van eenigh bebel om ons onse Paspoort te geven / 't welck den Gouverneur valschlijck hadde verziert / ende hem oock suer op-breken soude. Hier op liet hy my vertrecken / met een goet vertrouwen en hope dat de verballene stant onser reputatie gerepareert soude worden.

Op den vier-en-twintichsten gingh ick nae Durbar om den Coningh te besoecken / dewelcke my van verre ziende / met sijn handt toewenckte / wijfende dat ick niet en soude toebeen na de ghewoonlijcke Ceremonie van verlofte wagen / maer op komen hy hem alwaer hy my een plaetse boven alle andere Luyden ordineerde / dien my dochte naderhandt te willen Manitreren. Ick gaf hem een kleyn gheshenck ; alsoo 't de manier is / als pemandt wat te doen heeft / yets te geven / ende die niet en konnen naerderen om hem te naerheren / senden me ofte houden op haer geschenck / 't welck hy aanneemt / hoe- wel.

wel hy by gering / en vraght wat haer begeerte is. Dit heeft hy aen my
 oock gepleeght / hebbende neerstig toegesien / ende na mijn geschenck verma-
 men / soo vsoegh hy wat ick van hem begeerde. Ick antwoorde / dat my recht
 mochte geschiede; dat op verseckeringe van sijne Majesteit Firman geson-
 den in Engelandt / den Coningh mijn Mr. niet alleen verloff gegeven hadde
 aen veele van sijne Onderfieten een gebaerlijcke vopagie te doen met haere
 goederen / waer daer en boven oock my ghesonden hadde om ghesnel te men-
 schen met de Dienteschap soo ghelickelijck aenghevangen tusschen twee soo
 machrige Partien / ende om de selvighe te bevestigen. Doch ick vondt dat de
 Engelse / Residerende tot Amadas, van den Gouverneur verhozt waeren in
 haere Personen en goederen geschat / en gebangen gehouden wierden; dat
 aen een peder Städt nieuwe schattingen ghenomen wierden van onse goede-
 ren / passerende na den haven / Contrarie alle recht en vozighe Artijckelen
 van Pegotie; hier op gaf hy tot antwoort / dattet hem seer leet was / hy
 soude daer beter oydere opstellen; en hier op gaf hy voort order aen twee Fir-
 mans, om volgens mijn begeerte gheteykent te worden / een aen den Gou-
 verneur van Amadas, om het gelt van Meester Kenigd afgeparst te restitu-
 ren / ende om de Engelse met alle beleeftheit te tracteren: d' ander was /
 om haer van alle tol en schattingen onderwegen op wat pretext het oock sou-
 de mooghen zijn / t' ontslaen; ofte soo daer eenighe waeren ghenomen ghe-
 weest / upt epgener wille wederom te betalen: versoekende op my / inghe-
 val dit niet voort en hulp / ick dan mijne klachte tegen d' ongehoorzame sou-
 de herbatten / ende men soude hem ontbieden / om zich alhier te verantwoor-
 den: en hier op liet hy my vertrecken.

Op den eerste Marty reed ick upt om des Coninghs speel-huys te zien / hem
 geschoncken van Asaph Chan, twee mylen van Adsmeege gelegen / doch tus-
 schen twee geweldige Steentofsen / soo van de Sonne bevaljdt / dat sy die
 naemlijck aen eenighe kanten ziet; het Fondament des selfs is daer upt ge-
 houden / soo zijn oock sommighe kamers / de reste van witte steen; daer is
 oock een kleyne propere Tuyn met soete Fonteynen / noch twee groote ver-
 treck-plaetfen / d' eene dertigh trede bove d' ander; de wegh daer toe is ontoe-
 ganckelijck / behalven 1. a 2. Voort aen / ende die seer steyl en steenachtigh
 zijn / den plaets van veel Melancholijck vermaeck en vyppheyt / alleen datse
 verselt is met wilde Paanwen / Turtel-Duyven / gevogelten / ende Meer-
 katten die de Steentofsen bewoonen / hanghende aen alle kanten daer o-
 ver.

Op den tweeden bing de Norose op den avont aen. 't Is een gewoonte van
 het Nieuwe Jaar te vieren / evenwel begint de Ceremonie eerst de eerste
 Nieuwe Maen daer na / 't welck dit Jaar op een tijdt upt viel: het wort ge-
 diert tot Naapinge van de Persaans Hooghtijdt / ende beteeckent in die ta-
 le neeghe dagen / om dat het van gods niet langer en placht te dueren / doch
 nu is verdubbelt. De maniere is dese. Daer wordt een Thoon vier voeten
 hoogh van de aerde opgherecht in het Durbar Hof, van welck z's achterste
 kant tot de plaetse toe / daer den Coningh upt komt / een vier kante plaets
 van ses-en-vijftich treden langh / ende drie-en-veertich breed met Crallen
 afgeschoten is / ende overdecht met schoone behanghselen van Goutlaecken
 zijde / ofte sulp t' saemen vermenght / ende steunende op Pillaren van Niede /

Norose een
 Solemnnele
 hooghtijt.

De Culluy-
 men van
 dien.

soo mede overtrocken : aen het hooghe ende int westen hinghen de Conterfeytsels van den Coningh van Engelandt / de Coninginne / de Princesse Elisabeth / de Gravinnen van Somerset en Salisbury, ende van een Vorger's Vrouw van Lomon ; daer onder een ander Conterfeytsel van Sir Thomas Smith Com-mandeur van d' Oostindische Compangie ; beneden op der aerde liggen veel groote Persiaansche Tappten / alwaer alle treffelijcke Personagien komen om op den Coningh te passen / uytgenomen eenighe die binnen een getralide heck staen recht voor den Thoon / om zijne bevelen aen te nemen / binnen dit vier kant wierden te pronck gestelt veele klepne hupfen / een van zilver / ende andere Curieuse kostlijkheden. De Prinz / Sultan Coronne hadde aen de sijncker 3de een Tente welckers stutten met zilver bekleedt waeren / gelijck oock waeren sommighe van die dicht by den Coninghs Thoon : de forme van dien was vierkantich / di materie hout met Peerelenmoen ingelept / steunende op Pilaeren / ende bedeckt met Gout-laecken : omtrent de kant boven het hoofst was een Franjie van sijne Peerlen / daer langhs neer hinghen Granaat-Appelen / Appelen / Peeren / ende oock soodanighe vruchten van Gout / doch hol ; van binuen sat den Coningh op kussens / seer kostelijck van Peerlen / ende Juweelen rontom het Hof ; voor den Thoon hadden de voornaemste Persoonen opgerecht Centen / die het Hof omcingelden / ende ghemeenlijck met sulp / Damast / en Taf gevoert / eenighe met Gout-laken / daer sy ingingen / ende die gestelt waeren omijnere rijkdom te toonen : want in oude tijden waeren de Coningen ghewent na een peder Tente te gaen / ende daer uyt te nemen 't ghene haer behaeghde ; doch nu ist verandert / alsoe den Coningh nu sit om de Pieuwe Jaars-giften / die hem ghebracht worden / te ontfangen. Hy komt ten voorszijn op de gewoonlijcke ure van den Durbar, ende vertreckt niet de selvige : hier worden hem van allerley volck geschencken en giften gepresenteert / doch niet na datmen wel roept / ebenwel onge-looflijck ghenoech ; ende ten eynde van dese Feest / soo ist dat den Coningh in Recompense van d' ontfangene giften / sommighe verhooght / ende neffens haer tractement voeght hy daer noch een Paert toe nae zyn welgeballen.

Op den 12. den gingh ick den Coningh besoecken / en wierde recht voor hem ghebracht / verwachtende een geschenck dien ick hem gaf tot sijn extraordi-nare contentement ; hier op ordinerde hy dat men ny binnen de tralie gheslepden soude om by hem te staen / doch alsoe ick niet toegelaten wierde op te klimmen op den opgangh / daer de Thoon op stont / soo kond' ick wepnigh sien / alsoe de tralie soo hoogh was / ende niet dubbelde kleden beset / maer ick hadde respijt ghenoech om de binne-kamer ende des sels cieraet te besich-tighen / welcke / ick moet het bekennen / seer kostelijck wel was / maer van soe veel besondere stucken / en dat soo onafatsoenlijck / dattet veel eer gelapt / als Heerlich scheen / als of het daer op uyt was om alles ten toon te stellen / gelijck als een Juffer die met haer tim haer borduerde Muplen op de kas seldt. Op desen avont wierd de Soon van Rama sijn nietwe Tributaris met groote ceremonie voor hem ghebracht / tot diemael toe knielende / end staende sijn hoofst tegen de aerde : hy wierde van synen Vader gesonden met een geschenck / ende wierde binnen de klepne tralie ghebracht / den Coningh hem om 't hoofst wat-tende ; sijn geschenck was een Indiaansche voeder met silber / en daer op een gebreken silbre kop vol van goudzen so wierd hy na den Prinz gelept. Som-mige

nighe Oliphanten wierden vertoont / en sommighe heeren songhen en dansen.

Sic tamsit Gloria Mundi.

Soo gaet de Heerlickheyt des Wereldts voorby.

Op den dertshenden des avonts ginch ick na den Gussel Chan, daer de schoonste gelegentheyt is om te handelen, ende nam met my den Italiaan, voorgenomen hebbende niet langer in duysternisse te wandelen, maer den Coningh te toetsen / alsoo ick op alle andere manieren wierde uptgesteld ende afgeslagen: ick wierbe binnen ontboden met mijn oude Makelaer / maer mijn Colck wierde bukten gehouden: Alaph Chan vermoedende dat ick meer soude seggen dan hy gewilligh was te hooren. Doe ick by de Coningh quam, ordineerde hy my een plaats om recht vooz hem te staen / ende vpoegh my na veele zaeken betreffende den Coningh van Engelandt / ende het gheschick dat ick hem 's daeghs te voren gaff: op sommighe van dese vraghen, hebbe ick hem geantwoordt; doch eyndlich seyde ick / mynen Colck wort bukten gesonden, ende ick en konde geen Portugies spreken / en alsoo ontbrack my middel om syne Majesteit te vol doen / waer op hy (gantsch tegen de sin van Alaph Chan) ingelaten wierd. Ick seyde dat hy den Coningh seggen soude / dat ick hem begerde te spreken: hy antwoorde / gaeg: waer op Alaph Chans Schoon Soon hem wech ruckte / ende die factie omringhde den Coningh soo / dat ick hem nauwelijck konde sien / ende d' andere tot hem niet genaken. Ick belaste dan den Italiaan dat hy ober luydt soude spreken ende seggen / dat ick gehoor van de Coningh versochte / hier op riep my den Coningh / ende sy lieten my deur. Alaph Chan stonde aen d' eene sijde van mijnen Colck ende ick aen d' andere. Ick om hem in mijn eygen zaecke instructie te geven / hy / om hem met wensken en aenstoten tot ontsagh van hem te brengen. Ick belaste hem te seggen / dat ick hier nu alreede twee maende geweest hadde / waer van d' eene met siechte dooz ghelyacht was / ende d' ander met Complementen / ende niets uptgerecht in de saecke / daer mijn Meester den Coningh toe beroepen hadde / 't welck was om een vast verbondt van unie en vrede te maecken tusschen haere Majesteyten / ende om op te rechten een schoone en veylighe hoers van koop- handel en Residentie plaets vooz mijne Landts-lupden. Hy antwoorde: dat was alreede gekonfenteert / Ick antwoorde / 't is waer / maer het hingh noch aen soo een losse draet / ende aen soo swacke Conditie / dat also 't een saecke was van soo groote ghewichte / soo vereyschte het een accoordt an alle punten dupdlich en klaer / en een meer Formele en Authentieke bevestiging / dan sy hadde dooz ordinare Firmans, welcke slechts tijtlycke bevelen waeren / ende oock soo gheacht wierden. Hy vzoegh my wat voorschenckagien ick hem brengen wilde; ick antwoorde / het verbont was als noch nieuw en seer swack: datter veel aerdighe dinghen van grooten prijs en hooghe waerdp in ons Landt gebonden wierden / die den Coningh wilde senden / ende die de Cooplupden upt alle gewesten des Wereldts soecken / in dien sy slechts eens waren verseekert van een veylige handel en bescherminghe op Honorabele Conditien / vooz desen verscheyden maeken verhoegt syn.

Hy vzoegh wat dat voor aerdighe Curieuse dinghen waeren daer ick van sepe; of ick oock Juweelen ende edele gesteenten meende; ick antwoorde / neen: dat wy die voor geen bequaeme geschencken achteden om te rugghe te senden / welcke eerst gebracht wierden van die gewesten daer hy voornaeme Heere van was; dat wyse hier voor gemeen hielden / ende by ons van veel grooter waerde; maer dat wy onse devoye deden om soodanighe dinghen voor zijne Majesteit te soecken / dewelcke hier raar ende niet gezien waeren / als treffelijcke konstenaers in het schilberen / in het houwen van steen en hout / in het smelieren / beelden van Metael / koper / ofte steen / rijcke Borduerfels goude en silvere stoffen. Hy antwoorde / dit alles is seer wel: maer hy begeerde een Engelse Paert: ick antwoorde / 't was onmoghelijk die ter Zee te voeren / ende te Lande en soude den Turck het niet gebogen te passeren. Hy antwoorde / dattet hem niet onmoegelijk toe-dochte ter Zee; ick antwoorde / dat de ghevaerlijcke stormen ende het veranderlich weer de waerheyt mijns seggens soude bevestighen. Hy antwoorde / soo daer siet wierden gescheept / sacht datter een in 't leven bleef; ende schoon 't al magt over quam / hy soud' het meesten. Ick sepe daer op / ick vertrouwe dat tot soo langhe Voyagie niet en soude konnen wytsaen / doch om sijne Majesteit te Contenteren / soo soud' ick eens schryven / om hem naerder bericht te doen op zijn versoek. Hy vzoegh dan wat vozer myn versoek was; ick antwoorde / dattet hem gheliefde seckere billicke Conditien t' onderteykenen / die ick hadde bedacht tot bevestiginge van de unie en tot vyshuyt onser Natie en haeres vpligen handels / naedemael sy dickmaels verkopt waeren geweest / ende geen stant konden grijpen op sulcke Conditien / daer ick nu niet meer over klagen soude / verhopende door schoone middelen verbeteringhe te sullen bekomen. Hier op wilde Asaph Chan mijnen Colck wech rucken / maer ick hield hem gebogende slechts dat hy hem toewenckte ende onprofytelijke teekenen dede.

Den Coningh wierde hier over schielijck ontfelt / aenhoudende om te weten wie ons hadde verkopt met sulcken schijn van furie / dat ick sulcx seer noode wilde voorstellen / ende spreekende tot mijnen Colck in ghebroken Spaansch / dat hy soude antwoorden / dat ick sijne Majesteit niet wilde lastich vallen met het gheene voor hy was / maer dat ick mijn recht wilde soeken aen zijnen Soon / de Prins / aen wiens gunste ick niet en twyfelde. Den Coningh niet wel lettende op de woorden van mijn Colck / maer hogende dat zijn Soon ghenocmt wiert / oordeelde voort dat ick hem hadde beschuldicht / seggende Mio Filio, Mio Filio, ende ontboodt hem; dewelcke met groosten anghst aen quam / zich verootmoedigende: Asaph Chan 't siterde en beefde / ende sy stonden alle verbaest. Den Coningh bestrafte den Prins dapper / ende hy verschoonde zich / doch ick merckende des Conings misverstandt / maecte dat hy (door middel van een Persaans Prins, van selfs pretulerende mijn Colck te zijn / om dat mijn Italiaander beter de Turckle als Persische spraek konde spreken) ende zijn Prins beyde het misverstandt gewaer wierden / ende hebbe hem alsoo te vrede gestelt / seggende / dat ick den Prins geenzins hadde beschuldicht / maer ick wilde in saeken onder zijne Ageringe geschiedt / tot hem Appelleren om recht / 't welck den Coningh gebodt dat hy effectuelijck soude doen. Den Prins tot zijner ver-

bedinge seſſe tegens den Coning; dat hy my een Firman hadde gepreſentceert/ ende dat ick het ſelfs geweygert hadde: tot hem / de reden hier van af vordende / ſeyde ick; dat ick hem vaer vooz demoebelijck bedachte / maer hy wiſte wel datſe een Conditie behelſde / dien ick niet en wilde accepteren; en dat ick noch vozder begeerde vooz te ſtellen onſe eygen Requeſten / daer in ick teſſens ſoude vatten de gantsche begeerte mijns Meesters / op dat ick haer niet geen daghelijſe klachten mochte bemoeven / ende daer in ick mijn ſoubereyne Heer aen wederſijde aen onderſinghe plichten van Vriendſchap ſal verknochten; ende zijne Onderdaenen tot ſoodanige Conditien als zijne Majeſteyt in alle billichheyt ſoude willen voozſtellen / dien ick hem wilde aanbieden / welcke in drie deelen gedeelt zijnde / ſoo hoopte ick dat zijne Majeſteyt het eene / den Prins het ander wilde teekenen / en ick in mijns Meesters naem ſoude het derde beveſtigen. Den Coningh drongh ſijf aen om te weten de Conditien die ick in des Prins zijn Firman hadde af-geſlagen / die ick hem verhaelde / en alſo raecten wy in een eenſigh diſput ende in eenigh hebiſheyt. Moorib Chan in onſe reden vallende / ſeyde / dat hy des Portugieſen Advocaat was; ſprekende verachtelijck van onſe Patie / dat den Coningh noopt eenigh Artijckel tot naedeel van haer ſal teekenen. Ick antwoorzen / ick en ſtelle geen vooz die teeghen haer zijn / maer ſlechts tot onſe eyghen rechtwaerdighe verdedigingh dienen; ende ick en hebbe hem voozſo daer enigen Vriendt van de haere niet genomen: De Jeſuiten en alle de Portugieſen quamen in onſe reeden invallen / ſoo dat ick my ſelven wat naerder aengende haer verklaerde; ende ghelijck ick een Conditionael vrede hebbe aengeboden / ſoo iſt dat ick haere Vriendſchap en op een leeg / ende haer haer oft gewelt op een Leeger-marcht ſtelle.

Den Coninck antwoorde / dat mijne Requeſten billich / en Reſolutionen nobel ware / en beval my een voozſtel te doen. Afas Chan die tot noch toe onder onſe gantsche Diſcours ſtil ſweegh / ende die begeerde te eyndighen / op datie niet weer in graniſchappen ſoude uytbarſten (want wy waren ſeer verhit) ſprak aldus / dat ſchoon wy de gantsche nacht met Diſcoursen doozbrachten / ſoo ſaut eyntelijck hier op uytbraczen / dat ick mijne requeſten in geſchrift ſoude voozſtellen / ende die vertoonen / ende ſooſe billich wierden gevonden / ſoo ſoudeſe de Coninck beveſtigen; daer op den Coninck antwoorde ja ende ick begeerde dat zijn Soon oock ſulck wilde doen: dewelcke antwoorde dat hy 't wilde doen: hier op ſtonde den Coninck op / maer ick hem toeroepende / keerde hy zich om / en ick bel iſte mijn Colek te ſeggen dat ick 's daeghs te vooren quam om te zien zijn Majeſteyt, ende zijne heerlijckheyt / ende de Ceremonien van deſen Feſt / ende dat ick achter hem ghoeft wiert / ick bekenne wel met eeren / maer ick en konde niet van my zien / ende hier op begeerde ick van zijn Majeſteyt verlof om om hoogh te ſtaen op zijn thron / waer op hy den Alaph Chan beval dat ick mijn eygen plaets ſoude verkieſen.

Op den veertienden 's morgens / ſond ick een boode na Alaph Chan toe op dat hy ofte den Prins dooz des Conincks miſverſtandt my niet quadijck en mochten verſtaen / als dat ick ober haer hadde geklaecht / ende 't welck ghelijck ick doe niet en dede / ſoo was het alſnoch mijn voornemen niet: alleen

Asaph Chan, dooz wiens mont ick mijne Affairen plachte upt te richten; maer dat ingheballen hy Continuere in zijne maniere van nopt oover te vzaeghen / tegen ick seide / maer 'tgeene hem behaaghe / soq soude ick een ander middel uptbinden. Mijn bootschappen was om diergelycke troeffelingen / soose oover bleef / te verklaeren ; ofte so niet / hem te smecken dat hy de Prins wilde te vreden stellen in mijne Requesten aengaende Suratta. Hy antwoorde / dat noch den Prins, noch hy eenige reeden hadde te vermoeden dat mijn vooz neemen was oover haer te klaegen : dat de doolinge kenbaer genoeg was / wat hem belanght / hy hadde de Engelschen altydt toe-gedaen geweest / ende soude daer in trachten te Continueren.

Op den ses-en-twintichsten April wierd' ick gewaer dat den Prins een van zijne Dienaers tot Durbar den Coningh dede vzaeghen / waerom hy de Engelschen soo toegedaen was / dat de Portugalosen om haerent wille van de Waeven van Suratta versteken waeren / dewelcke den Coningh meer pzojht aenbrachten als veele edele gesteenten / Peerelen en Juwelen / daer ter Contrarie de Engelsche slechts quamen haer pzojht soecken met Laeckens / Deggens / en Messen / saecken van geringe waerdp ; den Coningh antwoorde slechts 't is waer / maer wie kan 't beteren. Hier aen kende men de goede affectie van de Prins, ende ick wierde oock gewaerschouwt op mijn hoede te sijn / ende wel toe te sien dat men in des Coninghs gunste bleef / daer onse behoudnisse alleen in bestont : doch ick was gezint dit in achttinghe te nemen ende te proberen of ick geen beter gheboelen van de Priase onser Patie in haer konde stabilieren.

Op den twee-en-twintichsten May ging ick na den Durbar om den Coning te besoecken ende te versoecken dat een Jonghman Ionas, die van my ghelopen was na een Italiaan, ende onder des Coninghs vleugels schupelde tot Disreputatie van onse Patie / my weder mochte gheworden : den Coningh gaf Commissie datmen hem leveren soude / doch den Prins (die gedurig zijne slaght waernam om onse Patie te affronteren om zijn Favorpt Zulphackarons wille / met wien ick onlanghs mijn Discoers hadde afgebroken / ende den Prins laeten weten dat ick niet langer mijn saeck vooz den Coningh wilde verswygen) riet den Coningh in 't heymelick dat hy den Jonghman eerst soude ontbieden / 't welck hy te Gufel Chan dede. Ende den Prins hem de handt bovert 't hooft houdende / heeft hy zyn vergiftighe boof hept in mijn aenzicht uptgepogen / versoeckende dat den Coningh zyn leven wilde Salveren / hier op Resolveerde den Coningh hem aen my niet te leveren / maer hem ghebangen te senden na Suratta, maer den Prins om over my te vzaeren / heeft hem tot zijn Dienaer begeert / den quant zyn Vaderlandt geabondsneert hebbende / leverde hem den Coningh over aen den Prins, niet teghenstaende alle de reben die ick konde hy brengen : en hier op gaf den Prins hem vooz 150. Rupias en het Pajement van twee Paerden / en verbodt my hem te moeyen.

Op den drie-en-twintichsten des avonts quam mijn knecht een boet val vooz my doen / biddende om vergiffenisse / ende zyn dienst in alle onderdanighepdt op nieuwaenbiedende. Ick antwoorde dat ick hem nu niet en wilde gebangen houden / hy was des Prins sijn knecht / en hy moest my Publycke satisfactie na zyn upterste vermogen doen / eer ick hem eenigh antwoort altoos wilde laten toekomen.

Op den vier-en-twintichsten sochte Ionas by den Gafel Chan te komen / ende badt alhaer den Coningh om vergiffenisse weeghen zijne logens / ontkennende weder woort dat hy gesproken hadde / ende dat het geschiedt was om mijn on-genade t' ontkomen / dien hy vertoont hadde / biddende den Coningh dat hy my wilde ontbieden / op dat hy my albaer om vergiffenisse mochte bidden. Dit behaeghe den Coningh wel / maer de Prins wiert gantz toornigh.

Op den vyf-en-twintichsten ging ick na Guzelchan, alwaer na dat den Coningh veel Protestation hadde gedaen / dat hy hem noopt hadde geloof / dat hy een gupt was / en evenwel en kond' hy niet minder doen als hem onder mijne bescherminge nemen / daer hy zich zijne genade hadde onderwoopen : den Jonghman ontboden wiert / dewelcke my op zijne knyen om vergiffenisse badt / ende voort den Coningh met eede verklaerde / dat hy my in alle deelen beloghen hadde / t welck hy beleedt al willens gedaen te hebben / om dat hy niet en dorste wederkeeren na zijn Vaderlandt.

Den Coningh bekeef hem wat ende seyde tegens my / dat hy noch eenigh broom mensch hem oopt geloof gaf : doch den Prins wiert soo toornigh / dat hy niet veel woorden belastende by zijn eerste segghen te blijven / t welck hy weegherende te doen / wiert hem belast te vertrecken : ende den Prins in t openbaer hem te rugge roepende / beval hem trotselijck d' overgeleverde 150. Rupias weder te langhen / hem gegeven om zich tegen my te verdedigen / en aengezien hy nu van hem gelopen was / soo wilde hy zijn gelt weer hebben : t welck Ionas beloofde ; maer hy wilde het voort hebben / en daerop sondt hy een onder-Tresaurier met hem na zijn Logement / want in de mijne en wilde ick hem niet laeten komen. Aldus wierd' ick genootsaecht te vreden te zijn / om dat ick geen ander raedt en wiste / want geschienken en hadd' ick niet / ende den Coningh en neemt geen Requesten ter herte soose sonder de selvighe hem voort komen / die hy oock onbeschroomt derft af-epschen / welke abon-tagie de Prins aenincemt / voorszwendende dat de Portugaloyse Juwelen / Peerlen en edele gesteenten meebrengen / streckende tot Disreputatie van onse Engelsche waaren.

Op den negen-en-twintichsten gingen de Portugaloyse voort den Coning niet een geschenck ende een Ballas van Rubynen om te verkoopen so men seyde / megende dertien Toolen, weder Tool twee loot. Asaph Chan's oock haer Solliciteur, aen wien sy een geschenck van edele gesteenten vereerden / zy hadden soo veel derley Rubynen, Emeralden, ende Juweelen te koop / daer den Coningh ende zijne Grote sulck een behaghen in schrepen / dat de glans onser heerlijckheyt voort een wijle tijds verduystert wiert.

De Prins en de Jesuït waeren on-eens over die ghene te presenteren / die de Prins hegerde ; doch voort desen wiert belofte gedaen aen Asaph Chan wogen der Portugaloyse Credyt / hier hadde ick altyt mijn oordeel gereguleert na de geruchte / maer nu toont my d' erbaretheit het onderschepd tusschen ons en haer / want weder een sochte haer te vrient te hebben / daer zy onse waeren voort een aelmosee scheenen te kopen / daer beneffens haere habuicheit en voorbaet die zy hebben om dien koophandel inde Kroode-Zee te beletten / immers en altoos veerdiger om de onse leet te doen / om dat zy gestabiliceert zijn / so dat wy slechts om een klepne ontsag wierden onthaelt / doch om onse koop-handel oft yet anders en wierden wy gantz niet gerespecteert.

CAPITTEL III.

Verhael van 't ghene gebeurt is in Iu-

nius, Julius en Augustus, Anno 1616. Mits verscheyden Passagien van discoursen en daden, waer uyt men de aert, de konsten en de dispositie des Coninghs en zijner Onderfaten magh bespeuren.

Den twaelfden Iuny wiert geresolveert dat Sultan Cordone na de Decaanse oozloogen soude vertrecken / na dat al de Bramans daegs te voozen haedt gehouden hadden. Prijs Paruis woxt 't hups ontboden / dewelcke (soo men seght) aen zijn Vader schreef / dat / so hy zyn oudste Meester wilde senden / dan wilde hy hem ghehoorsaem / maer zich selven te ontceren door dese te imploreren / eer hy dit wilde doen / soude hy hem veel eer op het lijf vallen / ende daer na den oozloch vol-eindighen. Al de Capiteynen / als Channa Chana, Mahobet Chan, Chan Ioan ontfeggen haeren dienst soo desen Tyran komt te gebieden / soo seer woxt hy bemindt: 't is wel so / dat peder een meer ontsag door hem heeft als door den Coningh / nu hy ober de Armade gebieden sal. Den Coningh en is van zijne resolutie niet te verferren / soo dat zyn schielich vertreck twee-en-twintich daghen na dato deses my sal doen reppen desen handel te volvoeren / ende de resolutie te weten: want na zyn vertreck met Zulphecarcon en isser geen kans meer om enen penningh machtigh te worden ofte teghen hem te procederen.

Op den achtien den gaf ick den Coninck last aen een van zijne broeders Soons (dewelcke upt loofshepdt een Christen was geworden) om hem daer door des volckx haet te brengen / dat hy heen gaen soude om een Leeuw / die door in den Coninck ghebzacht was op het hooft te slaen; maer daer door verbaert zijnde heeft het gheweyghert: hier op beval den Coninck zyn jonghste Soon dat hy den Leeuw soude gaen aenraecken / die sulcx sonder eenigh letsel ghedaen heeft / waer ober den Coninck octaste nam om zyn Heef nae de gebanchenisse te senden / van waer hy licht noopt den daghlicht sal hoornen te aenschouwen.

Den vier-en-twintichsten wiert den Prins een Soone geboren / ende
 a sich vaerdigh maeckende tot deesen oorlogh / hadden weder een het oogh
 op hem / ofte wt vleyerpe / proffit / of noodigheyt / niemandt upt liefde. Om
 de onkosten deeses oorloghs upt te voeren ontfinch hy de somme van 200000
 pont Steerlinghs / en begoft gelt rijckelijck upt te deplen : doch niet tegen-
 staende de blych van zyns Vaders affectie ende heerlijckheyt / heeft een Chan
 den Coninck wijs gemaecht dat deese wapasie gevaerlijck soude zyn / ten ay-
 zichte van de Prins Parvis, wiens eere so gequest was / dat hy sonder wraace
 nie niet wilde weder keeren. Den Coninck antwoorde hier op / ick ben te
 vreen / laetse bechten / en die de kloechste Capiteyn is / sal met den oorlogh
 voortvaeren.

Abdala Hassan is Capiteyn Generael van de gantsche Soldatesque ten ho-
 be onderhouden / ende Tresorier van alle Armaden: deese onthaelde my vrien-
 delijck / met wepnige Complementen / doch niet groote beleeftheyt; wy saegen
 zyn Soldaeten / met booghen en musquetten schieten / waer van de meeste
 met een enkele vogel het doelmot hebben ghetrossen / het perck slechts een
 hant breeet zijnde; eenighe Discoursen aengaende het gebruik onser wapen-
 nen hem voorgebracgen hebbende ben ick van hem gescheyden.

Op den dertienden Julij's morgens soude ick den Sukra Caronne bye hot-
 tiele niet Alicant / mit een brief aengaende de Portugaloysen / inhoudende
 de verschillen tusschen onsen handel / ende de haeren / ende dat aen de Con-
 pagnie alle inkomende ende uptgaende goederen mochten verpacht worden :
 de Coppe wort geregistreert / den Prins liet (gelijck zyn Barbarschege-
 woonte is in alle affairen die in 't publijck passeren) den brief twee mael door
 zyn Secretaris leesen / ende hem dickmaels met tegens hem te spreken ge-
 interrompeert : eptlijck liet hy my weeten / dat hyse's avonts t' hups hoop-
 mende selfs soude leesen / ende herdenken / ende dat ick antwoort soude ont-
 fangen van Merse Sorocalla.

Des avonts ginck ick te Durbar om den Coninck te besoecken: so haest als
 ick inguam sont hy Alaph Chan tot my ende liet my door hem weeten / als dat
 hy verstaen hadde dat ick een treffelijcke schilder binnen mijn huys hadde /
 ende versocht op my dat hy eenighe van zyne stucken mochte zien: ick ant-
 woorde nae de waerheyt / datter niemant was dan een Jonghman / een
 Coopman / die / om zich wat te oeffenen / met de penne slechts eenighe Pi-
 gueren haelde / doch seer slechte / verre van de kunst eens schilders. Den Co-
 ninck antwoorde hier op / dat ick niet en behoefde te vreesen dat hy my pe-
 mandt met geweld ontrecken soude / dat hy my geen leet soude doen / nochte
 geboogen dat het pemandt anders deede; ende badt dat hy dien Jonghman
 werck / hoedaenigh dattet oock was mochte zien. Ick seide daer op / ick
 had sulck een geveelen van zyn Majesteit niet / ende ick soude tot zynen vol-
 doeninge hem brengen tot den Gueel Chan met sulcke leuren en seuren als hy
 hadde / 't welck mischien een Oliphant / een Hart / of diergelijcke op Pa-
 pier geteekent. Op desen antwoort den Coninck zich door oober bupgen-
 del seide / dat son ick de ghedaente van een Oliphant of vet anders in zyn
 Landt begeerde / dat ick hem niet en soude hoopen noch by niemant anders
 gaen als by hem / dat hy my alles wilde geeven daer ick sin in hadde / ende
 dat ick hem daer over byelijck soude aenspreken / want hy was mijn vrient.

Ick betoee hem hier oover groote eerbiedigheyt / ende antwoorde dat ick
 zyn Majesteit bedanchte in alle ootmoedighen / Oliphanten en waeren my so
 dienstich niet / ten was oock de gewoonte van onse Matie niet / insonderheyt
 van eenen in mijn plaets / iets te versoeken indien zyne Majesteit my slechts
 wilde schencken de waerdye van eenen Rubyn / ick soude het aennemen en ach-
 ten als een tecken zijner gunste. Hy seide hier op / hy en wiste niet wat mijn
 begeerte was / datter sommighe dinghen in zyn Landt waeren / die raer en
 onghemeyn in de mijne waeren / ende dat ick niet schroomen soude hem daer
 over aen te spreken / want hy soude my sulcke dinghen schencken die seer aen-
 genaem souden zyn / ende dat ick goets moets soude zyn / want hy was on-
 se Matie ende my een vriendt / ende soude ons vooz alle kommeren bescher-
 men / doch versochte met eenen dat ick dien avont tot den Gufel Chan wilde
 koomen / ende den Jonghman met zyne schilderen meede brengen. Hier op
 versochte Alaph Chan dat ick hem tot zijnent. wilde ontbieden ; ende indien ick
 derrewaerts wilde gaen ende by hem blijven tot dat den Coninck upt ginc /
 ick soude hem seer welckom zyn ; 't welck ick beloofde. Ick en hebbe noyt
 vooz desen so groote vrientschap en gunste van den Coninck ghenooten als
 op deese tijt / daer op oock yeder een was lettende / ende volghens dien oock
 haere onminnelijcke bejegeningen veranderden ; insonderheyt dit gheluckte
 wel dat den Jesuwt den Colck van dit alles vooz des Conincks ordje ge-
 worden was.

Op desen dagh wierde een Madam van Normals in des Conincks huyt in
 overspel bebonden by eenen ghelubben : een ander ghelubbe die haer beminde
 doozsack hem : de arme vrouwe wierde tot haere armpullen in de aerde ge-
 stelt / stijfingeheyt / haere voeten aen een pael gebonden / om aldaer soo drie
 daegen ende twee nachten sonder eten te blijven / haer hooft ende armen on-
 der tusschen der sonnen ghewelt onderwoopen sijnde indien sy in die tijdt niet
 en quame te sterben / so soude se gepardonneert zyn : de gelubbe wiert gekon-
 demneert den Oliphanten voorgewoopen te worden. Deese Madam leeverde
 upt in paerden / Juweelen / ende kontante penningen de waerdye van 160000
 Rubynen.

Op den twee-en-twintichsten ontfinc ick brieven van Bramport : strecken-
 de tot antwoort van die ghene die ghesonden werden aen Mahobeth Chan die
 ten eersten mijn versoek consenteerde / zyn Firman tot Barooch seer vast
 machende / 't welck was om onse Matie te ontfangen / ende haer een huyt
 dicht by den Gouverneur te laeten roekomen / stricktelijck verbiedende dat nie-
 mant haer te waeter of te Lande soude lastigh vallen / om haer eenighe schat-
 tinge af te persen / of haer upt eenighe pretert van dien te bemoeven. Synd-
 lijck dat zy by mochten koopen ende verkoopen / ende wat vooz waeren dat
 haer oock geliefde / sonder eenigh kommer oft angst verdoeren ; beslupten-
 de dat sy niet anders upt hem hadden te verwachten / ende derhalven sorghe
 draghen vooz de uptvoeringhe van dien. Wilt nevens ontfingh ick oock van
 hem selfs een brief ('t welck grooter beleeftheyt is / dan alle de Indianen my be-
 wesen) vol van alle beleeftheyt / Curtesen / en groot respect. Wilt oeffende dat
 hy mijn begeerte wilde voldoen / ende dat ick niet en soude twyffelen aen de
 uptvoeringhe van mijn bede : ende so ick zyn dienst ergens anders in mochte
 van doen hebben / begeerden dat ick hem wilde schryven / en het soude ghe-
 schie-

segeven. De Coppen zijn weert om te zien van wegen de treffelijke stijl van schijven. Den Firman oft' het Contract liet ich nae Suratta senden : soo dat Borooch booz zien is van een goede schuyl-plaets booz des Prins zijn onschep/ ende den Tol betaelt/ waer aen 1500. Ponden steerlinghs s Jaars gelpaer worden/ behalven allerlep Caratien en af-perffingen. Men de uytboeringe hier van en slaet niemant geen twijfel/ om dat weder een bekent dat hy niet en geeft om den Prins / en alsoo niet en schroomt/ noch pemandt behoef/ sijnde de eenighe Persoon van den Coningh bemindt / ende de tweede in zijne heerschapppen / ende al sijn leven langh soo Liberael in het geeven / en trouw in sijn woort/ dat hy van alle andere een goede geruchte bekoomen heeft : en wat den Tol belanghe/ den Coningh en neemtse niet/ de Gouverneurs doen haere Proffjten daer mee / dat hy hem ontziet/ op dat hy de vypheyt van des Coninghs haben niet en soude verkozen.

Op den seften Augusti wierd' ick tot den Durbar ontboden ; de saecke was om een schilder p dient ick onlanghs aen den Coningh vereert hadde/ vertrouwende datter niemant in Indien was / die soo een konde schilderen. So daer als ick quam vzoegh hy my wat ick den schilder wilde geven die een schilder geschildert hadde even soo ghelijck als de mijne/ dat ick het van de mijne niet en soude kommen onderscheyden : ick antwoorde : een schilders loon / 50. Rubynen. Dat is 60. guldens. Den Coningh antwoorde / sijn schilder was een Cavalier/ en dat al te geringe gaef/ waer op ick antwoorde/ ick schonck hem mijne schilder p uyt vyver herten/ oordeelende dattet een raer stuch is/ ende dat ick niet gezint en was eenige vergelykinge te maecken noch weddenschap te doen/ by aldien dat sijn knecht het alsoo wel ghebaen hadde/ ende dat hy mijn gabe niet wilde aennemen/ soo voeghde het best dat zijne Majesteit hem loonde. Aldus eenighe geckernpen/ volijchhepdt/ ende pocchen ghepasseert zijnde aengaende de konsten zijns Landts/ soo viel hy aen het vraghen / hoe veel ick des daeghs bronck / en hoe dickmaels / en wat ? wat in Engelandt ? wat bier was ? hoe 't gemaect wiert ? en of ick het oock hier konde maacken ? waer in dese zyn groote Staetse vraghen voldaeen hebbe. sijn beslupt reden was dat ick by den Gufel Chan soude horen / en dan soud' ick mijne schilderen zien. Op den avont ontboodt hy my / verlangende te triumpheren in sijn konstige werck/ Meester/ende toonde my ses schilderpen/ vijf gemaect dooz sijn knecht / altemael op een doech getrocken malhander soo ghelijck / als dattet my swaer viel die by de keers t' onderscheyden/ ick moet bekenne verre boven alle vermoeden : nochtans toonde ick hem de mijne / ende met eenen het onderscheydt 't welck zich wel openbaerde inde konst/ doch niet na 't ghemeenschap te oordeelen was ; doch om dat ick het in 't eerste aentzien niet en wiste/ daer over was hy seer verheught in sijn geest/ en smockte als een doozt-man : Ick liet hem begaen / ende kontenteerde hem/ vrsende zijns knechts konst. Wat seght ghy nu / seyde hy ? ick antwoorde/ ick sie wel dat zijne Majesteit geen schilder p uyt ons Landt van doen heeft/ doch / vzoegh hy / wat wilt ghy den schilder geven : ick antwoorde/ nadien hy mijn gevoelen van hem soo verre hadde overtroffen / soo soud' ick mijne milbadigheyt verdubbelen/ ende so hy aen mijn Aogement quam/ soud' ick hem soo veel penningen vereeren daer hy een Jonghe henckst booz konde ha-
pen ; 't welck den Coningh in dancke aennam / doch hy antwoorde dat hy

geen gelt soude nemen / maer eenigh ander geschenck : 't welck ick beloofde : den Coningh vroegh wat ? ick seyde dat stont aen mijne beleeftheit : 't is waer / seyde hy : en begeerde ebenwel dat ick het noemen soude. Ick seyde / een deftigh swaert / een Pistool / een schilderp ; waer op den Coningh antwoorde / ghy bekent dat hy een kloeck konstenaer is : ontbiet hem tot uwent / en toont hem 't ghene dat ghy hebt / en laet hem daer pets upthiesen / en tot rekompense van dien sult ghy een van dese Coppes kieser om die in Enghe-landt te toonen ; wy en zyn soo onkondigh niet / als ghy ons wel oordeelt : en alsoo hield hy aen dat ick een kieser soude / 't welck ick dede ; den Coninck rolde het op in een papier / ende dien in een van mijne boecken wegh-leggende / heeft hy 't aen my overgelevert / met groote vreughe en ghejupgh over zyns Dienaers gewaende victoer / hier op toonde ick hem een konterseptsel van zyn Majesteit dien ick hadde / veel slechter als het werck dat ick nu sag / waer upt ick van alle de andere oordeelde aen 't ghene hy my overleverte als het beste. Hy vroegh my van waer ick het hadde ; ick seyde het hem. Hoe / seyde hy / waerom koopt ghy sulcke dingen : heb ick de beste niet ? en heb ick u niet geseyt / dat ick u wilde geven / dat ghy begeerde : ick bedachte zyne Majesteit / maer dat ick het voer geen beleeftheit en achtende hem om sulcke beuselingen lastigh te vallen / insonderheyt in forme van een Bedelaer : hy antwoorde / 't en was geen schande hem te vragen / ende badt my dat ick byt allen tijden soude spreken / my vergende yet wat te wysen : ick antwoorde / ick en wilde mijn gaven niet kieser / al wat van zyne Majesteits handen quam / soud ick als een teeken van eere ontfangen : hy seyde hier op / so ghy mijn konterseptsel begeert / soo sal ick u een schencken voer u selden / oft voer uwe Coningh. Ick antwoorde / indien zyn Majesteit den Coningh eenen wilde senden / ick wilde dien gaerlyc overbrengen / ende wisse wel dattet zyn Majesteit seer aengenaem soude zyn / ende hoogh achten soude. En naerden zyne Majesteit my hadde vrymoedigh gemaecht / so wild ick wel een voer my selfs begeeren / 't welck ick soude bewaeren ende mijne nakomelingen nalaten / als een teeken van zyn Majesteits gunste. Hy antwoorde / uwen Coningh en begeert er geen / maer ghy al / daerom sult ghy 't hebben / en hier op heeft hy 't voortaan besteedt te maeken : doe begaf hy zich ter ruste / ende wy werden blindlinghs wech-geseyt.

Op den twaelfden Augusti besocht ick Gemal-din-Ulin, een Man van seventich jaeren / Vice-Roy van Patan, ende Heer van vier steden in Bengala, een die dickmaels Ambassadeur geweest is / ende met meer verstandt en beleeftheit begaef dan alle zyne Landts-luyden / ende die voer gast-by en niet innerlijc hoochberigh wordt gerekent / dese versochte dickmaels dat ick tot zynent wilde komen / 't welck ick eyndelijc dede / ende wierde met een extraordinaer gemeensamenheit en vriendelijckheit ontfangen / my sulcke groote geschencken en vrientchap aanbiddende als dat zy van selfs spracken dat ickse weggeren soude. Zijn gunste by den Coningh / zyn reputatie / zyn raadt / alles wiert opgedragen dat tot opvullinghe van Complementen dien- de. En dit moet ick hem ter ere na seggen / dat het ten aensien van een Persoon van soo een eerwerdighe ouderdom / upt het herte seheen voort te komen / ende ten opzicht van eenighe openhertighe discouersen betreffende zyn mede-machters Hof / die ick upt eyghen ervarentheit wisse waerachtigh te

zijn / soo dacht my dat hy een wel ghenatureert en oprecht oudt Man was. Hy verhaelde my vele dinghen van de Custummen des Lands / van haere Dienstvaerheyt / van haer gebruyck van wetten / van den aenwas des Rycks / daer in hy drie Prinzen in min en vrientschap ghebient hadde / van welke tijden hy my een Trompck-boeck toonde van de voornaemste geschiedenissen / die hy dagelijcks hadde geregistreert / en in een Historje opgemacekt / welkers Copp hy my presenteerde / indien ickse konde overgeset krijgen ; aengaende des Coninghs inkomste / ende de maniere van die te verhooghen / neffens de Confiscatien / geschenken / ende de schattinghen van de Grote ; dat de Regeeringe van peder Provincie een jaerlycsevente betaelde : wat zijne Regeringe van Paran alleen bedraeght / hy gaf aen den Coningh elf Leckes Rupias (peder Rupias is vier-en-twintich stuivers) alle andere pposyten waeren de zijne / daer in hy een Coninklijke Authoziteyt hadde van te nemen wat hem ghesiede / 't welck besceftmeert wiert op 500. Paerden / peder Paert op 200. Rupias , 't welck is 240. Guldens na onse reekeninghe / in 't Jaar ; waer van hy 1500. Onderhielt / en het overschot wiert hem als een doode paep toeghesaen : daer-en-boven soo gaf hem den Coningh een Pensioen van 1200. Guldens 's daeghs / ende eenighe kleyne Regeringen. Ende nochtans heeft hy my verseeckert datter versheyden waeren / die eens so veel Crackementen hadden / ende over de watruutigh die also veel hadden.

Hy prees den goeden Propheet Gulus , ende voerde veel vermaecklijke en nutte discorsen. Dese besoeckinge was nu al eenighe daghen gepasseert / ende ick dachte dat zijne beleefsheydt daer mede wipt was : maer op desen dagh hadde hy den Coningh zijn Speel-hups en Speel-Cupn afgeleent Havar Gemal , genoemt een milt buyten de Stadt / om my aldair te tracteren / en also hy my 's savonts ernstigh nodigheide / soo beloofde ick dat ick hem bpkomen wilde. Op middernacht gingh hy selfs en droegh zijne Conten en al het ghezeetschap / en schickte daer seer aerdigh een plaets voor my op 's Morggens gingh ick heen. Op mijn aankomste gingh hy my te ghemoet / ende met een on-gemeyne beleefsheyt gelepde hy my in zijn kamer dat op geschickt was / daer hy eenigh geselschap hadde ende 100. Dienaeren die op hem pasten / neffens twee van zijne Soons sijnde een Vader van 30. Soonen. Hy liet my sien des Coninghs kleyne Cantoozen en vertreck-plaetsen / welke gheschildert waeren met Antiquiteyten / ende op sommighe kleeden de Contrerscriptelen van de Coninghen van Brancikgck / ende andere Chzisten-Potentaten ; 't ontbrack hem aen geen Complementen / seggende : dat hy een arme Italis was / den slaef eens Coninghs / dat zijn begeerte was dat ick eenigh Contentement mochte ghenieten / en dat hy my daerom ghesleept hadde tot een slecht Brancikquet om broot en sout 't samen te eten / een min en vrientschap te versegelen / 't welck hy van my in danke begeerde aengenomen te zijn : datter veel eroffelijcker Personen waeren / die my veel meer vrientschap konden toonen / doch hy waeren trots en valsche Luyden / begeerende op my dat ickse niet en wilse verlaten / want / hy aldien ick eenighe gewichtige affayren niet den Coningh te verlichten hadde / aengaende de Portugaloysen oft 'pe mand' anders / de Colcken souben my noopt d' oprechte waerheyt overdragen ; van het ghene haer selve best bejaeght / ofte in het verhael best Contentementen wilde geven. Dat ick verhalven noont te recht verstaen soude woz-

den / noch mijne affapren sonder verkoztinge konnen uptrichten / noch oock oopt duplefick mijn eyghen stant weten eer ick een Engelsman hadde die de Persiaanse spraecke konde spreken / ende mijne mopdinge aen een ander overdraeghen sonder over een ander zijn tonge te passeren / 't welck den Coningh my soude vergunnen inbiden ick soo een konde vinden : om dat hy een goet geboelen van my hadde / ende dese laetste nacht tot Gufel Chan hebbende voorszijne oogen gebracht de juweelen van Sheck Perid , Gouverneur van Cahor , onlangs eerst overleden / soo wiert hy van selfs mijner indachtichtigh / ende siende zijn eygen Conterseptsel 't welck hem begaeghde / gaf hyse aen Alaph Chan , hem belastende / dattet my soude senden om tot zijner gedachtenisse te draeghen / nevens veele minnelijcke woorden / waer dooz alle de Groote my soude komen te respecteren.

En nu was 't middagh-mael : zittende dan op deechens / soo wier'ter een Cafelaken gespreyd ende verscheyden soortten van Bancket op-gedisch't voorszons / als mede voorsz de Compagnie die hem vergeselschapte / by wien hy sich woeghde om te eeten / en alsoo hy 't voorsz een soortte van on-reynicheydt achten onder ons te soorteren. Daer op seyde ick teghen hem / dat hy beloofte hadde dat wy 't saemen sout en broot soudene eeten / en dat ick sonder zijn geselschap weynigh appetijt hadde / daer op stont hy op / ende gingh by my sitten / ende wy vielen dapper aen het eeten. Onse kost was upt beelderlep gerechten / Roosijnen / Anandelen / Pistacien / en vruchten. De maeltijt gheeyndicht zijnde / gingh hy de kloot schieten / ende ick gingh kuperen / wederkeerende nae eenighe discoersen presenteerde ick mijn afschepdt te nemen / hy seyde / dat hy op my verfocht hadde / met hem te willen eeten 't ghene voorsz by was was slechts een Callation / dat ick niet en moeste vertrecken eer ick met hem den avontmael gehouden hadde / 't welck ick hem licht toe stont.

Omtrent een uur daer nae quam hem besoecken een van de Decaansche Coningen / dien hy my toende / hem beleefdelijck onthaelende maer op een geringe maniere / ter oorsaecke van zijne bejegeninge tot mywaert : hy woegh my of zijne Majesteit mijn Meester zieh wel soude willen gewerdighen den dienst van so een arm mensch aen te nemen / ende een geschenck van een vzeemadeling Accepteren / want hy wilde een Edelman met my overfenden om zijn Majesteits handen te kussen / ende onse Landt te beichtighen. Ick antwoorde / nae dat het de beleefsheit en goede maniere betaemde ; hier op ontbroodt hy voorsz eenen / ende woegh hem of hy wilde avontueren te reysen / dewelcke / alsoo hy daer toe gewilligh scheen / my aengeboden wiert / ende seyde / hy soude eenighe rareypten des Landts voorsz zijne Majesteit gereedt maecken / en hem met my senden. Dit scheen my aen de maniere ernst te zijn.

Terwijl wy aldus de tijt vast doozbrachten / was het tijt om te eeten / twee Cafel-Takens / als op de middagh / gespreydt zijnde / ende voorsz my / mijn Capellaen / ende een Coopman wierden verscheyden gerechten van Salade / ende van vleesch gebraden / gebacken / ende gekoocht op-gedisch't / en verscheyden soortten van Rijst : hy verfocht gheexcuseert te zijn / dattet onder haer een ghewoonte was alleen te eeten / syne Landts-luden soudent 't qualijck nemen soo hy met haer niet en at ; soo dat hy en zijne gasten / ick en mijn geselschap ons vroolich maecten ; de kost was niet onbillick / doch den dienst

dienst en dorde noch beter / alsoo zijne Dienaers seer gedienstigh en eerbiedig waeren. Hy bereerde my tot een schenckagie / ghelyck de manier is als p^{er} mant wordt genobicht / vijf kassen supcker-kandj met muskus toegemaect / ende een seer sijne hoot-Canarp-Supcker soo wit als sneeuw, wegende om trent vijftigh lb / versoekende dat ick een 100. Van dien tegen mijn vertreck wilde aennemen / 't welck / seide hy / ghy my weyghert / om dat ghy vermoedet dat ick arm ben / maer ten kost my niet met al 't is binnen de palen n^u hns rijkhs gemaect. Ick antwoorde / ick was alreede te seer aen hem verplicht / dat ick dese zijne beleefsthepdt niet wilde afflaen / so wanneer ick op mijn vertreck stont. Hier op heeft hy geantwoort / dat hy dan licht onvoor^zien mochte zijn / Begeerde derhalven dat ick nu wilde spreken / op dat sijne presentatie ende mochte niette vergeefs mochten zijn / hy zich aldus belpden^{de} de mijn Vader te zijn / ende ick zijn Soon / soo zijn wy beyde naer ghedaene Complementen van malkanderen gescheyden.

Op den 16 ginch ick den Coninck besoecken / dewelcke soo ras als hy inquam / zijne Vrouwen belaste zijn vergulde Conterseptsel te langen / hangende aen een-gouden ketten met een Pendant / 't welck hy soverleeverde aen Alaph Chan, hem waerschouwende dat hy mijn geen eerbiedigheyt soude afvo^{er}deren / dan 't gene hy v^{er}willigh wilde bewyzen ; alsoo 't een gewoonte is / dat p^{er}mandt soo wanneer hy iets schenckt / den ontfanger dan neederknielt en zijn hooft ter aerden buyght / 't welck den Ambassadeurs van Persia is afgeeycht geweest. Alaph Chan dan is tot my ghekoomen / ende ick stack mijn hant upt om die te ontfangen / maer hy wees my dat ick mijn hoet moste afnemen / ende dat ick den ketten dan om mijn hals soude doen / my reeg^{el}recht geleydende voor den Coninck. Ick en vatte de zijn meyninge niet / maer vermoede dat hy de gewoonte des Landts / Syzeda genoemd / wilde inghevolgh^t hebben ; doch ick was gezint veel eer mijn geschenck over te leeveren : hy wees my dat ick den Coninck soude danken / 't welck ick nae mijn eygen maniere deed / waer oover sommige Officieren my tot het Syzeda daeghden : maer den Coninck antwoorde in de Persische tael neen neen ; aldus ben ick met veel gunstige woorden my toegesonden / weedergekeert tot mijn plaetse : hier upt meught ghy nu oordeelen van des Conincks mildadigheyt. Dit geschenck was in alles geen 300. Guldens waerdigh / evenwel was het v^{er}mael soo veel als iets dat hy insoodanighe gelegentheyt geeft / ende word^t voor een besondere gunste gerekent / om dat al de grooten die des Coninck beelt draegen ('t welck niemant doen mach als aen wien 't geschoncken is /) niet anders en ontfangen als een Medalie van Gout soo groot als een schel^linck / met een kleyne ketten van vier vingeren breed groot om vast te maerken om haer hooft / 't welck zy op haer eygen onkosten / sommige met edel gesteenten / sommige met Pendantsen opponcken.

Op den negentienden quam Gemal Din Uffio, die my tot Havaz Gemal noedighde / zijnde onlangs Gouverneur van Sindu gheworden / my des 's middaeghs vergasten met twee Soons ende twee andere Gedelluyden en ontrent 100. Slaven : hy dat wat banquet door een Moorche strock in mijn huys toebereyt / maer hy en wilde sulcke kost nae mijn maniere toebereyt / niet aenroeren / schoon hy seer goede appetijt hadde / een soorte van Superstitie hem sulcx verbiedende. Maer hy begeerde op my dat vier of vijf gerech-

den nae zijn eygen verkiefinge tot sijnen mochten ghesonden worden/ zijnde altemael gebacken hofte welck hy noopt gesien hadde/ en dat hy daer van in 't heymelijck zijn midnaghmael wilde doen/ 't welck naebenant geschiede en hier op de Stadt Syndu ons aanbiedende/ en alle andere Cortousien die in zijn ghewelt waeren/ repte hy zich om zijn huyck teullen. Ick verseeerde hem een kleyn geschenck volgens de gewoonte.

Op desen dagh sturft schielijck tot mijn groote rouw en hart-seer mijn Predicant Mr. Hal, een man van een seer saetmoedige natuer/ Godvruchtig/ en supber van leeven.

Op den twintichsten dagh/ en 's nachts te vooren viel soo een swaere stort reegen met onweeder vermenght genoemt den Oliphant/ ghewoonlijck in 't uytgaen van de reegen/ doch ten aenzien van de swarte seer ongemeen waer door sulcke stroomen liepen in den Tanck wiens hooft uyt steen ghemaecht is van aensien seer starch/ maer het waeter was soo aangewassen datse in desse nie plaats onderliep/ en daer gheschiede een allarm en subyte breef dat daer door al dat gedeelte des Stadts daer ick woonde soude onderloopen/ soo dat de Prins en alle zijne Vrouwen haer hups verlieten; mijn naeste gebuerman heeft zijne goederen en zijn Vrouw op Oliphanten en Camelen geboert om te bluchten nae de kant des Berghs. Ieder een had zijne Daerden waerdich vooz de deur om zijn leven te salveeren/ soo dat wy seer verbaest waeren ende tot middernacht op saeten om dat wy geen hulp en hadden dan selfs te bluchten en alle onse goederen te verliesen/ want men seide dattet dize voet hoogher soude loopen van de Top van mijn hups/ ende alle dese onnossele ghebouwen wech slepen; veertien jaeren herwaerts heeft een schrikelijcke erbaerentheyt het gewelt getoont/ den voet des Tancks zijnde gelijk met onse wooninghe/ en het waeter seer groot en diep/ so dat den Top deel hoogher was dan mijn hups welcke stont op de gront in de stroom des waeters/ peber ordinaerie stont reeghen sulck een bloet vooz mijn deur Causeerende/ soo datse niet sneller dan eenen Bugh loopt; soo dat noch Daert/ noch man vooz eenighe uren daer door Passereen kan/ doch Godt heeft het andersints in zijn genade beskiert/ den Coninck liet een schip in der nacht door sijnden om het waeter een andere wech te loosen/ eevenwel hadde selfs de reeghen een groot gedeelte van de Huizen mijns hups wech gespoelt/ ende door verscheppene inbreucken de selbige soo verswacht/ dat ick meer om de instortinghe des selfs als om den bloet bebreest was: ende was met dize en waeter soo besmeurt/ dat ick naetwillijck dzoogh kende leggen/ om dat ick genootsaecht wiert nieuwe onkosten van reparatie te doen. Aldus wierden wy aen alle kanten gheplaeght met brant/ roock: overloop van wateren/ stormen/ Witten/ stof/ vliegghen/ en geen ghetemperde noch stille Sapsen.

Op den negen-en-twintichsten trock den Coninck na Kavas-Jemal en sooter Jacht/ daer wiert een Resolutie genomen om te verhuysen nae Mandoe, een Casteel ontrent Brampori daer geen Stadtten is/ om dat Sultan Paris is met schande van den Oorloch 't hups gekomen zijnde ende met zijn Creyn ontrent Almere weesende/ den Coninck belaste hem nae Bengaela te trecken/ zich selven verexuseerende dat hy niet gezien wiert/ ende alsoo van hem ontslaegen zijnde sonder soodaenigh ongemack als men vermoede dat uyt de huyck kwamste des swer gheboeders soude ontsaen/ hadde hy selfs voozghenomen

Sultra Caronne in de Deedenshe oorlooghen te planten / waer teghen haer als de de voozuaemste so kanten / dat de Coninck onbeschroomt wiert hem te senden ghelijck als de resolutie was oover eenighe maenden te voozen / en daerom heeft hy ghesimuleert / tot dat de andere Prins was vertrocken ende hy dooz syn epggen goerduncken gestabileert / genaeckende soo nae als Mandoc, welke verhuspinge soose vooztgaet ons op groote moeyte en onkosten sal jaeghen / dooz dien wy een nieuw huys dooz ons selven en onse goederen sullen moeten bouwen / het Casteel op een bergg staende sonder eenighe ghebouwen daer ontrent.

Op den dertichsten heerde den Coninck in der nacht weeder / ende font my ontrent 11. uren een seer vet wiltvarcken / ende soo groot dat hy des Tusks troch begeerde / met dese bygaende bootshap / dat hy 't met syn epgen hant geslachtet hadde / en dat ick daerom voolghick soude eeten ende goetier maeken. Iaddon, die van den Coninck ontboden wiert om die te brengen / nam deese gelegentheyt waer om Asaph Chan te vertellen / dat ick hem moeghen begeerde te besoecken / ende upt zyne handen hoopte te ontfangen de Privilegien dooz den Coninck vergunt / hy antwoorde / hy en konde se soa dyac niet holtrecken / maer zy souden op toekomende Sondaggh verseeghelt worden / ende dat hy my noode wilde sien / eer hy my hadde te vresen gestelt.

CAPITTEL IV.

Des Conincks gheboorten-dagh , de maniere van des selfs onderhoudinghe , mits andere voor- vallen in September.

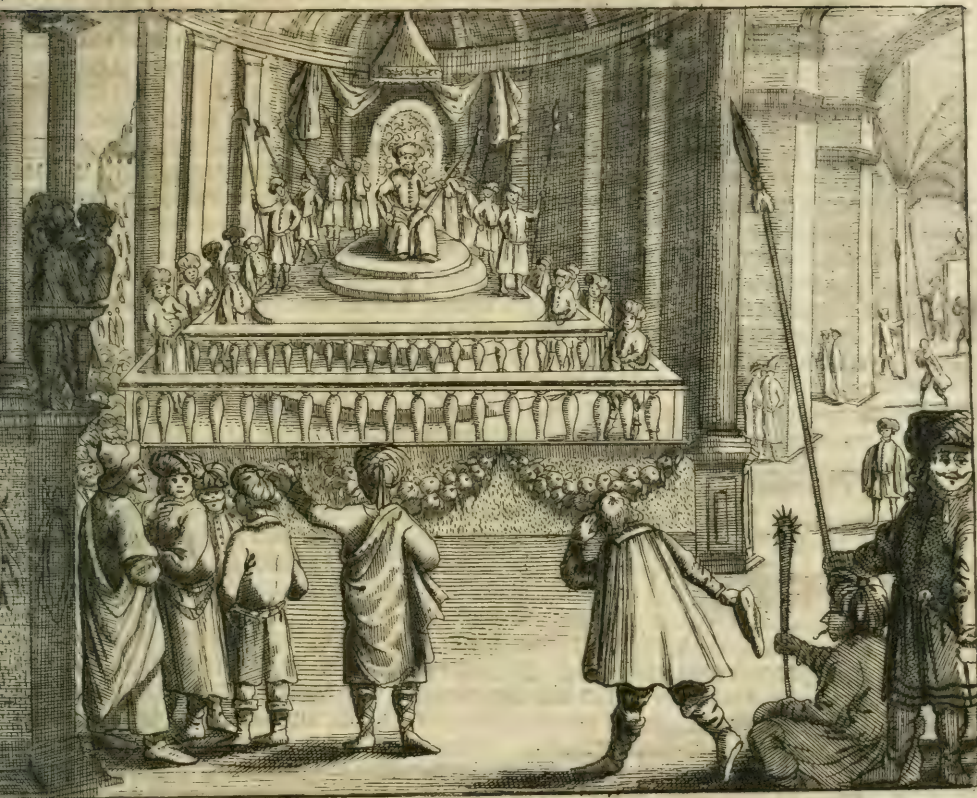

En tweeden September was de geboorte-dagh des Coninckr gebiert als een groote ffeest/ in welke ffeest den Coninck gewoogen woxt tegen sommighe juweelen / Gout / Silber / Goude / Silbere / en Syde stoffen / Booter / Kps / vruchten / ende noch teeghen veel andere dingen meer van ieder een weynighje , 't welck ghegeven wordt aen den Braminy.

Op dese hoogtijt geboot den Coninck / Alaph Chan my te outbieden 't welck oock geschiede / soo ordineerde hy dat ick koomen soude ter plaetsen daer den Coninck zich vertoont tot Durbar , ende daer soude men my binnen doen komen ; doch de Boode zich verabuseerende / soo en ginck ick niet eer der Durbar tijdt verstreucken was / en alsoo quam ick hem niet te zien / maer daer zijnde eer den Coninck uptquam / soo haest als hy my in 't oogh kreegh / soo liet hy vraghen d' oorsacck waerom ick niet binnen quam / dooz dien hy daer ordze toe gegeven haddez ick antwoorde nae dat het abus was ; doch hy wiert seer toornigh / ende bekeef Alaph Chan in 't openbaer. Hy was so kostelijck van juweelen / dat ick bekennen moet / noyt soo een onwaerdeerlijcken schat t' seffens gezien te hebben. De tijdt wiert doorghezacht in zijn grootste Elephanten vooz hem te hzenghen / waer van sommighe d' opper Elephanten zijnde / behanghen waeren met ketenen / belien / Goude en Silbere ghereetschap / behanghen met vele vergulde Banieren en Daendels / en acht ofte tien Oliphanten op hem passende in Gout / Silber / en Syde gekleet. Aldus zijn ontrent twaelf Compagnien kostelijck opghetopt verby ghepasseert / de eerste waeren zijn hooft en bozst behangen met Placeten van Rubynen / Emeralden zijnde een beest van een wonderlijcke lenghte en schoonhejdt. Sy hebben haer altemael vooz den Coninck neder ghebooghen / hem seer aerdigh Reverentie bewijfende / ende was soo een te. selfijcke vertooninghe als ick ooyt van eenighe beesten alleen gesien hebbe. d' Opzienders van ieder voornaeme Elephant gaeben een geschenck.

Aldus met eenighe vriendelijcke Complementen aen my beweesen is hy opgestaen en binnen gegaen.

Des avonts ontrent tien uren ontboot hy my / ick was te bed. De boot-
 schap was / hy hadde verstaen dat ick een schilder by had die hem niet getoont
 was / versoeckende dat ick hy hem wilde koomen ende die meede byngien / en-
 de indien ick het hem niet wilde schencken / dat icksse evenwel mochte zien / en-
 de die vooz zijne Vrouwen laeten Copieeren. Ick stondt op en brachtse met
 my : doe ick binnen quam / vond' ick hem kruysfelinghs zittende op een klepne
 thoon / gheheel bekleet met Diamanten / Paerden / ende Rubynen / vooz
 hem stont een Gonde Caessel daer in ontrent vijftig stucken van Goude pla-
 ten waeren / altemael met eedele gesteenten beset / waer van sommighe seer
 groot en booven maeten kostelijck waeren / sommige van minder waerde /
 maer altemael by na met klepne gesteenten bekleet / sijn Adel stont rontom hem
 in haer beste Aquipasse / dien hy beval hoochlyck te willen byncken / versche-
 den sozten van wijnen by haer staende in groote leedere flesschen. Doe ick
 by

By hem quam / vroegh hy nae de schilder: ick toonde hem twee; hy scheen
 vover d'ene als verbaeste te staen/ende vroegh wiens beelt het was? ick ant-
 woorde van mijn vziendinne die gestorven was. Hy vroegh my of ick hem
 die wilde vereeren; ick antwoorde / dat ickse meer achte dan iets dat my
 toequam / om dat het was het beelt van eenen die ick seer lief hadde en noyt
 weder konde bekoomen / maer indien zijne Majesteit mijn Phantasie wilde
 ten besten houden / ende dit ander aenneemen / 't welck was een Fransche
 schilder / maer een voortreffelijck werck / dat ick hem dien graegh wilde
 schencken. Hy bedankte my / maer dit was de eyghentlijke schilder die
 hy begeerde / ende alsoo seer beminde als ick / ende zoo ick het hem wilde ver-
 eeren / dat hy 't meerder soude achten / als het rijckste juwel in zijn huyt.
 Ick antwoorde / dat ick op geen dinck soo versot was / of ick konde se wel
 versaecken om zijn Majesteit te gerieven; ick was ten hooghsten verlijt om
 hem eenigh dienst te doen / ende indien ick hem beeter bewys van mijne af-
 fectie konde doen / 't welck mijn hert was om hem te dienen / soo was ick
 gereet hem die aen te bieden. Waer op hy zich naederboogh / ende antwoor-
 de / 's was ghenoech dat ickse hem geschoncken hadde / hy bekende dat hy
 noyt soo veel kunsts / soo veel schoonheyt gezien hadde; en beswoer my dat
 ick hem oyrechtelijcken soude seggen offer opt soo een Vrouwe geleest hadde?
 ick antwoorde / datter een geleest hadde dien dit Beelt in alles behalven de
 volmaectheyt / geleect / ende datse nu gestorven was. Hy antwoorde / dat
 mijn gewilligheyt hem seer lief was; maer aenghezien hy hem soo openbar-
 tigh gheschoncken hadde 't gheene ick soo hoogh achtete / soo wilde hy my
 daer van niet berooven / maer hy wilde het slechts zijne Lijffers toonen / en-
 de zijne konstenaers vijf Coppes daer nae laeten maecten / en soo ick mijn ey-
 ghen dan wiste dat ickse hebben soude. Ick antwoorde daer op / ick hadde
 hem graegh ende bywilligh ghegeeven / ende was ten hooghsten verlijt dat
 dat zijne Majesteit dieten dancke aennam. Hy seyde daer op dat hyse niet en
 wilde aennemen / en dat hy my te liever lief hadde om dat ick die gedachtenisse
 van mijn Vriendinne lief hadde / en hy wiste wel wat een Hoon het was my
 dien afhandigh te maecten / dies weegen wilde hyse geensins behouden / maer
 alleen de Coppes daer van bewaeren / die zijne Vrouwen soude draeghen /
 doch het Origineel soude hy niet zijn eyghen hand hem wederom behandi-
 gen: want woortwaer in dese soorte van schilder kunst schilderen sijne schilders
 wonderlijcke stucken / d' andere van Ghy vers zonde en behaegghden hem niet
 doen liet hy my weeten dat het zijn gheboorte dach was / daer in weder een
 zich vroolijck aen stelde / ende vroegh my of ick niet haer dyncken wilde. Ick
 antwoorde / al wat zijn Majesteit soude ghebieden; ick wenschte hem vele
 voorspoedige daegen / ende dat deese Ceremonien soo. Daeren latich mocht
 ten vernieuwt worden: hy vroegh my wat Wijn ick wilde dyncken: ofte uyt
 de druyp / ofte gemaect; of dick of dun? ick antwoorde het ghene hy ghe-
 bieden soude / verhoopenbe dat hy niet te veel noch niet te scarcken drinck
 soude gebieden: hy deede dan een Gonde kop opvullen met gemengelde wijn/
 half uyt de druyp / half uyt de kunst gemaect / ende drinck / belassende dat
 men daer wederom soude inschencken / dien booz cene van zijne Edeelen my
 toefsendende met deese bootschap / dat ickse 2 / 3 / 4 / a s. Waelen om zijnent
 wille soude uyt dyncken / ende den gouden kop niet het toebehooren tot een ge-
 schenck

schcenck in dancke aenneemen. Ick dronck een weynigh / maer 't was starck
ker dan ick oyt geproeft hadde / soo dat het my dede niesen / waer over hy
toegh / ende liet Rasphen / Amandelen / ende schijfjens van Limoenen ko-
men / welcke my in een Goude schootel ghebracht wierden / ende belaste my
te eeten ende te dyncken / wat ick wilde ende niet meer / ick bewees hem dan
eerbiedicheyt vooz mijn geschenck nae mijn eyghen manier / schoon dat Asaph
Chan wilde dat ick soude knielen / ende mijn hooft teegens de aerde stooten /
doch zijn Majesteit nam ten besten aen 't gheen ick deed. De kop was vait
Goudt / met kleyne Turkopfen en Rubynen beset / het decksel des selfs met
grooten Turkopfen / Rubynen / en Emaralden ingelept / ende een Celioor
nabenant om de kop op te setten : de waerdy en weet ick niet / om dat vele
der gesteenten kleyn zijn / ende de groote (welcke oock vele waeren) niet al-
temael schoon en sijn / doch zy zijn in 't ghetal ontrent twee duysendt /
ende die van Goudt waren ontrent de twintich onsen. Aldus maecte
hy my vzoelich ende liet my weeten / dat hy my meer achte dan hy ooyt
eenigh Franck ghedaen hadde ; en vzoegh of ick oock vzoelich was in het Franck /
eeten van het Wildt-Varcken my van hem over eenighe daghen toe-ghes- een naem
fonden ; hoe ick het toe-bereyde / wat ick dronck / en dierghelijcke Comple- den Eu-
mentens dat ick in zijn Land niets gebreck soude hebben : welcke zijne Publike ropische
ke en veel voubighe goetheyt ick terstont ghewaer wiert ghewoonlijck te zijn Chyise-
nder al zijn Adel. nen ghe-
meen.

Doe wierp hy onder de ghene die beneden stonden eenighe Rubynen / ende
onder ons eenighe holle Amandelen van Gout en Silber : maer ick en mocht
te niet grabbelen als zijn Adel dede : want ick sagh zijn Soon geen opnemen ;
doe smeet hy Goude Tulbanden en Riemen onder alle de Musicijns / ende on-
der vele andere. Aldus in het dyncken / klincken ende over andere te Com-
manderen waeren zijne Majesteit en alle zijne Heeren de fraepste Luyden die
ick onder honderden sagh ; doch zijn Soon Asaph Chan ende twee oude man-
nen / ende den nieuwen Coningh van Candahar, ende ick selfs hielden onse
handen t' hups. Doe hy zijn hooft niet langher konde ophouden / gingh hy
ligghen slaepen / ende my veretrocken altemael. In het uytgaen / versocht' ick
op Asaph Chan dat hy mijne affapren wilde verzoerden ; hem verseckerende
dat zijne Majesteit my geen aenghenamer geschenck konde geven ; indien hy
mijne saeck niet en wilde verzoerden (daer ick niet aen en wilsede / indien
het in zijn macht waere) soosoud' ick / indien my niet anders vooz quam /
moeghen den Coning selfs sulcx voorbragen ; hy begeerde op my dat ick sulcx
niet wilde doen : want den Coningh my toeghebaen was / ende dat hy daer
toe ordje gegeven hadde / maer dat de toe-stellinge van dese Joesulcx had-
de belet / doch dat hy 't my nu wilde senden / ende my in alles dienstigh
zijn.

Op den vierentwintichsten September viel het my licht te oordeelen dat
een plaegh dat het is met dit trouwloos volck te handelen. Seven maenden
langh hebben sy my van weech tot weech / van dagh tot dagh met ydele be-
lofte gepaert / ende daer en was geen exceptie / dan dat zy merkten dat ick
se soo op het papier ghestelt hadde / als dat ick den Prins zijn hulpe niet veel
soude behoeven / ende so 't ons niet aen en stont / dat wy ons zinner regce-
ringhe mochten ontslaen. Doch in toorn en gramscap loochende hy zijne

woozden. Ick en dorste hem noch niet verlaeten / noch acht nemen op zijne valscheijdt. Wy die hem eerst aennam vooz onse Solliciteur heeft ons in de se ellende inghewickelt / wel wetende dat hy den beschermmer onser Spanden was / ende een slaef van steeck-penningen / die sy op onsen halse laden. Doch nu hield' ick den Wolf by de ooren: ick gheliet my als of ick alleen verstonde dat de lengte ende den stijl hem slechts mis haegghden / ende sonde hem tot dien eynde een brieft om mijne meyninghe te verklaeren / ende noch een brieft behelsende den inhoud van alles aen haer kant vereyscht / verbat in Generaale woorzen / betreffende slechts soodanighe particuliere stucken die hem aenstonden / ende ick liet upt al de Conditien my vooz desen dooz hem af-geepscht / verfoeckende dat hy daer een betwooz van wilde doen / ende laeten versegghen / ofte my verlosf geven om mijn eyghen Paspoort van den Coningh te ontfangen / ende also te vertrecken upt het Landt. Dese wierden op den selfden dagh in de Persische Cael vertrocken / ende hem toe-gezonden / zy zyn in haer ordere geregistreert.

Op den achtsten liet my den Asaph Chan dese antwoort toe-komen / dat hy Absolutelyck niet wilde doen versiegelen / dat eenighsins de Regeringen van den Prins betrof; dat ick alleen van hem soude verwachten 't gene wy versochten / wiens Firmanner- ofte segelen genoegh waeren. En also heeft hy geopenbaert 't ghene hy langh in den sin hadde / op dat wy ons geheel op den Prins souben verlaeten. Nu was 't billick dat ick upt myn oogen sagh / ende soude te beschuldigen zyn / indien ick naer nieuwwe byenden omsagh / daer hy my verlaeten hadde. Ick nam vooz my den Prins te toetsen / ende my aen te stellen als of ick my t' eenemael op hem wilde verlaeten / hebbende te vooren na zyn Secretaris vier Clausulen gezonden / waer aen ick zyn Segel begeerde tot ons tegenwoozdigh geschuyck tot Suratta vooz de vloot die verwagt wier t' welck zijne Hoogheijt hadde geconsenteert.

Op den tienden gingh ick nae den Prins / die de Secretaris zyn Zegel / dooz my begeert / en van hem belooft / toe-wierp; soo dat ick verhoopte nu gerust te zyn. Op den elfden ontfingh ick se / maer doe ick se las / so wiert'er in twee kant de vier Clausulen heel anders geboeght en belooft / ende een gantsche Wittijckel uptghelaeten / wes-halven ick het hem weder overleverte met dese Resolute antwoort / dat ick het niet wilde aennemen / noch eenigh goet aen Landt laeten komen. Doopt heeft yemant soo veel te doen ghehad met de trotsicheit / giericheit / en valscheit. Des avondts reedt ick na Merze Socorolla Secretaris van den Prins om de saecke af te handelen / ende om te verklaren mijn resolutie van te vertrecken / doch ick bebondt den Firman so danigh niet te zyn als my bericht wiert / maer verbatende alle Clausulen vooz my versocht / hoewel in de uytbruckinghe / mijns oordeels / wat bespaelt / 't welck hy in de beste sin en meyninghe uytleyde / verklarende dat den Prins zyn voornemen was mijn begeerten ten vollen te voldoen / ende dat was genoegh. Ick stont op de dypsterheijt van eenighe puncten / verfoeckende dat gelijck hy zijne Hoogheijts meyninghe aen my hadde verklaert / dat hy oock sulce dooz zyn brieft aen den Gouverneur van Suratta wilde doen / 't welck hy Consenteerde / insonderheijt belastende dat den Collecteur vooz de vijftigh Laeckens soude betalen / die hy al over eenighe maanden herwaerts hadde gekocht / ende nu aen de Paadoors wilde over-leveren tot haer

upterste schade. Eynlijck / openbaerde hy het oude punct van den Prins zijne begeerte / dat ick my op hem soude verlaeten / ende hem niet tegen vallen in d' affapren sijner regeringe neffens den Coningh / ende ick soude een beter vriendt aen hem hebben / dan ick wel vermoede: in somma / in alle puncten gaf hy my sulck contentement / dat het my niet alleen behaegghde / maer doch hope gaf van een goet succes / te meer also hy sich door steek-penningen niet en laet omkopen / vooz vroom en eerlijck wordt geacht / ende op syn woort aen wien de Prins alle affapren hadde over-gegeven / aennam / dat wy de schade van een stuck niet en soude verliezen / noch het minste on-gelyck lijden: hierop nam ick den Firman aen / dien ick upt de oversettinghe heel compleet vondt te zijn.

Op den seftienden besocht ick den Prins / van sine zijnde als noch voort te baren in een schijn van op hem te vertrouwen tot dat ik van onse scheyen hoorde / ende hoe sy van dit jaer mochten onthaelt worden. Ick vondt hem treurigh / bevreest zijnde vooz de komste van Salra Parus ten hooft / die niet boven de 8. mylen verre was / ende aenhiel om zijns Vaders handen te kussen / die t' hem hadde geconsenteert / doch door de macht van Normal naderhandt wiert af-geraden / ende een commissie gesonden / dat den Prins zijn reyse soude nemen regel recht op Benga. Ja schon den Coningh een voet-bal gedaen / hadde / ende zijnen Moeder by de voeten genomen hadde om met haer verlof zyn Soon te sien. Des Coninghs vertreck continueerde / maer waer hese / en konde niem andt gewisse oploffinge van doen.

CAPITTEL V.

Beroerten over Abdala Chan ; ende Chan Channa; Sultan Caroones eersucht, sijn politij- ke sreecken om sijn oudste Broeder te onder-kruypen: ghevecht met een Portugiesche Kraack : onlust teghen den Prins : Persiaanse Ambassaetschap, Geschencken en Tractement.

Den tsienden October/Abdala Chan de groote Gouverneur van Amadauas ypt onlust ten Hove ontboden zijnde / om de veelvoudighe moetwillighejdt en versmaethejdt van des Conincks Wythoytsejt / dochte op sijn defensie te staen en sulcx af te staen ; evenwel den Prins Sultan Caronne (wiens eer-sucht weder abantagie waer nam) begeerich zijnde soo een groote Personagie aen hem te verbinden / zijnde een van de voornaemste Capiteynen in dese Coninckrijcken) heeft soo veel by hem te weghe ghebracht / dat hy op sijn woort sich submitteerde ; soo dat hy komende in een Pelgrims habijt te voet met veertigh knechten entrent tsestich mijlen in verziende ootmoedighejdt / heeft de resteerende in sijn Palanke voleyndigt / tot dat hy dicht aen het Hof quam / maer een dach reysens van daer hadde hy twee duysent Paerden die op hem pasten. Op desen dach wierdt hy ghebracht te Jaruco (de publycke sit-plaets des Coninghs om speelen te sien / en klachten te hoorzen) aen voeten gheboeyt / bloots voets tusschen twee Gedelen / hy trock zyn Culbandt in sijn ooghen / al eer hy 't ge-luck hadde om des Conincks aensicht t'aenschonwen. Na ghedane reberentie en voorszef eenigher vraghen / vergaf hem den Coningh / liet sijn pferre boepen ontbinden / ende in een nieuw Goudt-laeckens kleedt kleeden / Culbandt en Gozdel na gewoonte. Den Prins die voorghenomen hadde sijn eere te bouwen op de Decaanse Oorloghen / die sijn oudste Broeder met schande verlaten hadde / ende daer den grooten Commandeur Chan Channa niet voorszpoedigh in was (die buypen twyffel met de Decanen aanspande / van wien hy Pensioen ontfingh) maecte dat sijn vader Chan Channa te rugghe ontboodt / dewelcke weygherende te komen / begeerde van den Coningh dat hy Sultan Caronne tot dien oorlogh niet en wilde senden / maer een van sijne jonghste Soonen

Soonen van omtrent vyftien jaren oudt. Dit speet Caronne, doch sijn vooz-
ghenomen oozlogh achtervolghende / beloufde hy aen Abdala Chan het gebied
ouer d'Armee onder hem / dooz Chan Channa te versetten.

Den Coningh bangh zijnde vooz swarigheden / ende wel wetende de eer-
suchtighe ghedachten ende factie van dese Soon / ende d'onlust van de twee
ouder Soonen / ende de macht van Chan Channa, was begeerigh om alles
te siffen dooz den vrede aen te nemen / ende Chan Channa in de Kegeeranghe
dien hy hadde / te bevestighen / ende heeft tot dien eynde een gunstige brief
bedecktelijck gheschreven / ende hadde vooz-ghenomen een kleeft te senden /
volghens de Ceremoniale versochtinghe / aen Chan Channa; doch al eer hyse
afveerdighde / gaf hy 't aen een van sijn Richten te kennen / woonende in de
Zereglia: hy / 't zy datse trouweloos met haren Vriendt handelde (dooz Sul-
tan Caronne te weghe ghebracht) ofte upt grootshepdt van herten / om te
sien dat men met de Troon van haer Familie / na soo veel diensten / soo han-
delde; antwoorde recht upt / dat hy niet en gheloufde dat Chan Channa, yet
dat van den Coningh ghesonden wierdt / soude willen draghen / wetende
dat sijn Majesteit hem een haet toedroegh / ende een reys of twee hem vergif
hadde aengheboden / 't welck hy in sijn boesem / (in plaats van sijn mondt)
steeckende / ghepodeert hadde; weshalven hy vastelijck vertrouwde dat hy
aen sijn Lichaem niet en soude derven trecken 't geene van sijn Majesteit
quam. Den Coningh presenteerde selfs dien een uure langh in hare teghen-
woozighedyt te draghen / ende dat hy met haer schijft aen hem sulcx soude ge-
rughe: Hy antwoorde / dat hy geen van ons beyde sijn leven wilde toe-
vertrouwen / maer soo hy gherustelijck in sijne Heerschappye mochte leven /
dat hy dan sijne Majesteit trouwelijck soude dienen / waer op den Coningh
sijne resolutie veranderde / ende gherefolveert was met senden van Sultan Ca-
ronna voozt te varen / ende om sijn aennemen te sabotiseren / wilde hy selfs met
een ander Armade te volghen.

Chan Channa ontdeckte den storm / ghepractiseert met de Dacanen, die tot
sijnen dienste waren / om een conditie van vrede vooz een wyle tijdt aen
te bieden / vindende gheen ander middel om dese wolcke / die over haer bey-
den hingh / te verduyden al eer den Coninck ende de Prince waren vertroec-
ken / ende verder af-ghewecken. Tot dien eynde quamen op heden van
de Princes van Decan twee Ambassadeurs. Hy brochten paerden mede die
met schenckagien rijckelijck waren versien; in 't eerste weygerde den Coninck
haer te hooghen / ende haer gheschenck aen te nemen / maer soude haer wegh
nae sijn Soon met dese antwoorde: indien hy vrede ofte oozlogh wilde heb-
ben 't was in sijn eyghen vermoogen. De Prince dooz dese gunste ver-
hooght / ende van hooghmoedt op-geblasen / resolveerde (schoon my be-
richt wierdt dat de conditie seer honoerabel waren / ende soodanigh als den
Coninck soude gheaccepteert hebben) sijne reyse te verhojderen / antwoor-
dende dat hy van geen vrede wilde handelen eer hy met sijn Armade te helde
lagh; Chan Channa en vrede hem so niet bedrieghen van dien Oozlogh met re-
ren niet te volgendighen.

De Eersichtighe ghedachten van desen jonghen Prins sijn openbaer /
een peders mondt is daer vol van / ende sijn Vader evenwel die ghedooght

het al / maer en is niet ghesint hem het Coninckrijck op te bzaghen ; want Sultan Corforonne de oudtste broeder en wordt niet alleen van weder een seer bemint / maer oock ghe-eert (ja hy na aanghebeden) en dat wel te recht om sijn goede humeuren en eedele gaben / ende dese kent en bemindt de Coninck / maer oordeelt dat dooz sijn vyghet sijn eyghen Heerlijckheyt / met een wolcke mochte oertrucken worden / ende en siet niet dat desen argghlistighen Jonghelinck dooz sijn hoogh-klimmende sephen hem meer verbuysieren / dan de andere konde doen dooz sijn deughtsame daden.

Alsdus is 't dat hy tweedracht en vyghet koeftert tusschen de Broederen / ende levert sulcken macht over in de handen van de Jonghste (meyende dat hy 't ontdoen kan als 't hem beliest) dat de verstandighste voorszien een vercheuringhe van dese Coninckrijcken dooz oneenigheyt / soo wanneer den Coninck sijn schuldten aen de nature sal moeten betalen / ende dat alle ghewesten deser Coninckrijcken dooz een Burgherlijcke oorlogh vernieticht en verniet sullen komen te worden.

De Historie deses Landtschaps / ten aensien van de veranderlijcke materie ende de veelvoudighe gheschiedenissen ten tijde van Echarsha, Vader van dese Coninck / dooz hem doormaels Prince; ende dese nieuwe beroerten verdienden wel beschreven te worden; maer om datse sijn van so verre gewesten / soo sullen veelse die verachten: ende om dat het volck vooz Barbarisch gehouden wordt / soo sullen weynighe haer ghelooven. Hierom ist dat ick my vergenoeghe met de speculatie / maer ick soude u soo veel rare en subtile passien van Staet / listige ontploedingen / politieke strecken / antwoorden / ende byspreken kunnen voorszellen / als ick vertrouwde / dat men in een gantsche eeuw haers gelijck niet en soude kunnen vinden.

Dit een alleen onlanghs geschiet en mach ick niet stilwijghen niet verbuysien / om aen te wijsen wijsheyt en lyfzaamheyt in een Vaeder / getrouweyt in een knecht / valsheyt in een broeder / onbeschaemde stouticheyt in een factie dat alles derst bestaen / soo wanneer de hooghste Majesteit haer vyghet geeft ofte boven de wet van haer eygen conditie ofte boven de paelen van politien reden. Den Prince Sultan Caronne, Narmabel de liebe Coninginne, zyns huyfrouwen moede / Asaph Chan sijn stiefvader / der Coninginnen broeder ende Ertman Dowlet, Vaeder van haer beppe (zijnde alle de gene die nu regeren ende Jets der verben bestaen) waeren van geboelen dat het onmogelijck was vooz haer te bestaen / by aldien de Prince Sultan Corforonne in 't leven bleef / dien den adel lief hadde / ende wiens verlossinge ofte leven hare eersuchtige gedachten met der tijt soude straffen / hierom hebben se gepractiseert hoe sy hem in haer gewelt mochten kringhen / op dat het vergif hem aen een kant mochte helpen. Narmabel valt den Coninck aen boordt met de valsche tranen van der Vrouwen bet overende vleyerp / dat dat Sultan Corforonne niet behouden was noch de vleughelen van zyn hoogh vliegende gedachten gekort waeren: den Coninck hoort het haer seggen / maer en wilde niet meer verstaen dan sy duydelijck seide.

Dit saljeerende / soo neemense haer slach waer doen den Coninck beschoncken was ; den Prince, Ertman Dowlet en Asaph Chan sloegen den Coninck vooz de behoudenis van Sultan Corforonne en van sijn eygen eere / het beter waere hy in 't geselschap sijn broeders was / wiens geselschap malhanderen soude
aenge-

aengenaemt zijn / ende zijn behoudenisse meer in achtginge genomen worden/ dan in de handen van een Rashborisschen heyden/ aen wien hem den Coninck toe vertrouwt hadde. Deshalven sy ootmoedelyck sijne Majesteit versochten/ dat hy in de handen van zijn waerde broeder mochte oovergelscheut worden/ t welck den Coninck Consenteerde/ en alsoo is hy in een slaep gevallen.

Sy meynden dat haer eygen grootheyt sdaenigh was/ als dat mede bren- gende des Coninckx aucthoriteyt niemant haer soude verben wepgeren/ en sijnde eens in haere possessien/ soo souden sy oover de restitutie disputeeren/ hier op so is dien selvigen nacht Asaph Chan in den naeme des Coninckx/ gesonden van den Prins, gecoomen met een Guarde om op te epischen ende te ontfanghen. Sultan Corseronne upt de handen van Anna-rab; een Rayah Rasha- door, een Prins/ wien hy van den Coninck bevoolen was; hy wepgerde hem die hem bevoolen was oover te leveren/ met deese antwoort/ dat hy Sultan Caronnes ootmoedige dienaar wel was/ doch/ dat hy de Prins zijn broeder ontfangen hadde upt de handen van den Coninck/ dies wilde hy hem aen geen ander ooverleveren/ maer hy soude sich-gelaeten stellen tot smorgens/ als dan soude hy sich vooz zijn Majesteit verantwoorzen/ ende de saccke hem bevoolen laeten zijn. Deese antwoorde stilde haer allen. Des smorgens quam Anna-Rab by den Coninck/ ende gaf hem te kennen den eplch van den Prins/ zijn eygen wepgeringe erantwoort/ ende voeghte daer by dat zijn Majesteit hem zijn soon bevoolen/ ende hem Commandeur hadde gemaecht van 4000. Mupters/ met welcke hy veel eer aen de poort wilde stercken dan zijn Prins in de handen zijner byanden ooverleveren: indien zijne Majesteit hem begerde/ soo was hy gereet om zyn willie te gehoorsamen/ doch hy wilde sozgh draeghen vooz zijn eygen onnoselhept. Den Coninck antwoorde hier op/ ghy hebt eerlijck en vroom gedaen t ghy hebt wijslijck geantwoort; volghet in u voornemen/ ende draeght geen kennisse van eenige belastinge: ick sal my houden of ick hier niet van en weet/ ende en wilt ghy niet vozer gaen; blyft by u getrouwhept/ en laet ons sien hoe verre sy de saccke sullen behertigen.

De Prins ende de factie/ 's daeghs daer aen gewaer wordende dat den Coninck stilweegh/ verhoopende dat hy mochte vergeeten t geen in den bronck gepasseert was/ en merkten niet op de toestemminge nochte op de wepgeringe/ maer het viel (niet sonder vermoeden) aen beyde zijden. Dit verhaelick tot dien eynde/ op dat ghy u meucht wachten van uwe goederen wpts en zijts te verspreyden. ende van u Capitael en knechten diep in het lant te versenden: want de tijt sal koomen dat alle deese Coninckrijcken in een licht te blam sullen staen/ ende weynige Jaeren oorlogh en sal den ouden haet en doof hepdt niet needer leggen/ wegh gelept aen alle kanten teghen een dagh der wracke/ waer in indien Sultan Corseronne met zijn recht d' ooverhant krijght soo sal dit Coninckrijk een heplighdom zijn vooz Christenen/ dien hy lief heeft en eert/ geleertheit/ dapperhept/ de discipline des oorloghs vooz staende/ ende een grouwel hebbende vooz alle gierichept/ merckende de vele ongherechtigheeden die in s' wangh gaen/ by zijne voorzaeten en den adel vooz deesen gebruyckelijck. Indien de andere d' ooverhant krijght dat sal tot ons nadeel zijn: want hy is seer ernstigh in zijne uwerstien: een haeter

haeter van alle Christenen/ hoovaerdigh/ loos/ vals/ ende barbarisch tyrannigh. Daer wordt daegelijck een Ambassadeur verwacht van den Shabas Coninck van Persien.

Op den 13 october des abonts quam den Coninck wederom ende sont my een wilt varcken. Ick ontfingh tijdinge datter 4 bay onse schepen aengecoomen waeren in de haeven van Swallay met brieven van Engelandt/ dat sy van de Custe vertrocken waeren den 9 maert 1615 met 6 schepen/ verlooren hebbende 't geselschap van de roos door onweeder ontrent de noort caep. Op den 12 Junij 1616 quamen de andere 5 behouden aen in de Bay van Soldania, alwaer het schip de Leeuw naer Engelandt seyl reede lach; hare Commandeurs en het volck waren gesont/ vertoebende eenige daegen in de haeven. Sy hebben het schip de swaen naer Bantam afgebaerdicht/ om d' affairen te verrichten/ ende syn geseylt na Suratta op den 29 met 4 schepen/ en quamen voor haer haeven ten anchor te liggen/ op den 24 september 1616 op haere reyse den 6. augusti dieht by de Eylanden van Comora ontrent de hooghte van 12. Graaden 15. Minuyten kregen sy in 't oog een Portugeesche kraeck groot 1500. ton/ op hebbende 600. Man/ zynde Admiraal van de vloot gesonden naer Goa/ voerende de blagge: het schip de werelt kreegh de loef van haer/ ende heeft haer na 't gebuyck ter Zee met een scheut vereert/ de kraeck in de Wy raekende/ antwoorde haer met 5. scheuten/ 't welck sy met 18. scheuten heeft betaelt/ ende viel soo af/ den Admiraal en de Engelse vloot ophomende/wilden haer schade vergoet hebben; daer sy trotse-lyck op antwoorde; hierop begon een gevecht op nieuw met wepnige scheuten/ den Commandeur Benjamin Ioseph wiert doorschoten/ ende die in zyn plaets sutedeerde hiel aen: op den avond raekte sy aen landt onder de klippen van Angalesha. De vloot lagh niet verre van haer voor anchor/ om te letten op de uythomste/ ende liet haer door een boot weten of sy daer weer aen wilden: maer ontrent middernacht stack sy haer selven in brandt/ ende brande noch ' anderendaeghs ' morgens. De Engelse sendende haere booten ende en konden niet meer naerden/ maer vertrouwen vastelijck upt seer waerscheynlijcke omstandigheden/ datter niet een Mensch behouden wiert: den nieuwe Vice-Roy die na Goa soude/ was in dit schip/ die voorgenomen hadde alle de andere om hals te brengen.

Daeghs daer aen hebb' ick den Coningh de groetenisse gedaen van zijne Majesteit: welke met groote belceftheyt wiert ontfangen/ doch hy viel voort weer op de geschenken. Ick maecte eerst gewach van onse laetste gevecht en Dictoy/ daer in hy sich scheen te verheugen/ ende de dapperheyt van onse Statie te prysen: maer viel van dese propoost af tot wat heeft den Coning my gesonden? Ick antwoorde/ veel teekenen zynen gunste en affertie: dat myn Meester wel wiste dat hy heer was van het beste deel van Aga/ derijckste Prins van het Oosten; dat zijne Majesteit kostelijck geschenken te sende/ soo veel was als Peerlen in de Zee te werpen/ de Moeder en Probische hups van dien/ dies wegen heeft het zijne Majesteit onnoedigh geacht; doch hy heeft hem zyn gunste aengeboden niet veel curieuse aerdi heden/ 't welck ick verhoopde dat hem contenteren soude. Hy verglyde my het verhael van sommighe particuliere dingen/ die ick noemde: hy broegh my na Frans Fulp. Ick antwoorde/ mijne brieven waeren noch niet gecomen: daer was yet anders

gekomen / 't welck hy begeerde. Hy vroegh my na honden: ick seyde / som-
 mighe waeren in het vechten verongeluckt / sommighe gestorven / 2. waeren
 daer noch vooz hem behouden / waer over hy verbljdt was; hy vroegh noch
 vorder of ick oock vooz hem konde bekomen een paert van onse grootste slag/
 sulcken een als ick hem beschreven hadde / zijnde een henghst / het soude hem
 beter behaegen als een kroon. Ick seyde / dat ick mijn uiterste deught soude
 doen tot voldoeningh van zijne Majesteit / maer ick vreesde dat het niet sou-
 de konnen geschieden: hy antwoorde / soo ick hem een wilde beschicken / hy
 soude my 1000. pondt sterlinghs geven. Ick begeerde van zijn Majesteit
 dat dese geschencken ende ons volck vry mochten passeren sonder eenigh Tol
 te geven: hy antwoorde / de haeben quam zijn Soon toe doch liet hem voort
 ontbieden / ende gaf publycke expresse order tot uytboeringe van mijn eyse /
 ende wilde daer vooz staen dat de geschencken noch gevisiteert worden / noch

tol soudeu geven / maer in aller haast bepligh in mijn handen getaecken / op dat ickse ~~na~~ mijn discretie mochte omdeplen / dat hy soude belasten dat ons Volck beleefdelijck onthaelt wierden / en eyndelijck dat hy mijne begeerten in alles soude vol doen. Dit en streckte niet int algemeyn tot inwillinghe van een Part / want dese clausule en Artijckel hadde Alaph Chan geweygert over te leveren. Dese commissie gingh rondt ende was van herten in den Coning / ende een genade vooz my. Den Prins ontboodt Alaph Chan vooz my / ende dede daer openhartige belghenisse en belofte vooz zijn Vader en het gantsche hof / dat hy my alle billijcke contentement wilde doen. Dit is de kracht van nieuwe geschencken.

Op den vyftienden kreegh ick tijdinge van Masulipatan dat Cappiteyn Keelingh 2. Portugiese Barken ende 2. schip hadde genomen op de kustte van Corbin geladen met Tin / de andere te Bengala, de vracht dien hy na Bantam voer; als mede dat Sir Roblart Sherley niet schande te Goa gecasseert was / ende dat hy te lande zijn reyse nam na Masulipatan om een past te krijgen; onwaerschyjnlijck / ende ick vertrouwe oock onwaerachtich.

Op den seventienden / den Prins zijn voornemen behertigende van den Decanen oorloogh in eygener Persoon te voleynighen / ende aennemen de 2. Ambassadeuren te antwoorzen / geeft haer geen antwoort / maer houdt haer op tot zijn aenkomste. Doch staende op zijn vertreck / soo hebben zy en zijn Party geoordeelt dat sy niet bepligh en waeren / hy als dien Sultan Corseronne in de handen van Annarah bleef / dat den Coningh in zijn absentie mochte versoent worden / ende dooz zijn verpheyte soude al de eere en hope van haer factie in de asch ligghen / ende het ongelijck en de trotsicheyt qualijck te vergeben zijn. Sy besozmen weer op nieuwe des Coninghs stantvasticheyt om zijn Soon over te leveren in de handen van Alaph Chan / als zijn Guarde onder Sultan Coronne. Sy werpen vooz dattet Chan Channa ende de Decanen verschrieken sal / soo wanneer zy sullen verstaen dat dese Prins soo gefabriceert wort / die haer nu met den oorloogh vast aen voort komt / dat den Coningh zijn oudste Soon overgeleevert heeft; ende in hem als zijn gantsche rijck ende hope van successie / ende de tegenwoordige kracht van dien.

Desen dagh wiert hy over geleverd de Soldaten van Annarah gecasseert / ende de Soldaten van Alaph Chan rontsom hem geplant met hulpe van 200. van des Prins zijn kuyters. Zijn Sister en verscheyden Vrouwen in Serraglia treuren / willen niet eten / schreeuwen over des Coninghs dwaasheyt en wreect heyt / ende segghen ront upt / soo hy komt te sterben soo sullen er 100. van zijn geslachte om zijnent wille braken ter gedachtenisse van des Coninghs bloedighe seyt aen zijn deffighste Soon bedreven. Den Coningh geeft schone woorden / protesteert dat hy niet quaets vooz hieft met den Prins / belooft hem over te leveren / ende sendt Normahel heen om dese veroorzende Madammen te stillen; doch sy vloecken / dreygen / en weygeren haer te wilsen sien. Al het gemeene Volck pruttelt / sy segghen dat den Coningh niet zijns Soons / maer zijn eygen leven overgelevert heeft in de handen van een trotse Prins / ende van een verraderlijcke factie / dat Corgoronne sonder des Vaders schande ofte zijn waercke niet en kan verlopen gaen; daerom moet hy eerst voozgaen / en daer aen zijn Soon / en alsoo dooz haer bloet moet desen

Jonghman den Coninglijken stoel beklommen. Dieuwe apparentien van hem weder over te lever en worden uptghestroopt; ende haast weer neberghelept/ weder en vertelt nieuwe tjddinghen nae dat zijn vrees ofte begheerte is. Doch den armen Prins blijft vast in des Eigghers gheweldt/ wil niet eeten/ ende begheert van den Vader dat hy hem het leven benemen/ ende niet en ghebraghe dat zijne vyanden over hem triumpheren ende sich verheughen. Het gantsche hof is in roer/ den Adel in kommer ende angst/ het ghepeupel haer selven gelijk/ vol van oproer ende opgheblasenthepdt/ sonder hooft of steert; behalven datse tiert en raast/ maer en schickt haer niet na het rechte epndt. De upthomste is seer ghebaerlijck/ insonderhepdt boozdus: want t' ontscheelt niet wie onder haer d' overhandt krijght.

Schoon d' eene gelijk en veel meer eere heeft/ soo is hy noch een Moor, ende en kan gheen beter Prins zijn dan zijn Vader/ die soo goetaerdigh is/ dat hy weder een laet regeren/ t welck slimmer is als quaedt te zijn: want het waere beter dat wy van Prinsen on-gelijk leden/ als van haere dienaeren.

Op den sestienden/ quam den Perhaansen Ambassadeur Rosa Beag omtrent s middaghs in de stadt met een groote troep Volchs/ welke ten deele van den Coningh wierden uptghesonden om hem te ghemoedt te gaen met 100. Eli-phanten ende suaren-ghespel/ doch niemandt soo tierlijck toegherust als de ordinair ontfanghers van alle Dreemdelinghen: zijn epgghen Crayn waren 50. Rupters met gout-lakense rocken gekleet/ haere boogen/ pylen/ ende schilden kostelijck verciert/ de Musquetiers waren 40/ ende de ordinarie Pikieniers ende bagagie-dragghers omtrent de 200. int getal. Hy wierde ter ruste gebracht in een kamer binnen des Coninghs bupten-hof tot abondt toe: doe hy aen het Durbar booz den Coningh quam (op welke Ceremonie te letten ick myne Secretaris heen sendt) ende nu vast tot hem genaechte/ soo maechte hy aen de eerste Tralie drie Tessilims ende eenen Sizeda/ t welck is sich booz over te buygghen/ ende zijn hooft teghen de aerde te stoten: in het In-komen dede hy van gelijken/ en also presenteerde hy den Shabas zijnen brief: t welck den Coningh aennam met een kleyne beweginghe zijns lichaems/ vraghende slechts/ hoe vaert mijn Broeder/ sonder eenighe eer-titel van Majestept daer by te voegghen. Ende na eenighe upt-gesprokene woozden/ wiert hy in het sevende gelit gestelt/ tegen over de tralie by de deur/ beneden waeren soo veel van des Coninghs dienaeren/ aen beyde zijden; t welck na mijn oordeel een seer leege plaats was booz zijn Meesters Ambassadeur/ maer dat hy het wel verdiende met dien eerbiedichepdt te belupsen welke zijn Woozsaten weygerden tot disreputatie van zijn Prins ende tot on-lust van veele zijner Patie. Men segt dat hy last hadde van de Sophia om contentement te geven/ ende hier upt besluyt men dat zijn aenbrengen is om assistentie van eenighe penninghen tegen den Turck/ waerin hy dickmaels liberale hulp krijght/ hoewel men voozwendt dat hy slechts komt om van brede te handelen booz de Decanen wiens bescherminge Shabas ter harte neemt/ benijpende den aenwas deses Rijcks. Den Coningh vereerde hem na gewoonte een fraye Tulbandt/ een gout-lakense kleedt/ ende een gozdel/ waer booz hy wederom de gemelde eerbiedichept between: hy bracht mede tot geschencken drie mael 9. Paerden van Berha en Arabia, dit zijnde een Ceremoniale getal onder haer; negen Muyl-Gesels seer schoon ende groot/ seven Cameelen met Fulp/ twee

packen van Europische Arras, 't welck ick vermoede dat Venetiaans was/ be-
 hanghsels van Pulp met gout/ ende niet Arras, twee kisten met Perciaans
 behanghsels/ een kostelijcke Tuweel-koffer/ vier musquetten/ 5. Mantels/
 een Cameel geladen met Persiaans gout-laken/ achtzjyde Casel-kleden/ etijck
 ke Rubijnen/ 21. Cameelen met wijn upt de druyf/ 14. Cameelen met ge-
 distilleerde/ oetruyckende wateren/ 7. met rooswater/ 7. rapieren met ede-
 le gesteenten ingeleydt/ 5. swaerden oock met edele gesteenten beset/ 7 Venetie
 Spiegels/ doch soo schoon/ soo kostelijck/ dat ick my schaemde doe het my
 vertelt wiert. Dese geschencken en wierden niet booyt geleyvert/ naer slecht
 een Register daer van. Sijn eppen bagagie was kostelijck/ 9 paerden met
 gout ende silver behanghen; om sijn Tulbandt was een gedraepde kettingh
 van Perlen/ Rubijnen en Turquopsen/ ende drie slupten van goudt/ accor-
 derende met de 3. pluymen. Ick liet nochtans neerstigh letten op sijn in ha-
 len/ ende hebbe die by het mijne vergeleeken/ ende bevonden dat hy nergens
 in meer statie/ in beele dinghen niet soo veel hadde/ als 't ghene my bewesem
 wiert/ uptgenomen dat sy hem kuyten de stadt int gemoet gingen; 't welck
 van wegen mijn sieckte verfluyt wiert om na te vernemen; den Coningh en
 ontfingh oock des Shabas brief niet met sulcken eere en respect als mijn Mees-
 ters/ die hy noemde den Coningh van Engelandt sijn Broeder; den Persiaan
 simpelijck Broeder sonder pet anders/ daer den Iesuyt op lettede/ die de Tale
 verstont.

CAPITTEL VI.

Den Prins zyne groote Statie; den Per-

siaanschen Ambassadeur zyne begeringe; de maniere en d'effecten van het drincken; van den Coningh en zyn Adel; des Coninghs vertreck, zyn overdadighe Pompeusheyt, Ryckdom, en heerlyckheyt: der Portigaloysen aenval: verhaalt van Sultan Corforoone: Persiaanse tydingen.

Op den twee entwintichsten October giingh ick by den Prins/ ende openbaerde hem mijne begeerte om een naarder verklaringhe te hebben van een zeeckere punct in zijn brief/ waerop zijn hoogheyt wat paufeerde/ ende ick macchte dat zijn hoogheyt alsoo wispel-turigh was als ick my in-beelde. Wy vroegh my hoe hy dan aen zijne gheschenecken soude raecten/ ende de kleynodien sien die op-ghebracht wierden/ en verghde my met hem te gaen. Ick antwoorde/ ick en konde dat niet doen eer ick mijns Meesters bootschap hadde overghedraghen/ ende de schenckagien ghelevert aen den Coningh/ doch dit verricht hebbende/ soo soud' ick selfs met de geschencken op hem passen en al de raritzpen die my ter handt quamen/ souden hem nagesonden worden: hy dwongh my een belofte af/ ende alsoo kreegh ick ordere om een Firman tot mijn contentement. Zijn Hoogheyt siende een witte Pluym op mijn hoet/ vroegh of ick hem dien wilde geven/ ick antwoorde/ ick en mochte hem niet presenteren 'r ghene ick gedragen hadde/ doch soo 't hem gelieft dien te commanderen/ dat ofte yet anders in mijn vermogen was tot zijnen dienste. Wy vroegh my of ick 'er noch meer hadde/ Ick antwoorde noch 3. of 4. van andere coleuren; hy vroegh my of ickse hem altemael wilde geven/ door dien hy binnen 2. dagen zijn Paerden en knechten aen den Coningh moste vertoonen/ ende dat hy eenighe van doen hadde/ naer-diense by raar waeren in de gewesten. Ick beloofde 't mogens altemael die ick hadde te brengen op dat zijne hoogheyt zijn keur mochte hebben.

Abdala Chan in een heerlycke toerustinghe van zijn Persoon en Suite/ in

habijt breeyndt en antpckx / doch in dese gewesten Alla Solda do ver eerde den Prins met een wit paet / de sabel en het gereetschap van geamelleert gout / een beest seer treffelijck van postuer / en wacker van leben en kouragie / die hem daerop vereerde een slechte degen met een leere draegh-bant. Daer wierden noch veel anders voor hem gebracht / de hecht van silber / vooraen met edele gesteenten beset / ende schilden met vergult Fluweel overtrocken / sommighe geschildert ende met silber ingheleydt / die hy aen zijne Dienaren gaf. Teghens dese monsteringhe wierden veele Sabels en gereetschap van gout / kostelijck met gesteenten beset / van zijn eppen / getoont tot slechte paerden / zijne Leers en gebordueert / en alle andere kostelijckheyt. Ick ken / d' onkosten zijn wonderlijck / en de schatten dagelijck gesien / on-waerdeerlick.

Dese voor-leiden nacht seght men datter 6. van des Coninghs Dienaaren quaemen om Sultan Corforonne te vermoorden / doch haer wiert de sleutel van de Poortier gewepgert; dat de Coninginne-Moeder na den Coningh vertrocken is met een ontdeckinge van den gantschen handel / is on-secker / en gevaerlick na te vernemen.

Des avonts gingh ick na de Durbaer om den Coningh te besoecken / daer ick den Persiaansen Ambassadeur ontmoetden met de eerste monsteringhe van sijn geschenken / hy seghen veel eer een guppelaar ofte een batament speelder dan een Persoon van eenighe stemmicheyt / heen en weer lopende / ende alle sijne woorden uptende als een Comediant / hy leverde de geschenken over met sijn eppen handen / die de Koninck met een lachende mont / vrolijck gelaet / en Complementeuse woorden outfingh; sijn tonge was hem seer gediensigh in sijne affairen voorte stellen / 't welck hy met soo veel vleysch en gediensicheyt dede dat het alsoo aengenaem was als sijn gaef selfs / sijn Majesteit geburich noemde Coninck en Gebieder des Werels vergetende dat sijn eppen Meester daer deel aen hadde / ende op Ieder geringe occasie bewees hy de gewoonlijcke eerbiedicheyt. Alles dat op dien dagh te leeveren was geleverd sijnde / boogh hy sich needer tot op der Herde / ende stiet daer teegen met sijn hooft / als of hy daer een inganch wilde hebben. De geschenken waeren een schoone pyjl-koscher Herdigh geborduert / allerley Europische Druchten kunstigh opgedischt / veele andere leere beursen in Goleurde sijden met de naelde gewracht / geborduerde ende gestichte schoenen / groote glazen in formen ingeleyt / een vierkant stuck Fuls hogh met goudt geborduert tusschen het welcke Italiaensche beelden waeren in het stof met de naelde gewracht / welcke / soo hy seyde / de Coningh en Koninginne van Venetien waeren / 't welck nae mijn vermoeden de behanghselen waeren genoemd Arias van deese wierden ses stucken gegeven / een alleen getoont noch veel ander Tricados van cleyne waerdyp. Na de drie mael neegen paerden en mupleels / welcke treffelijck waeren / de paerden hadden of haer vleysch of schoonhyt verlooren / want upt genomen een of twe waerense onbequaem / mijns oordeels / om gesonden of van Princen aen genomen te worden: aldus is hy met veel Antiecke gesten weeder gelaert nae sijn plaets verre geringer dan die my vergunt wiert / welcke hy haer selven was / ende booven alle onderdanen daer in 't eerste Asaph Chan my verseecken wilde maer ick hebbet gemepntineert als mijn recht. Dit is maer de eerste acte sijner vertooninge / het spul en sal in geen tien daegen eyndigen. Op den avont sonde ick aen de

Prins sijn Secretaris om mijn belofde schijft: maer sijn Hoogheyt was onge-
willigh om de geschencken ongemoelesteert te laeten passeeren/ ende was van
sijn verandert/ weygerende den brief te seegelen.

Op den 22 om mijn aencomste heb ick hem twee Pluriae twee paradijs vogel-
en gegeven; die hy lichtelijck aennam/ ende mijne saeke voorgestelt/ ende
mijne resolutie bekent gemaect sijnde niet te consenteeren om die te oopenen/
noch op te senden/ dan door de handen van mijne dienaeren/ eyndelijck heeft
hy 't geconsenteert en belasten de Secretaris my voogt te helpen.

Sabonts ginchick na de Durbaer om te letten op den Ambassadeur van Per-
sia, ick vande hem staende in sijn ordre ende dickwils verset en leeger gestelt
nae datter groote Personagien in quaemen. Den Coninck sprack hem eens toe/
en hy danste nae de voetsijner woorden/ maer en gaf geen geschenck: den
Coninck belaste slechts dat den Adel hem soude te gast houden; de tijt wiere
doorgebracht met te sien na sadelen en gereetschap tot het vertreck/waer van
sijn Majesteit sommigen aen sijn suite gaf/ alsoo het opbrecken daegelijck
voorthanden was: des Conincks tenten waeren al over vier daegen upt
geweest. Ick sout nae den Secretaris om mijn Firme ofte Schrift, maer hy
steide my vast met excusen upt.

Den Coninck vertrock den 24 nae Havar Gemat, ende riep den Persia n'chen
Ambassadeur al waer hy sijn Wontmael hielt met den Adel voogt den Coninck,
op de selfde maniere als ick op de geboorte dagh deed; het onderschijpt alleen
was/ de Coninck gaf hem tot uytvoeringe van sijn onkosten 20000 Rupias,
waer voogt hy ontallijcke Effilims en Sysedaes maecte/in een lange tyt niet van
der Werde opstaende/ 't welck den Coninck upermaecten behaeghde/ ende
was een slechte/maer profijtelycke afgoderij.

Den Prins op sijn Vader passende en konde ick in mijne saecken niet voogt-
geholpen worden:

Op den 25 keerde den Coninck weder op den abont/ sijnde oovernacht
van de wijn vry beschoncken geweest. Sommige discoureeerden hy geval upt
quaetwillicheydt van de Drolijcke nacht die daer gepasseert was/ en dat
veele van den Adel wijn droncken/ 't welck niemandt doen mach dan met
verlof. Den Coninck vergeetende sijn ordre/ vroegh wie gaf het? 't wiert
geantwoort Debeckhe (want niemant derst seggen dat het den Coninck was/
als hy er slechts aen twijfelt) de maniere is/ dat als den Coninck drinckt ('t
welck alleen is) hy te met wel gebied dat den Adel nae drinckt/ 't welck indien
zy 't niet en doen/ soo ist oock een misflagh/ en soo ieder een die den heerker
wijns van den Officier ontfanght/ sijn naem wort opgeschreeven/ ende hy
maecht Tessalim/ sich oec des Conincks ooghen missechen doncker zyn. Den
Coninck aen sijn egen gebod niet gedenkende riep om den Beck; en vroeg of
hy d' ordre gaf: hy antwoorde/ neen/ (valscheelijck: want hy ontfinghe/ en
de noemde met naemen de sobaenige die met den Ambassadeur droncken) waer
op den Coninck om de sijste en Persoonen riep/ en sloegh sommighe in de boete
dareen/ sommighe van twee/ sommighe van 3000 Rupias, sommigeminder/ en
sommighe die sijn persoon in qualiteyt wat naerder waren/ deede hy voogt een
geesselen/ ontfangende hondert dertich slaeghen met een seer breeffelijck In-
strument/ hebbende aen ieder eynde van vier coerden esere tanden soo dat
doogt ieder slagh vier wonden wierden vergroefsaecht. Wanneerse voogt dood

op der aerben legghen/ soo belast hy de bystaenders haer te schoppen/ en daer na dat de postieren haere stocken op haere ruggen breckeren. Dus wrede-lyck gemartiliseert / wierden sy bukten gebracht/ waer van eene op de plaets doot bleef; sommige wildent gaerne op den Ambassadeur geschooten hebben; maer den Coninck antwoorde/ hy hadde sleghs belast dat men hem een becker ofte twee wijns soude geeven. Schoon de bronckenschap een ghemeyne ondencht is/ daer de Coningen haer in oeffenen / even-wel ist soo stricktelijck verboden dat niemant in de Gufel-Chan, daer den Coninck sit/ mach inkomen/ of de Postieren riecken na zijn asem: ende soo hy slechs wijn geproeft heeft/ soo en wort hy niet in ghelaeten; en by aldien men de oorsaeck zijner absentie ghewaer wort/ ter nauwer noodt dat hy sonder geesselen vry raecht: want soo den Coningh eens moepelijck wort/ de Vader en sal den Soon niet eens vooz spreken. Aldus heeft den Coningh het gheselschap doen betalen de vereeringen geschoncken aen den Persiaansen Ambassadeur.

Den seftentwintichsten / sonde ick na Sorocolla om den Firman; hy sonde my een Copp soo dubbelsinnigh en bedrieghlijck als te horen / die ick wepgerde/ en hebbe selfs het misghaeghlich punt uytgetrocken / 't welck ick hem te rugge sonde / ende my wierde beloofd dat ter sinorgens gesegelt soude worden.

Den achtentwintichsten / den dagh van des Coninghs vertreck vooz handden / ick sonde na Asaph Chan om een vrye pas vooz myne bagagie: de Coop-luyden de gantsche stad vooz snuffelt hebbende om haere goederen na Agra te verboeren / en konden geen vinden/ en hierop ontfingh ick consent zijnde van zijn Majesteit op het Register gheset om mijne aanbiedinghe van des Coninghs prijs te betalen/) vooz 20. kameelen/4. wagens / en 2. koetsen: waer van ick soo veel dispooneerde als de Factooren tot haer gebruikh van doen hadden. Doch het soude een groote mislatch zyn/ over te slaen een zeehere geschiedenisse / ofte van een wonderlycke slechticheyt in soo grooten Monarch / ofte een toetsinge van my. Den Coningh hadde verscheyden dieven veroordeelt/ waeronder waeren eenighe Jongens: daer en was geen ander kans/ om haer leven te salveren / dan haer vooz Slaven te verkoopen: zyn Majesteit belaste Asaph Chan 2. van dese op gelt te stellen / 't welck hy den Curwal dat is den Maarichalck / ordinerde te doen. Mijn Colck gaf ten antwoort bukten mijn weten / dat de Christenen geen Slaven houden / dat ick de ghene / die den Coningh gegeven hadde / bevrijdt hadde / ende dat het te vergeefs was my dit vooz te stellen. Doch na dat ick vermaede dat het was om my te toetsen of ick oock niet gelt wilde geven om het leven van 2. kinderen te salveren: oft anders / soo 't hem ernst mochte zyn / soo docht my 't waer geen grootte schade goet te doen. Om dan de slechticheyt oft' het ooghmereck van dese zyn vooz sel 't ondertaken / soo beval ick mijn Colck Asaph Chan aen te die-len / zyn voozstel end' antwoort daer op my ter ooren gekomen was; ende dat ick hem bestraft hadde over dese zyn stouticheyt dat mijn eygen antwoort was/ soo daer eenigh gelt te betalen was om te salveren het leven van 2. kinderen / aen de ghene dien zy verkocht hadden / ofte om haer van de wet te be-drypen / beyde ten opsighte van des Coninghs gebodt / als mede uyt medoog-ghentheyt / dat ick veerdigh was om het te geven / maer ick en wilde haer niet kopen / als Slaven / maer slechs haer rantsoen betalen / ende haer vryen; ende soo ick haer / sonder ergernisse / op haer vyve voeten mochte stellen / dat ick

ick daer toe seer ghenegghen was. Alaph Chan antwoorde / ick mochte van uyn
geballen niet haer disponeren / dattet een extraordinary goet-aerdicheyt was;
en heeft alsoo niet veel recommandationen het gelt aen-genomen / verzoekende
op my dat ick het nae den Maarschalck wilde senden / ende dat ick nae mijn
discretie met de Jonghens soude handelen / niet eens voorszwendende dat ick
na dat hy den Coningh daer van wilde onderrichten / 't welck het eene insicht
was van myne liberaalheyt. Ik wilde niet geern bedrogen zyn / ende en wiste
niet of de Officieren oock het profijt mochten sijncken / of niet / ick resolbeer-
de wel het ghelt te betaelen / doch soo als dat den Coningh niet on-kondigh
mochte zyn / dat ick meer barmherticheyt hadde als hy / ende dat een Chri-
sten het leven van een Moor boven het ghelt estimeerde. Hierop sondt ick een
Factoor ende mijn Tolck na den Maerschalck / om hem de weet te doen van
't ghene tusschen Alaph Chan en my gepasseert was / ende of hy 't favours den
Coningh wilde laeten weten / dat ick uyt liefde gepresenteert hadde de gebau-
geenen te verlossen / indien zyn Majesteit haer vyphedyt wilde toestaen / nae
dat ick het her seldt soude betaelt hebben ; doch haer te kopen als Slaven / hoe-
wel maer voorsz een uer / en wilde ick niet / maer ick begeerde dat zijne Maje-
steit op mijne verlossinge / haer wilde pardonneren ; soo hebb' ick haer in
haere slechte presentation getoerst. Dese somma gelts en bedroegh niet boven
de hondert guldens / een onnoosele somme om die een vreemdeling op te leg-
gen / ofte voorsz een Coningh afgevoerd te worden. Den Maerschalck ant-
woorde / hy soude hierop des Coninghs meyninghe verstaen / ende my nae
advenant daer van onderrichten. Sommighe wilden my wijs maecken dat
dit een teeken was van Mogols gunste uyt te picken foodanighe groote Per-
sonagien / dien hy occasie verleent om goede en eerlycke wercken te doen / de
gevaangen te verlossen / ende dat het gelt streckt tot voldoeninghe van hem
die schade geleden heeft / ende dat die van den Coningh daer toe soo gheoddi-
neert zyn / de ghewoonlycke eerbiedicheyt bewijzen / als een weldaet ontfan-
ghen hebbende ; evenwel en kan ick niet sien dat het eere is voorsz den Prins
sulx een vreemdeling op te leggen / aen wien hy noch onderhout / noch milda-
dicheit bewijst ; ick gingh na den Durbar om te sien of zyn Majesteit my van
daer over selfs wilde aenspreken / op dat ick mijn eyge presentatie mochte over-
leveren. Den Maerschalck sloeg vele saken voorsz / bracht de Beul in die eenige
commissie ontfingh / maer ick en verstondt het niet / en wachtte na bescheydt.

Op den eersten November nam Sukan Coronne zyn afscheydt ende gingh na
zijne Centen. den Coningh sat s' middaghs aen den Durbar, daer den Prins
zijne Olifanten brachtte omtrent de 600. kostelick toeghemaeckt / ende zyn
Suite na gissinghe 1000. Paerden, veel int gout laecken / met plumagien
in haere Culbanden / in alle cieraet ; hy selfs int silver-laecken met groote
Peeren gheborduert en blinckende van Diamanten als een sterre. Den Co-
ningh omarmde en kuste hem / bewijfende groote affectie : op zyn vertreck
gaf hy hem een sweert / de schede geheel van gout met edele gescenten beset /
geestineert op 100000. Rupias : een rapier op 40000 / een Oliphant en twee
paerden met al het gereetschap van gout beset met edele gescenten / ende tot
besluyt een van de nieuwe Carossen gemaeckt na de maniere van die gheson-
den wiert van zijne Majesteit mijn Mr.) ende belaste dat den Engelschen hoet-
sier hem soude voeren na zijne Centen / daer hy in op-klom / en in 't midden

de kanten open zijnde / zijne voornaemste Edelluyden gingen te voet langhs zijne Centen ontrent de vier mijlen. De gantsche wegh stroopschep vast stucken van Rupias van een menighte Volck na-gevolgt zijnde / hy langhde den koetsman in zijn hoet ontrent hondert Rupias.

Op den tweeden / trock den Coningh op na zijne Centen met zijne Concubynen / en het gantsche Hof vergeselschapte hem ontrent de drie mijlen. Ich gingh heen om te passen op hem als hy na 't Pallaps gingh / ick vondt hem aen de Farraco bepnster / ende gingh op het schavot onder hem; welcke plaets / alsoo ick se te vozen niet gesien hadde / my wel gebiel. Op twee drumpelen stonden twee Eunuchen met langhe stocken boven met veeren behangen / hem bewijs doende; hy ontfing veel geschenken en bewees veele welbaden / wat hy wech-schonck liet hy needer langhs een zijde kluwentje gherolt op een draepend' Instrument; al wat hem geschoncken wiert / dat wierde van een eerwerdige vette oude Madame opgehaelt dooz een gat / doch met so een kluwentje. Op d' eene kant in een bepnster waeren zijne twee principale Vrouwen / dewelcke uyt curieusheyt aengepzeckelt / kleyn gaetjens maechten in een tralie van een riet datter vooz was / op dat sy mizwochten sien.

Ich sagh eerst haere vingeren / en daerna / doz sy haere aengesichten dicht aenlepden / nu d' eene / dan d' ander oogh / en samtijts kond' ick de volle gestaltenisse sien / sy waeren tamelijck blank / swart van haer / doch al hadd' ick geen ander licht gehadt / haere Diamanten ende peerlen waeren genoeg geweest om haer te vertoonen: doe ick op sagh / depusden sy te rugge ende waeren soo vroolich / dat ick giste dat sy om mizloeghen. Den Coningh stont schielick op / ende wy retireerden na den Dubar / ende saten op kleden wachende na zijn uyt-komste: kost daer na quam hy ende bleef ontrent een half upr sitten / tot dat zijne Juffers vooz haer deur op haere Oliphanten gestegen waeren / zijnde ontrent de vyftich altemael seer kostelijck toe-gemaecht. Doe quam den Coningh van de trappen af met sulck een ghejuych en toeroepinghe van ghesontheyt aen den Coningh / dat het ghedonder der Canonnen / daer vooz soude verdooben. Beneden aen de Trappen daer ick hem teghen quam ende vast arbeyde om de naaste te zijn / brachte de eene een geweldighe kopper / d' andze een gerecht dat witt was als stijffel / daer hy zijn vinger in stak / ende de visch aenroerde / ende wreef daer mede zijn voozhoofd; een ceremonie gebruikelijk als men goeder geluck wil seggen. Doe quam een ander die trock zijn degen en schildt aen ober al met goote Diamanten en Rubijnen beset / de wapen-riem na advenant met goudt: een ander hingh zijn pyl-hoocker aen met dertich pylon / ende zijn boogh in een kas / (de selfde die dooz den Perliaanen Ambassadeur vertoont wierdt) op zijn hooft droegh hy een kostelijcke Culband: aen d' eene zijde hingh een Rubijn / soo groot als een oockernoodt; aen d' ander zijde een Diamant al soo groot; int midden een Emerald in de gedaente van een hert veel grooter. Om zijn hals droeg hy een drie-dubbelde sinder van zeer treffelijcke Peerlen / soo groot als ick noyt gesien hebbe: aen de braceletten zijner handen drie rygen Diamanten van verscheyden soorten: de handen selfs bloot / maer hy na aen weder vingeren een ringh: zijne handschoenen waeren na d' Engelsche manier / gheschiet onder zijn gordel; zijn rock van goudt-laken / sonder mouwen / soo dun als kamier doeck: aen zijne Voeten hooge geborduerde schoenen niet peerlen / de teenen

teenen (mal en opwaerts gaende. aldus gewapent en toegerust gingh hy na
de hoets / (welke na hem wachte met zyn nieuwe Engelse Dienaer op ge-
toopt als een lichtveerdighe Commediant / wordt ghetrocken van vier paer-
den met Goudt-Fluwel bekleedt. Dit was de eerste hoets daer hy oopdt in
gheseten hadde / ende wierdt na de Engelse Moode ghemaccht / soo gelijck /
dat icke niet en kende dan aen het bovenste deek / 't welck was goude Persi-
aanse Fulp ; hy gingh achter in sitten / aen yeder zijde ginghen twee Euna-
chen, die kleynе goude Scepters droeghen / over al belet met Rubynen, met
een langhe besch van een witte Paerde-start / om de vliegghen te verjagghen:
Deor hem ghinghen Trommelen en Trompetten / en luydt Muzijck-ghes-
pel : lichte Paerden / waer van sommighe met Rubynen waren behanghen /
sommighe met Peerlen en Emeralden / sommighe slecht met gemilicierde bree-
de Pagelen.

Den Persiaanschen Ambassadeur bereerde hem een Paerdt; een die te Voedt gingh droegh een gouwe Doet-banch met edele ghesteenten beset / ende noch andere twee waeren met goudt laken bekleedt en gevoert. Daer aen volghde den Engelse koets nieuws eerst overtrocken en kostelijck opghetopt / dien hy aen de Coninginne Normahel bereert hadde / die daer in reedt: daerna eerderde koets gemaect na de mode van dit Landt / 't welck my dochte onsoenlick te zyn: daer in saten zyn Jonghste Soonen: hier na volghde omtrent twintich Coninghslike Oliphanten / om vooz hem op te sitten / so kostelijck datse met haere edele ghesteenten de Sonne trofften: weder Oliphant hadde verscheppen quispelen hangen van silver-laken / vergult Sattijn en Tafel.

Den Adel liet hy te voedt gaen / 't welck ick oock dede tot de Poort toe / ende daer liet ick hem. Sijne Concubynen wierden wel een half myl na hem op haere Oliphanten ghedraghen. Doe hy vooz de Deure quam daer hy zyn oudste Soon ghevangen had / dede hy de koets stille staen / ende liet hem halen: hy quam / en dede zyn reberentie met een sweerdten en schildt in zyn hant / zyn baerdt was tot zyn middel toe gegroeft / een teecken van on-gunste; den Coningh belaste hem te klimmen op een van de Oliphanten / ende reedt alsoe aen zyn zijde / tot extreem gesuych en vzeughde van alle Man / welke nu met een nieuwe hope aengedaen was. Den Coningh gaf hem tien-hondert Rupias om onder het Volck te stroopen / zyn Cepier Asaph Chan ende alle de Monaster-bieren zijnde als noch te voet.

Ich gingh te paerde sitten om van het ghedrang en ander on-gemack ontflagen te zyn / vooz upt rijdende ende wachtende tot dat hy dicht by zijne Tenten quam. De gantsche wegh langhs passeerde hy tusschen een Garde van Oliphanten / waer van yeder een een Cascel op zyn rugghe droegh: aen de vier hoecken waeren vier banieren van geel Tafel; daer waeren noch andere Oliphanten van statie die vooz en achter ginghen omtrent de ses hondert / die altemael met Fulp of goudt-laken bekleedt waeren / ende vooz haer wierden twee a drie vergulde banieren ghedragen: op de wegh siepen verscheppen te voet die de wegen met water besprengden. Een peert noch rachtich mochten binnen vijftich treeden van de koets komen / behalven die neffens de koets Doeterden / soo dat ick my haastede na zijne Tenten / om hem te sien af komen. Het ghedrangh was groot: ick was begeerich binnen de Tenten te gaen / welke een half myl in de rondte / in forme van een Fort / met verscheppen bolwercken vermuert waeren / maer Niemandt wierden toe-ghelaten / de grootste van 't Landt saten vooz deure: maer ick versochte dat ick binnen mochte komen / 't welck my toeghestaen wiert / doch de Persiaanse Ambassadeur ende al den Adel wiert sulcx afgeslaghen. Alhier heeft den Persiaanse Ambassadeur my eerst met stille complementen gegroet: in het midden van dese hof was een Throon van Perlemoer / steunende op twee pilaren / overtrocken met een hooge Tent / eierlijck en kostelijck toeghemaeckt. Doe den Coningh dicht aen de deure quam / quamen sommighe Edeleu binnen ende den Persiaansen Ambassadeur: wy stonden d' eene aen d' eenzijde / d' ander aen d' andere; den Coningh ingaende wierp zyn oogh op my / ende ick berees hem reberentie; hy leyde zyn handt op zyn borst ende buoghde sich vooz over / ende sich wendende na d' ander zijde / knichte hy den Persiaan toe. Ich volghde hem op zyn hiefen tot dat hy op zyn Throon klom / yeder een hem

voorzpoet en geluck toewenschende/en alsoo gingen wy op onse plaats sitten. Wy eyschte water/ wiesch zijne handen/ ende vertrock. Zijne Concubinen/ quamen een ander Doort in om na haer ghedestineerde Quartier te gaen: doch zijn Zoon en sagh ick niet. Binnen dit gantsche Pleyn waeren ontrent de dertich afgeschotene Tenten. Alle de Edelen gingen na de haere/ welke seer treffelijk van fatsoen waeren/ sommighe gantsch wit/ sommighe groen/ sommighe van een ghemenghde colour/ altemael soo ordentelijk opgeschicht als eenigh huys/ zijnde een van de raarste en treffelijkste dinghen die ick oopt sagh. Ick en was niet wel voorzien van baghagie/ en beschaemt van mijn voorraedt/ doch om neffens haer in ghelijcke consideratie te komen/ hadde ick wel vijf Jaeren provizie van doen. Ick ben dan weer nae mijn arme Wooninghe ghekeert.

Op den vijften November sat de Prins in sodanigen heerlijcksheydt/ orderel en pompeusheyt als voorszeden vanden Coningh gedacht is; zijne Throon niet zilver beslagh/ met goude ingheleydt/ en het kap vier kant/ steunende op vier pilaren bekleedt met zilver; zijne wapenen/ swaert/ schildt/ bogen pylen/ en spiet's lagen voor hem op een Tafel. Men hield daer wacht/want het was avondt toen hy uytgingh. Wy zijn manier en doen nam ick acht; hy ontfingh twee brieden/ die hy al staende las/ eer hy op zijn Throon klom. Ick en hebbe noyt soo stemmighe wesen ghezien noyt glimlachende/ noch met zijn ghelaet noch eenigh respect noch onderscheydt van persoonen toenende; maer vermaent met terzichheydt en vermaentheydt vanpeder een/ doch evenwel sagh ik dat hy nu en dan eenighe inwendighe ontfelstenisse hem aen booydt quam/ ende dat de herfsenen eenighzins gheraecht waeren/ alsoo hy zijne Sollicitants on-voorzichtelijck ende met verbaasheydt antwoorde ofte niet en hoorde; intdien ick hier pets van oordeelen kan/ soo heeft zijn herste ghelaten onder zijn Vaders Concubynen/ met wien hy vrepelijck mach verkeren. Normahel heeft hem 's daeghs te voren in de Engelse hoets besaght/ ende nam haer afscheydt van hem/ sy bereerde hem een Mantel ghantsch en gheheel met Perlen/ Diamanten/ ende Rubijnen gheboorducert/ ende heeft hem soo ick niet en misse/ zijne opmerkinghe op alle andere affaren benomen.

Op den seften ontfingh ick van Meester Bruyn een briefuyt Amaduas, die my advicerde van een rescontre bande Portugeesen eerst aengevangen: vijf van de haere vielen een Engelse Jongen in Chambaya opt lijf; hebben hem de wapenen afhandigh ghemaecht/ Iao Bruyn en Iacob Binckhord dit verne-
mende/ gingen hem ontfetten/ ende werden van haer bestoymt. E'cene schoot een pijtsof al/ ende trof Jan Bruyn in zijn handt/ maer zijn herte en sagh daer niet/ zy hebben haer dapper en Droom/ als Engelse/ geweert/ den eenen doot gesteken/ sommighe ghequest/ en hebben haer op en neer de stadt als beesten verjaeght tot groote schande van sulche Boeden/ en tot reputatie van onse Partie. De Portugeesen om dit te wrecken/ alsoo sy aen boort waeren in haere Fregatten/ quamen daerom aen landt/ haer en waeren geen meer als de drie de voorszeden Engelse in de stadt; den Gouverneur d' oorz-
saek vernomen hebbende/ sondt den Waarschalck met een guarde na ons huys/ ende sloot de water-Doorten toe/ de Portugeesen daar uyt verduyende/ en haer belastende op lijfs straffe de Engelse ongemolesteert te laeten: en

heefe haer alsoo in salbo upt de stadt gheleydt / dewelcke tot Amudnas wederom aengekomen zijn.

Op den negghenden / vondt ick den Prins besich in het speelen met de kaert / hy excuseerde sijne verghetenheyt / ende om het welstaens halven bestraffen hy sijne Officierien : doch met een upterlijcken schijn heeft hy my met een meer dan ghemepne beleefstheyt outhaelt / versoeckende op my / dat ick sijne kaerten wilde sien / ende my veele vraghen af-vraghende. Ick dachte dat hy my vraghen wilde om met hem te gaen ; doch sulcx niet vernemende / soo seyde ick teghens hem / dat ick slechts ghekomen waer om hem te dienen / ende mijn afscheydt van hem nemen / versoeckende dat hy dit mijn haestigh vertreck ten besten wilde houden / dooz dien ick na Admere wederom moeste keeren / niet wel voorszien zijnde om de gantsche nacht over te blyven ; hy antwoorde hy hadde my ontboden om my te sien dooz sijn vertreck / dat hy my voort soude laten gaen ; toen sondt hy een Eusuchus in / ende verscheyden quamen al glimlachende aen / segghende : den Prins soude my een geschenck vereeren / ende indien ick om het laet ryen bezyest was / ick soude tien paerden tot mijn guarde hebben / ende maecken sulcken ghebaer als of ick de kostelijcke snoer peerlen soude hebben. Terstondt quam 'er een van sijn eyghen gonde-laeckense Mantels voorszanden / die hy eens ofte twee-mael gebaghen hadde / ende dede my dien om 't lijf slaen / ende ick dede / doch seer onghewilligh / mijne reuerentie. Doe sijn voorszact Tamerlaan op het Toorn neel vertoont wierdt / soe soude dese Mantel wel ghepast hebben : maer het wordt hier vooz de grootste eer ende faveur ghehouden een kleedt te schencken dat een Prins ghebzaghen heeft / ofte noch nieuwer zijnde / eens op sijne schouderen ghelegen heeft.

Op den sephentienden wierdt my / vooz de waerheyt / upt Goa ontboden dat Don Emanuel de Monesses, met ontrent de drie honderdt / van de geene / die upt den Admiraal en Landt ghesalveert waren / arm / kaal ende beroorde van d' Inwoonderen van Angazeha, aengekomen waren / welke de Angazehiers veele gheslaghen / ende sommighe tot de Besnijdenisse ghedwongen hadden.

Op den vierentwintighsten October wasser niet een Schip van de Bloot upt Lisbon ghesonden / aengekomen / daer sy haer seer over verwonderden. Het Baloot van Mosambique wierde aengyeraft van den Hollander / die onlanghs upt Suratta ghekomen was / dewelcke in 't inkommen heen ende weer vooz Goa hoer / om de verwachte Schepen tegen te komen ; sy was eyghelijck geladen met gout ende andere waaren / doch is doore middel van den haven den kans ontsprongen. Merckt eens de stouticheyt van de Hollanders die niet een schip sulcx dorsten besaen / en tarten het hooft vanlodien. Wy werden kameelen beloof tot mijn vertreck.

Op den achtenden in kond' ick geen waghens krijghen / maer wierde van dagh tot dagh soo upt gestelt / dat ick preide dat ick regen mijn danck soude hebben moeten blyven. Twee waghens wierd' ick genootsaecht te kopen ende drie kameelen wierden my gedurich beloof. Biddolph bleef in den Prins sijn Leskar om gelt / den Coningh was noch maer twaelf mijlen van Adnere. Den Jesuys nam sijn afscheydt van my / ghenootsaecht sijnde waghens te kopen / niet tegenstaende dat hy van de Coningh ordere hadde om besozghte

te worden / maer om de ſchaarheyt moſt peder een lghden / deſe ledighe tijt
 my geen ſtoffe verleenende van te diſcureren van mijn eygen affapzen / ſoo ſal
 ick geboeghlyck wat af treden om te melden den ſtant van Sultan Corſeroone,
 van wiens nieuwe overleveringe in de handen zijner Dyanden pederſ mont
 vol was. Den Coningh dan niet te min hy ſoo verre hadde toegheſtaen om
 zijn hooghmoedighe Soon op zijn vertreck te voldoen / evenwel ſoo 't ſchijnt
 en was hy niet gefint het ghebane leedt van den oudſten dooz de viingeren te
 ſien / v in hem dan eenſdeels in de handen van Alaph Chan te verſcekeren / aen
 d' ander zijde om het volck dat murmureerde / en vooz eenige aenſlagh deſ
 verraedts teghens hem bebreect was / te brede te ſtellen / nam hy de ghele-
 ghentheyt waer om zijn ſinn' in 't openbaer te verklaren.

Den Sepier Alaph Chan hadde zijn nieuw ghevanghen beſoect / ende en
 hadde nae behooren hem niet vooz zynen Prins erkent / maer heeft hem dick-
 maels teghen zijn danck onſatſenlyck ende on-beleefdelijck beſeggent / ſom-
 mighe ſijn van gheboelen dat hy queſtie met hem ſochte / ende / wel wien-
 de de nobele natuur van den Prins, die geen affronten ſoude willen opſteeken /
 hem ghetart heeft ſijn deghen te trecken / ofte eenigh gheweldt te ghebruy-
 ken / 't welck de Guarde haest ſoude wrecken ; oft anders ſoude men den
 Coningh aendienen dat ſijn voornemen was den Sepier om hals te helpen / en
 alſoo vyz te raeken : Maer den Prins was langhmoedigher ; doch hy heeft
 des Seiers handel dooz een ſcekere vriendt aen den Coningh gheopenbaert.
 Den Coningh ontdeedt Alaph Chan vooz den Dubar , en vzoegh hem wanneer
 hy ſijn ghevanghene gheſien hadde ; hy antwoorde ; vooz twee daghen her-
 waerts : ſijn Majestept ſepde daer op / wat deedt ghy met hem ? hy ſepde
 daer op : ick gingh hem ſlechts beſoeken : maer den Coningh hieldt aen om
 te weten hoe en op wat manier hy ſich teghens hem ghebdraghen hadde ; A-
 laph Chan wierdt ghewaer dat ſijne Majestept wel wiſte wat ghepasseert
 was / en daer op bekende hy dat hy hem uyt liefde hadde weſen beſoeken /
 ende om hem ſijn dienſt aen te bieden ; doch den Prins hadde hem ghewepgert
 in te laten ; 't welck hy / om dat ſijn Perſoon hem bevoolen was / noodigh
 vooz hem geacht heeft te doen / ende onbeleeftheydt in de andere te weygeren /
 ende daer op is hy inghedronghen ; den Coningh vzoegh voort daer op / doe
 ghy binnen waert / wat ſepde ghy ? wat deedt ghy ? wat eerbiedighepdt
 beweeft ghy mijn Soon ? hy valt dooz de mandt ende bekendt dat hy hem
 gheen eerbiedighepdt bewezen hadde : daer op ſepde den Coningh teghens
 hem / ick ſal u troſſich hert doen weten dat hy uwe oudſte ende liebe Erf-
 ghenae is / uw' Prins en Heer / ende ſoo ick eens home te hooren van de
 minſte ghebreck van eerbiedighepdt ofte plicht teghens hem / ſoo ſal ick uw'
 Soon ſijne voeten op uw' hals doen ſetten ; en u vertreden : Ick beminne Sel-
 ran Caronne wel / maer ick ſal de wereldt doen weten / dat ick uwen Soon u
 niet bevoelen hebbe om ſijn ondergangh.

Op den drie- ende vier- en- twintighſten toefde ick nae de Coopluyden / en-
 de kreegh van Saphan beſchepdt / dat mijnne brieven van Aleppo waren afghe-
 beerdicht / dat onſe komſte in Peſia verwacht wierdt / midts conditie dat
 wy den Shabas accommoderen / om te bevozeren ſijn deſſeyn van ſijn zyde
 van Turckpen af te diverteeren ; dat den Generaal van den Grand Signieur
 met een machtighe Armade lagh tot Argerone ſes daghen reysas van Tauris ,
 niet.

niet wetende of hy de Stadt wilde bestorzen dan of hy sijn intree wilde nemen binnen Gorgekon en Gilan (zynde Contrepen) ons dooz overwinninge te ver- meesteren 't gene hem dooz den handel gewegert wiert. Om de van beiden intentien in 't werck te stellen / soo wiert den Shapas belegert tot Salmas / een doorp tamelijck wel gelegen in de wegh ; doch indien de Armeen / binnen twee Maanden aen het bechten raken / so sullen sy beyde niet schande moeten schep- den / also de winter booz handen is / en gebrek van victalie en armoede haer sal overvallen ; ofte soo sy malkanderen niet op 't lijf en vallen / soo sal den Persi- aan hoerwel soomen seght / hondert ende tachtientich duisent mannen sterck / gheen slagh leveren / maer gemakelijck sonder Canon en Bagagie komende marcheren / sal hy den Turck af en aen / soo aen alle kanten op 't lijf vallen / als dat hy hem sonder gebaer sal konnen vernielen.

CAPITTEL VII.

Sir Thomas Roe sijn Reyse na het Hof,
Beschryvinghe van des Coninghs Leskar, midtsgaders
van eenighe plaetsen die sy deur-passeerden: des Co-
ninghs Superstitie, Dranck, ende handel over het ghe-
schénck.

Op den eersten December vertrack ick vier mijlen na Ramfor, al-
waer den Coningh gelaten had de lichamen van hondert naeckte
Mannen / geslagen in het veldt om hare roberij / en den Caravan
se hebde des nachts van Admire.

Op den vierden dito / vijf mijlen / alwaer ick onderwegen een
Cameel achterhaelde geladen met drie hondert menschen-hoofden / die rebels
sich waren geweest / ghesonden van Candahar dooz den Gouverneur aen den
Coningh tot een gheschenck.

Op den seften dito / vier mijlen / daer ick den Coningh achterhaelde in een
belwalde Stadt Godah genoemt / in het schoonste Landt dat ick nae mij-
ne aankomste ghesien heb / zijnde fraeye blacke welken / pder mijl weeghs
een Dorp / het Aerdrick valt daer heel vruchtbaer in Granen / Des / ende
Cartoen.

Op den sebedenden / passeerde slechs den Coningh van d'ene eynde van de
stadt tot t'ander t welck op de fraayste maniere getimmerd was / als ick
noyt in Indien gesien heb / dooz dien darter sommighe huysen waeren van
twee Solders hoogh / daer een kramer sich niet en behoeft te schamen win-
kel te houden / altemael met pannen bedeckt. Hier in dese stadt heesteen
Raza Rashbort sijne residentie gehouden / dooz het intinnen van Echarsha, ende
stont aen de voet van een groote steenrotse seer sterk / hadde dant oin haer veel
treffelijke geboutwen van up gehouden steen / veel diepe verbulde kelders
daer nevens stont een plas anre bogaert van twee mijlen langh / wier breedte
beplant met veelderleij vruchtboomen / gedept in bequaemen wandel-plaets-
sen / vol van kleine Tempelen ende Altaren / ende Heydensche Afgodery /
veele Pontepnen / Putten / ende Sommer-huysen / seer aerdigh in boghen

upt-ghehouwen / soo dat ick moet bekennen / dat een uptgebannen Engelsman hier genoegh mach woonen / doch dit is een algemeine regel die vast gaet / dat het verbaal en de distructie alles vernielt : want nadien den Coningh sich alles toe epgent / soo is dat niemant vooz het particulier forge draeght. soo dat ober al de verwoestinghe en de rupnen des oorlooghs sonder repareringhe haer openbaren.

Op den negenden gingh ick in 't wederom komen den Lescar besichtigen / 't welck een van de wonderen is mijner kleene erbarenheyt / dat ickse in 4 uren sagh voleyndighen en op-stellen / uptgenomem sommighe van groote perssonagie die dubbelde provisie hebben / den onneganigh ende rondre weynigh min sijnde als twintich engelse mijlen / de lenghte op sommighe plaetsen drie mijlen / in het midden waer van de straeten in ordere liggen ende de Centren aen malkanderen gevoeght sijn / daer sijn alderhande winckels / soo onderscheppen / dat alle Man voort sijn geyf weet te krijgen / pedet aensienlijck. Verloot en pedet haeteringhe heeft sijn. Perck hoe verre hy sich van des Coninghs Centen moet neder setten / wat plaetse hy bekleuen sal / ende aen welcke sijde / sonder sich te veranderen / 't welck soo als 't by malkanderen licht / by de grootste stadt in Europa te vergelijcken is ; peder een moet aen alle kanten een musquet-scheut verblijuen van het Conincklike Acsykanba / welck soo strickt nu voort onderhouden / dat niemant dan by name toegelaten wort / ende de tijt des Durbars in den avondstond wort opgeschort ende doorge bracht met Jagen en Vogelen / daer den Coningh wonderlycke vermaeck in schiept.

's Morgens is hy aen de Iarroc te sien / doch handel en discoursen worden verboden : alles wort des nachts tot luzelichan besloten / als wanneer de tijt met sluymeren wort doorgebracht / daer de Coningh mede bevangen wort / ter oorsaeck van het Bacchus nat. Daer wort nu veel gesproken in 't hof van een nieuwe maeghschap tusschen Sultan Corforoone en Asaph Chao / daer is groote apparentie dat hy ontslagen sal worden ; ick sal hier na gelegentheyt hebben om hier van te discoureren / dooz dien de geschiedenissen gedencckweerdigh sijn / ende dat de wijsheyt en goetheyt des Coninghs blyckt hoven de boosheyt van andere ; ende Moornabel sal dese aenmerckinge op maecken / dat in alle hooffche saecken van gewichte een Vrouwe niet alleen : alijt haer deel heeft / maer oock veel tijts meest te seggen heeft / ende sy geeft te kennen dat sy niet onbequaem sijn van affapren te bedienen / noch selfs berooft van verstand en loosheyt. 't sal te kennen gheuen : een edele Prins een ghetrouwe Raats-heer / een loofe stief-moeder / een eer-suchtich Soon / een arglistighe favoyjt / altsamen versoent dooz een lanchmoedighe Coningh / wiens herte dooz geen van dese alle te verleyden was. Doch dit sal een plaetse op haer seluen verespichen / ende en moet sich hier onder niet vermengen.

Op den tsienden gingh ick den Coningh besoecken / de welcke zich met voghelen ende vischen vermaecht hebbende / begeerde dat ick myn keur daer van wilde nemen / gevende de reste aen sijn Adel. Ick vondt hem sittende op synen Thoon / met een Bedelaer aen sijne voeten / een arm annoosel / oud man / in ghescheurde en ghelapte kleederen / met een jonghen Rabaut die op hem paste : diergelijcke arme heplighe Mannen is yet larot vol van / ende worde in groote ere gehouden / doch wat belanght de kasspdinghe haerder licha-

Liehaemen en 't gewillig lijden die overtreffen het pochen en smorchen van alle
 Jeters en afgodendienaren. Met dese onnosse qudam in geslenterde kleet en/
 met voeren gekroont met asch bedekt/ discureerde sijne Majesteit omtrent een
 uer lang met sulken gemeensamen heyt en bewijs van vrientchap/ datter noot-
 wendig een teken moet sijn van nedericheyt die niet licht te vinden is onder
 Coningen Den Bedelaer sat 't welck sijn Zoon niet en derst doen: hy gaf den
 Coningh een geschenck een koeck beascht/ gebrandt op koolen/ van hem selfs
 gebacken van slecht meel; 't welck den Coning heel graag aennam daer hy een
 stukken van af bzack ende op at/ 't welck een leckere tonghe niet gedaen soude
 hebben. Daer na nam hy een doerken/ voudent op en stack 't in de arme Maan
 sijn boesem/ ende liet 100 Ropias halen/ die hy met sijn eygen handen in de arme
 Maan sijn schoot uytstoztede/ ende dat besyden viel/ raapte hy vooz sich selben
 op/ doe sijn Collation van Zanchet quam/ al wat hy at/ dat brack hy/ en daer
 van gaf hy den Bedelaer de helft/ ende na veele acten van caritaten en oot-
 moedicheyt/ op- staende/ nam hy den ouden Patroon/ die van selfs niet
 honderijfen/ in sijne armen/ 't welck geen sijnelijck Persoon soude hebben
 mogen doen/ hem omhelsende/ ende tot driemael toe sijn handt op sijn herte
 leggende/ ende hem noemende Vader/ verliet hy hem/ ende liet ons alle ste-
 ken in groote verwonderinghe over soo een deught in den Heydenschen
 Prins.

Den sessentwintighsten passeerden wy deur boschagien en ober Bergen
 gescheurt van de bzaemboschsen/ vermoeyt dooz het ongemack van d' on-
 gaenbare wegh/ daer vele Cameelen verloozen gingen/ veel Menschen naer
 Agra trocken/ ende peder een vast klaeghde. Ick verloor mijn tenten en
 wagens/ maer om midbernacht quaemen wy weder by waldbanderen/ de
 Coningh toefde twee daghen/ om dat den Lekar niet eer in postuer en ordere
 konde raecken/ veele van des Conings Concubijnen ende 1000 den van koet-
 sen/ wagens/ en hamelen lagen op de boschachtige Bergen sonder ceten en
 drinken/ hy selfs raecte noch op een leege kliplandt/ die de steenrotsen op-
 klimt en dooz sulcke enghen passeert/ als dat geen paert noch beest dat ick
 weet hem sal willen volgen.

Op den negen-en-twintichsten January wierd aen het Hof uytghestroyt/
 dat de Cecanen uyt haere Dominien niet en wilden verdraven sijn/ gelijck
 als Asaph Chan en No mahal vooz hadden/ maer dat sy op de grensen de
 macht hielden met 5000 Rupters gheresolueert sijnde slagh te lederen/ ende
 dat Sultan Caronne noch niet vorder als Manda geavanceert was/ beyde vooz
 de bypandt ende Chan Channa bezweet sijnde. Dese Raads-luyden veranderde
 haer advijs/ ende gaven den Coningh teekenen dat haere meyninghe was
 dat den Decaan, vooz sijn tocht over de laetste Berghen/ sich overgegeven
 soude hebben op sijne aankomste/ doch nu sy het heel anders bevonden/ soo
 rieden sy hem dat hy sijn veld- tocht in een jacht- tocht wilde veranderen/ ende
 sijn aengesicht naer Agra wenden/ dooz dien de andeere geen Wyandt en was
 aen wie hy enighe eere konde behaelen. Hy antwoorde/ dat dese raadt te
 laat quam/ en rademael hy nu soo verre gekomen was/ en datter sijn eere
 aenhingh/ soo wilde hy haer eerste raadt ende sijn eygen voornemen achter-
 volgen/ en het avontuer van beyde pericliteren. Doch hy heeft dagelijc nieu-
 we troepen na sijn Zoon af geveerdicht/ sonder te monsteren/ sijnde/ somen
 seght/ dertich duysent Rupters.

Op den derden February / op den spoor-wegh van den Lesket om ghes-
 mach en die schaduwte wijkende / ende tot dien eynde onder een boom rusten-
 de / quam my Sultan Corforgone / des Coninghs oudste Soom / die in appre-
 hensie was / teghen / ryndende op een Oliphant / met geen groote guarde ofte
 veel hys- Trouwanten / zyn volck begheerde dat ick wat aen een kant wilde
 wijken / 't welck ick oock dede / maer paste nedigh op om hem te sien / des
 welcke my riep / ende na eenighe beleefde en ghemeen/aeme vragen / van my
 schepde: hy is vrolick van wesen / zyn vaert was tot aen zyn gordel gewas-
 sen; dit heere ick slechts ghemercht dat hy met zyne vraghen te kennenghaf
 gheen kennisse te hebben van yets dat in het Hof gepasseert is / so dat hy van
 geen Ambassadeur noch Engelse altoos gehoorde hadde.

Op den seften / naechts quaemen wy aen een klepne Casteel onlanghs eerst
 gherepareert / daer den Coningh sich neder sloegh in een plasirighe plaats op
 de Ruyperre Sepra, een myt van Ugen, de voornaemste Stadt van Mulwa; des-
 se plaats Calceda genemt / plagh certijts te zint de Woonsede der Heyden-
 sche stonninghen van Mandoa / maer van d' eenen in den vrolick versmoorde
 voor desen in de Ruyre gestort zijnde wiert hy byt hant zyns Hoofs op-gevat
 van een Slaef die nae hem doock; ende nu wederom bekomen zijnde / wiert
 hem gesepdt dat hy den Persoon van zyn arbeidt soude loonen: hy om der-
 ghenen die hem ghesalveert hadde / ende hem vragende hoe hy zijne handen
 dorste staen aen het hooft van zynen Souvereyn dede hyse af-houwen. Vroet
 daer na sittende alken met zyn huyshouw aen de bier-Danck / en daer van
 beschoncken zijnde / zoo ghebeurde het weder dat hy int water viel / doch soa
 dat zy hem gemakelijck hadde konnen salveren / 't welck sy evenwel niet en
 dede: ende gebraght zijnde waerom / gaf sy tot antwoordt: sy en wiste niet
 of hy haer oock tot een loon haere handen mochte afhouden.

Op den elfden reedt den Coningh na Ugen om een Deruis ofte Sante aen te
 spreken / die op een zeeckere Bergh leefde / ende nu / soo men septe / alre-
 de drie-hondert Jaaren oudt was: ick achtede dit mirakel geen onderfoer-
 kens waert te zyn. Op den middagh kreegh ick tijdinghe door een Post te
 voet / dat den Prins / niet tegenstaende alle contracten en bevelen zyns Va-
 ders / de geschenken d' opgefondene goederen / hadde opgeschept om zijne buy-
 le gelt-luchtige begeerte te voldoen / en dat hy / teghen alle wil / danck / ver-
 eeringhe / en smeekinghe van Meester Terry / aen wien sy bevolen waeren / daer
 van niet en wilde schepden / maer dwonghs dat zy met hem te rugghe keer-
 den na Brampoor: evenwel en brack hy niet open / maer dwongh de Engelse
 om sulcx toe te staen / 't welck zy / volghens mijn ordere / weygherende /
 soo heeft hy ghedaecht met quellen en temteren haer te ghewinnen; sulcx is de
 ghewoonte dat alle Cooplieden haere goederen selfs voor den Coningh be-
 sichtight worden / op dat hy daer eerst zyn keur van hebben mach / doch ick
 was ghezint dese ghewoonte ten opsichte van ons den neck te breken.

Den Prins om zyn begheerte te voldoen / eer ick het wijs konde worden /
 sondt een Post na den Coningh om hem te verwittighen / dat hy sulcke goe-
 deren hadde opgehouden sonder de ghelichencken eens te verhalen / ende ver-
 sochte dat hy die mochte openen / en daer van te koopen dat hem wel gebiel.
 Soo dra als dese trouwloosen en on-beleefden handel my ter ooren quam / soo
 dacht ick dat ick het voor alre Wereldt konde verantwoorden / by aldien ick
 klach.

Maghtigh viel dat ick alle middelen hadde aenghewendt om in gunste te ghe-
raecken / ende dat ick meer gheleden hadde als een vry Persoon / soude mijn
Dorighe handel gheruyghen / ende my in on-gheluckighe upkomsten on-
schuldhich laeten / schoon ickse vondt op een rouwelighet bane / aenghesien
ick niet beters konde vinden op de effenste. In Somma ick resolueerde te
appelleeren tot de gherechticheydt met klagen / doch soo sachtmoedelijck en
voorzichtelijck als ick vermochte / om up te drucken mijn ghantsche draef-
hepdt / uytterste leet / en langhduurighe lydt saemhepdt. Om te ghaen naer
Alaph Chan (schoon hem te versmaeden / hem soude vergrammen) evenwel
hem te proberen vreesde ick dat in mijn voornemen soude beletten : hem de werlt
te doen dat ick den Coningh begeerde te besoecken tot Glutel Chand, soo twy-
felde ick dat hy licht mochte vermoeden wat mijn voornemen was / indien hy
van het ongelijck mochte gehoozt hebben : soo heb' ick eerst gepractiseert sulcx
dooz te komen / ende het voorkomen te mijden.

Den Propheet dien den Coningh besochte / gaf my daer toe gelegenthepdt /
ende mijn nieuwe Colck was ghercedt. Ick reedt heen / ende quam zijne
Majesteit op zijn Oliphant zittende / te ghemoet / te kennen ghevende dat
hy my wilde spreken / hy keerde zijn Monster na my toe / ende in de voo:baat
zijnde / sprach hy aldus : mijn Soon heeft uwe goederen ende mijne geschene-
ken na hem ghenoomen : weest daer over niet bekommert / hy sal noch segel
noch slot open-breken (tegen den avondt sal ick hem belasten die te bevyden
nevens andere seer vrendelijcke bygaende woorden / en alsoo hy wiste dat ick
swanger van klachten by hem quam / om my daer van te verlossen / ick
hy eerst aen. Onder wegen en kond' ick niet meer uptrechten / maer op den
avont / sonder vorder na Alaph Chan om te sien gingh ick na Guzel Chan / ge-
zint zijnde aen te houden met mijne klachte van onse goederen wederom te
doen behauidigen / ten opzichte van de on-kosten en moepte / het on-gheelijck-
te Surata / en alle andere onse swaricheden ; soo haest als ick binnen quam /
riep den Coningh mijn Colck / ende liet hem dooz de zijne aendienen / dat hy
ghelchreven ende een seer krachtighe Commando ghesonden hadde / datter
niet een-zier van verkort soude worden : ick antwoorde / het ongelijck was
sulcx ende d' onkosten / en affronten en verkortinge onser vyjhepdt van des
Prins zijn Officiers sodanigh / dat ick amende begeerde / dooz dien wy't
niet langer konden lyden : hy antwoorde hierop / 't gene dooz by was moste
ick zijn Soon quyt schelden / maar dooz middel van Alaph Chan en soude ick
niet anders kunnen verwerben als goede woorden / want hy beyde par-
tijen den honingh om den mondt smeerde : soo dat ick tegen mijn danck moste
schijnen te vreden te zijn / en mijn slagh soecker waer te nemen in het af-wesen
van mijn valsche vrient en Procurator. Den goeden Coning raekte aen het
disputeren van de wetten van Moses, Iesus, en Mahomet, ende was in het
driicken soo vrendelijck en beleest / dat hy zich tot my kerende / seide : Ick
ben Coningh / Christenen, Moren, Jooden, sullen my welkcom zijn / hy en be-
moepde zich niet met haer religie ; zy quaemen alle up liefde hy soude haer
dooz alle gheweldt beschermen / zy leefden onder zijne protectie / ende niemant
soude haer eenigh leet doen ; ende dit dickmaels verhaelende / doch in extre-
me djonckenschap / viel hy aen het schrepen / en aen vreesgheden passien en-
de hield' ons alsoo op tot in der middernacht.

Laet peder een oordeelen wat al ongemack ick geleden hebbe / dooz-bien de
 Factoren mijne gescheucken vier maenden langh hielden / ende die souben selfs
 in den mondt van de Prins / die binnen twee daghen reysens van Barmpoor
 gearriveert was; doch aengesien ick begonnen hadde / ende dat den Prins
 na mijn vermoeden / over een wepnig ghenoegh ontfelt was / soo dacht ick/
 t' is alsoo goet dat ick hem erghens als nergens om verliese / ten minsten
 om den Coningh eens te toetien wat hy in den zinn' hadde. Ick toefde dan na
 een gelegentheyt / en sondt den Bode te rugge na Meester Terry, om bupten
 te staen en te waechten na des Coninghs antwoort / dien ick hem metter haast
 soude toefenden; en alsoo resolueerde ick te beynsen dat ick verhoopte weder
 te betalen / als ick quam / met sordighe vleyerij slimmer dan de diever / of
 te my selven ten minsten eenighe satisfactie te geven / om dat mijn aengesicht
 van moepelijckheyt ontfack / ofte anders en ist geen ongelijck hier alsoo ge-
 handelt te worden: hy begost my te vertellen dat hy verscheppen dinghen na
 hem genomen hadde / die hem ytermaten wel behaegden / noemende twee
 geborduerde kussens / een spiegel / ende de handen / en begeerde dat ick niet
 moepelijck wilde zijn / want al wat ick hem niet en wilde gheven/
 dat mocht ick wederom na mijn nemen: Ick antwoorde/daer waeren slechs
 wepnighe dinghen die ick niet voorgenomen hadde aen hem te verceeren; maer
 ick nam het aen voer een groot affront aen mijn Souvereyn / t welck ick niet
 en soude konnen verantwoorden / dat het ghene my upt vyver herte geschone-
 ken wiert / gearresteert soude worden / ende niet dooz mijne handen gelevert
 mochten zijn aen de ghene / dien sy toeghesonden waeren: en dat sommighe
 daer van den Prins ende Normahel toegeacht waeren / sommighe by my sou-
 den blijven ligghen om een wegh te banen voer zijne Majesteits ghunste om
 ons voer alle leet te beschermen dat den Byzendinghen daeghelijck wort
 aengedaen / ende sommighe dingen waeren oec gedefineert voer mijne Wiens-
 den / ofte voer myn eyghen ghebzuack / en sommighe die de Coopluden toe-
 hoorden / die my niet aen en gingen: hy antwoorde / dat ick doch niet moepe-
 lich soude worden / dat hy zijn keur hadde / want doe hyse sagh en konde hy
 sich niet langer bedwingen / hy en dede my daer in niet te kort / want hy ver-
 trouwde dat ick wel wenschte dat hy eerst mochte geriest worden / ende hy
 soude myn Heer den Coningh van Enghelandt contentement doen / ende my
 aen hem verantwoorden: den Prins / Normahel / en zy waeren al een volck;
 ende om yets mede te bycughen daer voer men zijn gunste soude moghen ver-
 werben / dat was maer een Ceremonie / en oock on-noobigh / want hy my
 t allen tijden gehoor wilde geven; dat ick welckom soude zijn schoon ick niet
 ledighe handen quaeme / want dat en was mijn schuld niet / ende my soude
 van hem recht geschieden.

Ende na zijn Soon te gaen/daer soude hy my wat voer behandigen/en wat
 der Coopluden goederen belangt/haer betalen tot haer contentement: eynde-
 lich beslupte dat ick over dese zijne vypheydt niet onvernoecht soude zijn;
 hy hadde het wel voer met my: Ick en gaf hem hier geen antwoort op. Doe
 vroegh hy my noch voer of ick te byden was of niet. Ick antwoorde/zijn
 Majesteit contentement behaeghe my: den Predikant Meester Terry / dien
 ick niet my ghebzuacht hadde / int oogh krijghende / riep hy hem / en seyde:
 Padre ghy zijt welckom en dit is uw hups / houdt het daer voer / soo dick-
 wil

Wils als ghy by my begheert te koomen / sult ghy daer een vpen toeghangh moghen hebben / ende al wat ghy van my begheeren sult / sal u ghetwoorden.

Doe heeft hy met dese boossheden sich na my toe-gemendt / al de particularepte in ordere op tellende : de Honden / kussens / Barbiers-kas en begeert ghy niet / door dien ick daer behaghen in scheppe : ick antwoorde / Een. Doe seide hy vorder : daer waeren twee glase-kisten die seer slecht en geneyn waeren / vooz wien waeren zy ? Ick antwoorde / d' eene was zijne Majesteit toeghedacht / d' ander Normahal ; soo sult ghy dan / seide hy / niet verschien 't ghene ick hebbe / niet d' eene te vreden zijnde ? Ick wierde ghenootsaecht te consenteren. Daer na vzoegh hy wien de honden toe quamen / door dien zijne Concnijnen daer wel sinu' in hadden. Ick antwoorde / die waeren aen zijne Majesteit gefonden / de vierde was mijne om te draghen. Doe seide hy ghy en sultse my niet ontnemen / want sy staen my wel aen / ende d' uwe sal ick u wederom langhen soo ghyse van doen hebt / ende en wil dat aen my niet besteden / 't welck ick niet en konde weygheren. Daer na vzoegh hy / wien de schilderen toe quamen. Ick antwoorde / sy waeren my toeghesonden om by gheleghentheyt te ghebruycken / ende daer van na cyfich der saecken te disponeren : hier op heeft hy die ghecepscht / en desese los maechen / vzoegh my na de beduydenisse der Vrouwen / en noch na andere bruyfelingen / als mede na het beelct van Venus en den Satyr : hy belaste mijnen Tolck / dat hy my niet en soude beduyden 't ghene hy seide : maer vzoegh zyne Heeren wat zy oordeelden de meyninghe daer van te zijn / hy wees haer de hoozen van den Satyr / zyn huydt dat swart was / en noch andere particuliere saecken : peder een antwoorde na zyn phantasy ; doch eyndelijc seide hy / sy waeren altemael in haere meyninghe bedroghen ; en aengesien sy niet beter en konden oordeelen soo wilde hy zyn oordeel vooz sich selven behouden / weder op nieuw dese commissie op haelende van dese passagie vooz my verborghen te houden : maer beval hy my te vragen na de beduydenisse van dien : ick antwoorde / een vondt des Schilders om zyn Poetische konste te toonen / maer de beduydenisse was hem vzendt die 't niet ghesien hadde. Doe riep hy Meester Terry / om zyn oordeel daer over te vellen / dese antwoorde / hy en wiste niet. Den Coningh vzoegh waerom hy hem sodanig stuck wercks ten toon brachte / daer hy on-kondigh in was ; waer op ick allegheerde / dat hy een Predikant was / ende sich niet diergelijcke saecken niet en bemoepte / noch daer commissie van hadde / maer dat hy slechts komende onder haer geselschap / in achttinghe ghenomen wiert / ende alsoo voozhaer Iydsman aengenomen. Dit verhaal ick slechts tot leeringhe / om de Compagnie en hem die in mijn plaets komen sal / te waerschouwen dat sy seer voorszichtig zijn in 't ghene sy senden dattet geen quade beduydenisse onderwoorpen zy / want hier is den Coningh en het volck haest gheraecht / vol van Jalousien en quade suspiciem / welke / hoewel den Coningh die niet en wilde upten / ick nochtans upt de passagien ghemerckt hebb dese te zijn : te weten / een spotter van de Afsarische volckeren , dien den naechten Satyr vooz ooghen stelde / ende van de selfde complexie was ; dewelcke van Venus een blanche Vrouw by de Neus ghevat zijnde / soo scheen het dat zy hem ghevaughen seide ; evenwel en liet hy niet blycken dat hy on-vernoeght was / maer rolde de de-

de de schildery op / en septe dat hyse oock als een gheschenck in danck wilde aennemen. Dooz de Sadel en andere beuselinghen daer vooz soude hy my een gheschenck laeten toe-komen aen zyn Soon / aen wien hy volghens belofte soude schrijven / en dat met sulcken effect dat ick gheen Procureur van doen soude hebben / in veele saecken sulcke excusen / complementen / en protestati- en allegeerende / als upt een seer edele off on-edel ghemoedt soude konnen voort-komen. Evenwel en liet hy het hier by niet berusten / maer byoegh wat de conterfeyselen der beesten / beduyden / ende of sy my ghesonden waeren om aen hem te gheben: Ick antwoorde / ick hadd' verstaen datse belae- schelijke en qualijck gefatsoeneerde gemeyne Creaturen waren / het vernisch daer af was / ende gheen ander eieraet aen was als een stuck houts; ick was in der daat beschaeint en antwoorde / t en was mijn schuldt niet / de ghene die t gearresteert hebben maeten de schande dragen / zy en waeren hem niet toe ghedacht / maer slechts gesonden om de ghedaanten van seckere Creatu- ren by ons te roonen. Hierop septe hy voort / hebt ghy lieden in Engelandt ghemeent / dat een Paert en een Stier my vrendt en on-bekent waeren? geen- sins / septe ick / sulcke gheringhe saecken / diese ghesonden heeft was een or- dinary Persoon gelwilligh om met sulcke beuselingen my te caresseren / maer wat hy gedacht heeft / en weet ick niet: wel / septe den Coningh / ick salse bewaeren / ende slechts van u begeeren dat ghy my een Paert van de groote slaghe beschickt; mitgaders twee Engelse dogghen van beyde gheslachten / ende de groote Persehe windthonden / ende andere Iachtthonden / dit is al dat ick begeere / ende soo ghy my dit wildt toe-seggjen / soo sal ick by u doen als een Coningh / ick sal t uten vollen vergelden / ende alle uwe begeerten toe-staen.

Ick antwoorde / dat ick hem wel belofte wilde doen van die te besorghen / maer ick en konde hem haer leven niet verseeckeren / ende ist datse onder we- ghen quamen te sterben / so soude haer huydt en ghebeenten my tot ontschul- dinghe strecken; hy bewees my extraordinary eerbiedicheydt / ende zyn handt op zyn herte / ende maecte sulcke gesten en acten / als dat peder een getuppen sal noyt aen yemandt bewesen te zyn / nochte sodanighe gemeenssaemheyt / nochte bysheydt / nochte pofessie van liefde aen yemandt oopt ghepleeght / dit was al mijn loon / daerom hy soo dickmaels van my begheerde dat ick doch wel gemoet en vroolijck wilde zyn / dat hy d' aengebane leed my Royael soude vergelden / ende my naer mijn Landt senden als den Edelman met eere / en reputatie en belooninge. Doch aengiesen van het gearresteerde niet en volghde als enckele woorden / soo versocht ick dat zijne Majesteit my de Fulpen en zijde waaren wederom wilde behandighen alsoofse Coopluyden goederen waeren / dooz ozdere van zijne Majesteit onder de myne opgheson- den / om datse onder dien pretert het gheweldt van den Prins zijne Officie- ren fouden ontkennen: hierop ontheot hy Meester Biddolp om met hem te ac- corderen / ende tot contentement daer vooz te betalen. Doe gaf ick hem een brief die ick alreede gheschreven hadde / verbatende een begeerte van privile- gien en recht te moghen ghenieten / of dat ick anders met schande na mijn Heer en Souvereyn soude moeten wederkeren / met eenen dat my recht we- gen Sulpherkarkons schuldt nu onlanghs eerst overleden mochte ghebeuren: Hy antwoorde dat ten opsichte van Suratta hy de saecke met zyn Soon soo soude

soude beschicken / als dat ick gheen oorzaeck soude hebben om te klaeghen / ende dat hy de baen klaer soude maecten waer-toe hy voort oorde gaf ; wat andere plaetsen belanghde daer toe soude hy zijne commissien geeven / ende alles sijn toonen hoe seer hy my toegedaen was ; ende op dat ick niet eere ende reputatie nae mijn Meester mochte wederkeeren / soo soude hy doo my aen hem een treffelijck gheschenck senden / nevens zijn brief van recommandatie aengaende mijn comortement ghelardeert met veel loftruginge / ende beval my te noemen 't gheene mijn Coninck aenghenamenst mochte zijn / ick Antwoorde : ick en mochte niet eyschen / ten was onder ons gheen ghewoonte / noch ten mocht niet bestaen met mijns Meesters eere / maer al wat hy sonde / en twyfelde ick niet / of het soude aenghenamen zijn koomende van soo een machtighen Coninck / ende van een soo seer van mijn Heere bemindt. Hy Antwoorde / ghy dunckt licht dat ick upt Jockis Draege / om u te paepen / om dat ick sie dat ghy als noch onvernoecht zijt / maer ick sweere u ghy zijt mijn Vriendt / ende het sal oock in 't eynde soo blijcken ; en ick sweer u by mijn Hoofd dat deese mijne reddenen aenghaende de geschencken upt een rechte grondt mijnes harten voortcoomen / maer ghy en moet niet wepgeren tot mijn onderrichtinghe pets te noemen. Deese ernstachtighe woorden dwonghen my te segghen / Indien 't zijne Majesteypdt gheliefde / soo docht my dat groote Perhaensche deereken wel de bequaemste souden zijn ; want gheschencken van groote kosten en waerdye en was mijn Meester niet verwachten. Hy Antwoorde dat hy my alderhande soorten soude beschaffen / ende voeghe daer by 't gheene hem ghevoeghlyckst dacht / op dat den Coninck mach weeten dat ick hem respectere. Daer nae / Veelderhande soorten van Densoenen / voor hem hebbende / schonck hy my een halve Hart / met dese woorden / dit Hart heb ick selfs met mijn eygen handen gedoodt / en d' ander helft sult ghy aen mijne Concuubinnen sien besteeden / 't welk oock van stonden aen in clepne stucken van vier Pont uptgesneden wierd / en heenen gesonden doo zijn Zoon / ende twee Vrouwen die tot verscheppen sulcke bracken genodigt wierden als of het een geschenck voor den Armen waer / en in den Prins zijn handen bloot gedragen wierden. Hier meede had ick so veel Satisfactie en so over-bloedige gunste als vlyperpe my meede konde paepen : maer d'ontfanghene leet ghingh de woorden te boven / hoewel ick hier oover en oover deese schijn van te verpulen verblijt was / want tot een besluydt liet hy vraghen / of ick wel te vreden was / ende niet onvernoecht van hier verrock ; ick Antwoorde / zijn Majesteypdts gunste was ghenoech om sulckx te verbeeteren. Dae seide hy / ick hebbe u slechts noch eene Draghe voor te stellen / welcke deese is / ick ben seer verwondert nu ick uwe gheschencken dese twee Jaeren lanck ghesien hebbe waerom doch uwen Coninck te dooren een Coopman sou / een gheringh Persoon met vif-mael soo veel en dat Curieuser Elephobien die verber een contenteerden / ende nu naderhandt u zynen Ambassadeur te senden met een Commissie ende zijn brief ghewach maecten de van gheschencken / en evenwel 't gheene ghy ghebracht hebt was slechts weynigh / slecht en gheringh ten opichte van d' andere. Ick erkenne u voor een Ambassadeur / ick heb bevonden dat ghy een Edelman zijt in u doen / ick ben ten hooghsten verwondert dat ghy hier soo slechtelijck aencomt.

Hier wild' ick spreken / doch wierde door het continueeren van sijn reden verlet / ick weet wel dat het uw koninghs noch uwe schult niet en is / doch ick sal het aen u doen blijken dat ick u meerder achtte dan die u te werck ghestelt hebben. Op uw vertreck / sal ick u naer hups af vaerdighen met eere / met vergeldinge / en nae verdienste van uw qualiteyt / ende niet soo seer achtneemende op het geene ghy meedegebracht hebt / sal ick als een Coninck uwen heer en Meester met geschenck vereeren : dit alleen wil ick slechs van u versoecken / ende en verwacht het niet van de Coopluyden / dat ghy tot een patroon met u neemt een pijl-koocher / ende een koocher voor mijn boogh / een rock om te draegen / ende een kussen nae mijne Moode om op te slaepen / welke aen sijn hooft lach ende een paer laersen / die ghy in Engelandt sult laeten bordueren nae de Costelijckste maniere / ende ick false van u verwachten en ontfangen / want ick weet dat in ulant kunstiger werckluyden sijn dant opt gesien hebbe / ende soo ghysse my toefendet / ick ben een Coningh / ghy en sulter geen schade by lijden / 't welcke ick seer danckbaertijck aen nam / ende hy beval Afaph Chan dat hy my de patroonen soude senden. Den vroegh hy my of ick oock wijn upt de drupf hadde ick en konde het niet ontkennen / hy begeerde 's abonts daer aen te pzoeben / en soose hem aenstont / soo soude hy die begeeren / soo niet / soo begeerde hy dat ick my daer pzoelijk meede wilde maecken. Aldus den gantsche nacht aen my alleen te Coste legghende / stond' hy op.

Op den verden maert quaemen wy tot Mandoa, daer den Coninck met magnificentie sijn intre deede / doch niemant mochte in coomen eer hy gefeeten was / volghens het advys van syne sterckhijckers / soo dat wy altemael buyten saten / wachtende nae een goede ure.

Op den seften quaemen wy binnen Mandoa, hebbende te Doozen de weet ghebaen van onse comste / ende vonden daer een welbemuerde Hof / ende in dat Hof een fraeye kerk / een groote tombe : deese plaetse hadde een van des Conincks dienaers ingenoomen / maer ick kreeghe in 't besit en behic 't / sijnde het beste binnen de gantsche wal / sijnde maer twee mijlen van des Coninckx hups af / geleegghen onder een gesonden lucht op de kant van den bergh.

Op den elfden savonts ginck ick nae 't Hof / maer den Coninck op de geruchte dat een Leeuw eenige paerden om hals gebracht hadde / was op der Jacht gegaen / soo dat ick tijdt en respyt hadde om waeter te soeken : want wy waeren gebracht met een meenichte van Welsch aen een bergh (seer groot is hier den voorsichticheyt / ende soo fray de policie) daer geen water en was / dat mensch en bee by nae vergingen / dat weynige dat in de waterpoelen was hadden de groote in possessie / ende hieldent met ghewelt / ick en konde geen becoomen / de arme verlieten de stadt / ende wierde door een placcaet belast te vertrecken / alle paerden en Dee verbooden soo dat de geene die nu in hoope waeren van te rusten / genoorfaecht wierden nieuwe wooningen te soeken / waer van sommige twee / drie / ende vier mijlen verre verdrocken / tot alle mans groot ongerief / ende tot schrickelijcke verhooringen van alle Doozraet. Ick en wist niet wat ick doen soude : mijn wooninge en hups was goet / en schoon ick verre van de markt waere / soo was 't evenwel /

Wel/ noch minder ongemack als te sitten in d' oopene velden sonder huys of schuyplacst/ 't ontbrack my slechts aen waeter/ weshalven ick selfs upt reedt om iet te soeken/ ende ick vondt een groote poel waters die Chan in possessie hadde/ 't welck hem van den Coninck gegeven was. Ick liet hem vraegen of ick daer van mochte genieten/ de welke my vier ladinge's daegs vergunde/ 't welck my in sulcker voege consenteerde/ dat ick met het vercoopen van eenige paerden die my te Suratia opgedrongen wierden/ ende met het gupt maechen van mijn Dee/ hoope kreegh van te leeven/ tot dien eynde ick soek twe van die buyten de stadt sondt om aldaer te blijven liggen. Daer en was geen elende noch straffe/ die wy ofte/ dooz gebreck van regeringe/ ofte dooz de naetuerlycke dispositie des Climacts niet deelachtich wierden.

CAPITTEL VIII.

Het Feest des Nieuwen-Iaers : de In-

stitien der Engelschen : Den Handel van Dabul : onver-
noeghteyt des Persiaens : Euhelse Oorlogh-Schepen
inde Indiaensche Zee.

Op den twaelfden ghingh ick nae den Coninck / ende bracht hem
een nieuwe-Iaers gheschenck / een paar seer deftighe Messen van
mijn eyghen / ende ses Spieghels van de Compagnie.
Mijne verschooninghe wiert wel aenghenomen / den Coningh
onthaelde my met alle beleeftheydt / en dit was mijn enige troost.
Hy seide / al wat van mijne handt quam was hem gheschencks ghenoech /
mijn ghunste nam hy in dancke aen / ende nu quam het hem toe my te geven.
Ick dede soo veel by hem op / als dat den Coningh zijne belofte presteerde /
ende Meester Biddolph voort ontboodt om hem te voldoen in het ghene hy sich
toeepgende / ende dat den Coningh selfs soude schryven als ick na den Prins
gingh : doch dat hy on-ghewilligh was van pets te scheyden / Ick ant-
woorde / dat ick oock on-gewilligh was met ledige handen te vertrecken / en
hier by bleef het. Den Coningh gebodt my op te komen ende binnen te staen
by hem op de trappen van zijn Throon / alwaer ick aen d' eene kant vont den
Persiaanschen Ambassadeur / aen d' ander handt den Ouden Coningh Can-
dakar, by wien ick my voeghde / ende dese bedelde my voort een Weef af / dien
ick sanderen daeghs sondt. Den Coningh riep den Persiaan dat hy afkomen
soude / aen wien hy een Juweel ende een Jonghen Oliphant vereerde / waer
voor hy knielde ende de aerde met zijn hooft groetede. Den Throon ende de
toestellinghe was de selfde die hy voor-leeden Jaer hadde. Desen dagh hebb'
ick mijn advijs van den Persiaansen handel ende den nieuwen Ambassadeur
na Suratta afgehebeerdicht / als meede een zyne memorial aen Abraham Chan
den Gouverneur van wien ick een brief ontvingh / dat in zijn afweesen onse
Ratie

Watte eenigh onghelijck buyten zijn weeten was gedaen / maer door dien
zijn macht door den Prins was vermeerderd / soo berocht hy dat ick het hem
wilde toevertrouwen / dat terwyl hy in eenigh authoriteydt was / wy noyt
meer sulcke affronten soude lijdē / maer dat wy in alle vyfheydt souden lee-
ven.

Op den dertienden sond' ick Alaph Chan tot een verceringhe een schoon ghes-
stichte nacht-muts van mijn eyghen / ende een kostelijcke paer handschoenen /
dien hy my wederom sent als in dit landt niet gebuyckelijck ; de muts nam
hy aen en begheerde wat wijntint van my / 't welck ick hem sander naeghs
stuerde. Aganor (wiens naestighheydt my nu groote hoop en verlichtinghe
gaf) sonde een Bannian zijn Secretaris om my te verwittighen dat hy orde
hadde ontfanghen der Coopluyden ghoederen af te vaerbighen / ende dat
zijn Dienaer Meester Biddolff soude ghedienstigh zijn in de saecke te voleyndi-
ghen ; dat den Coninck my een rock ende ghelt soude gheeven om te dragen
d' onkosten mijner reyse na den Prins ; ick antwoorde hem / dat ick geen
Babylonisch kleet / noch ghelot van doen hadde ; ingeval zijne Majesteit het
aenghedacne leet in consideratie gheliefde te nemen / waer van het papier die
hy in zijn handen hadde / ghetuyghde / ende my zijn brief aen den Prins met
eenighe gheschencken te gheeven / ofte te schryven tot myne Verschoninghe /
't was alles dat ick begeerde / doch wat zijne gheschencken belangde ick en
was gheent verwochtende als recht en gherechticheyt.

Op den eenentwintighen en hond' ick als noch de sake niet meer bevoorden /
ick openbaerde slechts des Conings wantrouwicheyt / want hy vermoede dat
ick heymelijck upt zijn landt wilde vertrecken / ende d' aliantie met onse na-
tie af breecken / want den Prins ofte upt eyghen beyuckballigheyt / ofte upt
loofsheyt om ons te beschuldighen met het voornemen van zijn eyghen des-
seynen / hadde onlanghs den Coninck onderricht / dat toecomende Jaer d'
Engelsche voorszghenomen hadden Suratta in te nemen / ende diere bewae-
ren / waer van ons eyghen dwaelheyt eenigh blijck gaf : want onlanghs op
de tijdt van haere ghewoonliche brabbelinghe hebben sy twee-hondert mus-
quettiers aen landt gheset en nae Suratta lachten marcheeren / ende bejeghent
zijnde verscheptene / stropden de Doolichen Watroosen upt dat sy heen troc-
ken om het in te nemen. Dese abjurde bravada dat een hant vol Doolche
twaelf Wjlen Berre souden trecken nae een bomuerde Stadt welke duisent
Rupters en noch soo veel musquettiers souden kunnen opleverben / gaf bil-
li chs oorzaeck van versmaetheyt en ergernisse : ende 't welck den Prins op-
nam tot zijn eyghen Doorzee / om alsoo het Casteel en de Stadt op nieuw te
verstercken / en om iat Munonitie heen te senden tot defensie : een goede voorz-
sichtigheyt een denre sin upt te bliegen / open te houden ingeval zijn Vor-
der leve om sijn eersacht te straffen. Doch dese onderrechtinge newns mijne
onlusten hier voorszallende / als meede byse discoussen / mijn sterck aenhou-
den om te gaen naer Brampoor, ende de Wiegghende gheruchten dat wy Goa-
hadden ingenomen / ende besigh waeren met een ghroote Doot in Enghe-
landt toe te stellen / veroorzachte eenigh quaat vermaeden in den Coningh /
't welck hoewel hy 't verborghen hielt / eevenwel raetsaemheyt dachte in
sijn voozighe discours 't openbaeren / waer meede hy ten vollen vernoecht
was / maer ick niet : want ick wiert langh met woorden ghepapt / ende wiste

soo wel als het harte dat daer sitterde / dat 't ontfagh booz ons / ons alleen in onse residentie dede continueren.

Op den vyfentwintichsten April ontfingh ick uyt de haven van Dabul schrybens van Capiteyn Pepwel / dat hy volgens advijs het Schip naer Mocha gedestineert hadde opgehouden / doch ooverwegende de waerschonwinge door my gegeven / wel te considereren wat correspondentie datter was tusschen die Prins ende Mozolapatan, onder wiens gebiet het schip Salomon lagh ende niet konde uptraecken in Zee / ende merckende datter beyde aliantie ende Vrientschap was / heeft hy haer sonder schade bebrjft / de weggeringe van negotie aen Middelton voozstellende / door welke beleeftheit hy soo goede tractement verworven heeft als de Indianen seiden vergunnen / te moeten: vryen handel en belofte van drieduysent stucken laeckens Jaerlyks te wille aennemen: een groote quantiteit van loot verkocht om gelt / en eenige stucken geschuts ('t welck my niet aen en staet datmen de Indiaenen en der portugiesen Vrienden / vanden van den Mogol met wapenen versiet) ende alle andere courtespen / 't welck / indien dese beleeftheit niet en geschiede door dien het schip noch onder haer jurisdictie lagh / goede apparentie geeft van pets Jaerlyx daer aen de haven te verhandelen / 't sp soo als 't wil het ontslaen van het vooznoemde schip geeft my verseeckeringe dat hy niets tot na deel van de Compagnie doen sal / ende sich eerlyck supveren van de jaloesien van Dabul aengewren.

Op den seiven twintichsten ontfing ick Postschrybens van Morolapatan, dat het schip Salomon in Zee geraecht was / ende dat den Hollander van Bantam aengekomen was / welke dese quade tijdinge mede bracht dat den Hector en de Bendoracht vergaen waeren / krupsende in de haven van Iacatra, tot recompens dat Den Draeck, De Kraydnagel, ende De Bescherminge in ladinge lagen om van Bantam naer hups te vaaren. Ick nam dese gelegentheyt waer om oberlandt een brief te senden aen den Gouverneur van Dabul, daer in ick hem te kennen gaf waerom wy haere goederen op ghesonden hadden / omdat sy den handel met Sir H. Middelton affloegen / maer door dien ick nu een meerder affectie en begeerte om ons 't ontfangen / in hem bespeurde / ende een genegentheyt om den bandt van vrientschap en Onie vast te maecten / als mede om onse lakens in groote quantiteit aen te nemen / in hem gewaer wiert: soo begeerde ick op hem / by aldien dese sijne begerten uyt der herte vloeyde / en sodanigh als een Man van eere betaemde / dat hy dan aen sijn Meest. den Coning wilde schryven om te verschaffen sijn Firman met sodanige privilegien die bequaem waeren booz Coophuden / ende sijn belofte van onse goederen te kopen / ende te voldoen al de minnelijcke aanbiedinge door hem gedaen / ofte sijn Officier / onder sijn zegel / ende my die met den eersten te senden aen het Hof van den grootten Mogol: waer uyt verseeckert mochte sijn dat sy met goeder trouwe wilden handelen ende op desen boeck wild' ick in den naem van den Coningh van Engelandt beloven een goede en bestendighe Vrede met sijn Majesteit / aen sijne Onderdanen vrye passagie ter Zee / ende van alle ghewelt onses Bloots bezynen: ende dat ick hem Jaerlyx een Schip in sijn Haven soude senden om te Negoiereren; ofte soo 't de noodt verperschte een Compagnie laten oprichten in sijne Regeeringhe. Ick en twijffle niet of daer sal Jaerlyx eenighe verhandelinghe konnen

gheschieden. Ick hebbe hier in slechts ghehandeldt als ick weder een wilde wenschen te handelen / niet met al te grooten weder ende drif / noch eenighe aenghebodene presentatien ofte conditien hongherigh op te sloeken / want stricte voorzichtig heyd in den eersten aendangh is de beste avantagie. Dese commissie gaf ick aen Meester Bangham, en begeerde op hem dat hy neerstigh wilde vernemen na Coopmanschappen / prosyten / de humeuren en affectien van dese Decanen t' onswaerts.

Op den dertighsten stelde hy my voor de excusen van den Persiaensen Ambassadeur / om dat hy syn afscheydt van my niet en hadde genomen / 't welck hy door een knecht my niet wilde toefenden / maer seyde rondt uyt dat den Ambassadeur / ghelyck hy voorwende / niet sieck en was / maer in synen afsayren geen contentement van den Coningh ontfanghende / was hy schielijck vertrocken / ende daer hy dertich schoone paerden gaf op syn vertreck / daer gaf den Coningh tot vergeldinghe duyfent Rupias / dat hem seer belghede : daer op den Coningh alles dat den Ambassadeur gegeven hadde / weynig achte / en hy ter contrarie alles dat den Coningh gegeven hadde tledert syn aankomste selfs tot Slaven / Dyinchen / Meloenen / Pijn-appelen / Havicken / Deeren / den Oliphant inclups / tot een seer hooghen prijs gheacht / ende 't gene te kort schoot in gelden opghemaecht. Dese gheringhe besegeninge en slecht onthael was d' ootsaek dat hy de schult van Asaph Chan en Doulet niet te besoecken / op de hoortse leyde / weshalven hy door de stadt tot my niet en dorste komen / uyt vreesse van bespiet te worden / maer versochte op hem dat hy my de waerheyt wilde bekend maecken / ende hem by my verschoonen met aendbiedinge van dese onbelceftheyt met een dubbelde vrientchap aen mijne Lants-luyden in Persia te vergelden : nevens eenige bygaende woorden van verbitteringe tegen den Coningh welke Aganor soo vrymoedigh voorstelde / als ickse ongewilligh aen hoorde. Ick schonck haer wat wyntint en eenighe Messen / en soo schepdeden wy van malkanderen.

Op den twaelfden May kreeg ick tydinge dat den Persiaan van de Turckse Armade de nederlage gekregen hadde / soo dat Tanris gedemoliceert was ende den Shabas het veldt niet en konde behouden.

Op den vyfentwintichsten quamen een Leeu en wolf mijn huys bestormen / ende brachten ons 'nachts in een alarm / de schapen en bocken uyt mijn Hof halende / en daer mede over een hoogemuer springende ; Ick liet braghen of ickse doden mocht / want niemant en magh sich met Leeuwen bemoeven / als den Coningh / en het wiert my toegestaen ; ick liep op het geruyt nae het Hof / en het beest syn proop missende / viel een kleyn hondt / dat voor my was op het lijf / maer den wolf heeft een van mijne Dienaers gedood / ende ick sondt hem den Coningh.

Op den viertienden Juny wierden zeecke goederen der Jesuyten van Cambaya gesonden in een Cabinet / Medecijnen / nootwendigheden ende een brief / welke hy de Bode betrapt / ende den Coningh over gelevert wierden : die hy doek oppende / ende sondt om den Padre om den brief te lesen / ende alles datter in de bpsen was / te besichtigen / welck alle / alsoose hem aenstonden / hy wederom gaf : dit sy tot een waarschouwinge weder een die hier te lande handelen / voorzestelt / dat sy voorzichtig syn in 't ghene sy schryven ofte

senden

senden; want sodanigh is de gewoonte en humeur des Coninghs / dat hy alles arresteert en besiet.

Op den achttienden ontfingh ick brieven van Amadavar, meldende van d' afflagh van Indigo; dat den Cenhoorn als vruchteloos weder-ghekeert was / dies ick hem op nieuw adviseerde; veele klachten over Suratta ende andere / die ick niet aenroere. Den Generael Melickamber begeerde van Spragg dat hy hem behulpzaam wilde zijn in hem Engels Laken en Egens te senden tot behoef van sijne Militie / ligghende ontfrent ses daghen reysens van Brampoor.

Op den dertighsten Julij / wiert my van Suratta de weet ghedaen / datter twee Hollandtsche Schepen op de kust van Damon vergaen waren / die van 't Suyden quamen gheladen met specerijen en Chinesse Eyde / en op de Rode-Zee gemunt hadden / doch in storm en onweer ettelijcke weechen heen en weer dryvende om in de Haven te gheraecken / sulcx oock tot Socatra ende op de kust van Arabia versoekende / doch nergens in konnende gheraecken / resolveerden sy haeren koers na Suratta te nemen / verhopende dooz het succes van de laetste Jaar bepligh te zeplen. Doch de getijen des Jaars verschillen / ende genootsaecht sijnde in dese noot dooz ancker te liggen / ende haere Masten af te kappen / raechten sy haere Cabels quijt en haer lange boort / en eyndelijck op de gront / doch hebben veele goederen en al haer Volck gesalveert: den Pinas van sestig Con wiert aen stucken geslagen.

Op den twaelfden Augusti quam den Coningh Candahor my besoeken / ende bracht wijn en vruchten mede / bleef een half uer sitten / ende om een eenigen klucht epische hy een bottelp wijn.

Den Prins Sultan Corforoone hadde zijn eerste dagh van ghewenschte Wyf, heyt / ende quam sich by my verlichten en vermeyen. Den Prins hadde tot Brampoor een houwelick gesloten buppen consendte des Coninghs / ende was daer dooz in zijn onghenade vervallen: Daer benevens wiert 'er een secker aenflagh tegen sijn Broeder ontdeckt; hy wierd ten Dode ontboden. Normahel en Alaph Chan dooz advijs van haer Vader quaemen om de Biede en aliantie te maecken met Corforoone, ende men verlangt met groote kyeughde na zyne Wyfheyt.

Op den twee-en-twintichsten wiert den Coningh tot Alaph Chans heerlijck ghetraect. Wy wierden van Aleppo en Persia de passagien des Oorloghs overgeschreven / het retireren der Turcken / maer niet een woort van onse Engelse: als alleen dat den Capiteyn Van Grinius pets tot haer nadeel hadde ghechreven.

Op den ersten September was des Conings geboorte dagh en de solemniële hooghtijdt van sijn wegen / daer ick na toe giingh / ende ick wierde gebrachyt in een seer groote en sierlijke Tuyn / het vierkant van binuen was altemael water / aen de kanten bloemen en boomen / int midden 't spits en 't scherpe van bemier / daer beschalen toegesicht waeren / zijnde van gont: de kanten beset met Rubynen en Turkoysen / de ketenen van swaer breedt gont / maer versterckt niet zijde banden: hier passen den Adel op / sittende daer ront om op beekens tot dat den Coningh quam; die sich eyndelijck openbaerde gekleedt of veel eer gheladen met Diamanten / Rubynen / peerlen ende andere kostlijkheden; sijn sweert / schildt / Wyzoou daer hy op leunde waeren na addenant /

advenant cierlyck en kostelijck; zyn hoofst / hals / bozst / armen / bracelet-
ten / boven de ellebooghen / syne bingers peder een waeren ten minsten met
twee a drie ringen beset; met Juwelen behanghen / Rubijnen soo groot als
een wal-moot / sommighe noch grooter; ende Peerlen / daer myne ooghen
voorz schrickten; schielijck begaf hy sich in de schaelen / sat op zijne beenen als
een Vrouw / ende daer wierden in de andere schael teghen hem ingheleydt et-
lijke sacken / welcke ses reysen verwisselt wierden / ende / soomen seght / sil-
ver waeren / ende hebbe verstaen dat hy negghen duysent Rupias swaar woog /
t welck ruyt tien duysent guldens bedroegh: daerna met gout / Juweelen
en edele ghesceenten / doch ick en hebse niet ghesien alsoose in sacken waeren:
daerna teghen goudt-laken / zyde / stoffen / lijwaet / specerpen / en alder-
hande waeren / maer ick moet het op sinpele gheloof aennemen / want zy
waeren in bondelkens. Eyndlijck / teghen Meel / boter / kooren; t welck
soo men seyd / den kaniari ghegheben word / als mede d' andere waeren /
doch ick hebse sozghbuldichlijck sien binnen draghen / maer niet met al sien
om-deylen. Het silver alleen wort voorsz den armen bewaert / ende dient voorsz
het toekomende jaer / den Coningh pleeght daer van wat voorsz hem t' ont-
bieden / t welck hy met zyn eygen handt in alle vriendelijckheydt en ootmoe-
dichheydt upt deylt. De schaal daer hy aen d' eene kant in sat / steroogghde hy
op my / ende toonende zijne schatten / loegh hy my toe / maer en sprack niet /
want mijn Tolck en mochte niet binnen komen. Na dat hy ghewogen was /
klam hy op zyn Thoon / ende hadde schotels met Noten; Amandelen / vuch-
ten / specerpen van alderhande slag in dun silver / die hy uptstroopde / en-
de daer zyn Adel op haer buxch na grabbelden / en aenghesien ick het niet en
dede / soe repchte hy my een schotel toe bykans vol / ende stozte seft upt in my-
nen mantel / zyn Adel waeren / soo bymoedigh dat sy t byna altemael my
ontnaemen. Op wiert gheseydt dat hy eben voorsz mijn inkomste gout heen
smeet / maer vondt het silver soo schraal en dun te zyn / dat alles dat ick eerst
hadde zijnde etlijke duysent stucken niet boven de festich Rupias wooghen.
Ick behield omtrent twintich Rupias ghewicht / nochtans een groote scho-
rel vol / t welck ick beware tot een vertooninghe: na mijn giffinghe en had-
de hy doe op dien dagh niet boven de duysent guldens ten besten ghegheben.
Des avonds dinct hy met al zyn Adel upt kostelijke baten: ick wierde
daer toe genodight / ende my met eenen aengedient / dat ick niet na laten mo-
ste te dinken; Ick en was niet wel te pas ende wat aen de loop / ende alsoo
haer dranch by heet valt / soo en dorste ick mijn gefontheyt niet avonturen.
Op den negenden September reedt den Coningh na de Riviere Darbadath
by mijnen verre / om sich te vermaken / ende komende omtrent mijn huys
reedick hem in t' gemoet. De gewoonte is dat hy peder een wiens deur hy voorsz
by rijdt / hem eenigh geschenck geven / t welck voorsz een goet tecken genomen
wort / ende genoemt Nombareck / goede teckenen / ofte goet geluck. Ick
en hadde niet te geven / ende ick en mochte niet wel ledigh heen gaen / noch
t' huys blijven met satsoen / hier op heb ick geavontuert hem te bereeren
een schoon vergult boeck wel gebonden / Mercator syne kaarten van de Werelt
de laatste druk dien ick hem presenteerde met een excues dat ick niet weerdigh
had / maer ick presenteerde aen een groote Coning de groote Werelt / waer van
hy een groot en kostelijck gedeelte had. De Coning nam het seer belesfelijck

aen/ dickmaets sijn handt op sijn borst leggende/ ende antwoordende dat alles dat van my quam/ hem seer aengenaem was. Hy vzoegh of het schip al aengekomen was/ ick septe dat ickse alle daghen was verwachtende: hy septe/ dat hy eenige vette wilde Derckens hadde die hem van Goa gesonden waeren/ ende soaick daer van eten wilde/ na sijn wederkomst soude hy my wat senden; Ick bewees hem behoorlijke eerbiedicheyt/ ende antwoorde dat alles van sijne Majesteit my als een bryploff was. Hy reedt op sijn Oliphant/ de wegh was steenachtich/ ick mijn dienst hem aanbiedende om hem tot de poort te geleiden/ soo wenschte hy dat Godt my wilde geleiden/ ende dat ick na mijn hups wilde keeren/ vraghende welcke die was/ ende hy preeffe: van my op nieuw sijn afscheyt nemende/ soo septe hy/ de wegh en deugt niet/ gaet na hups/ ende scheyde van my met bewys van groote beleeftheit.

Op den festienden reedt ick heen om te betalen het versoeck van Maone Rutam den Prins van Candahor dewelcke op mijn aenkomste my liet weten dat hy my niet en dorste besoecken ten sy dat hy eerst verlos vzoeg van den Coning ofte aen Douwler of aen Asaph Chan sulckx te kennen gaf/ 't welck hy aen den Durbar soude doen/ Ick antwoorde/ 't is onnoodigh/ want ick niet gesint en was my te bemoeven met soo een on-beleest gast/ noeh oock hem vooz de tweede mael te besoecken. Ick wist wel dattet maer gemaecte mouwen waeren: dat den Coningh niet meer on-vernoecht soude sijn dat hy my tot sijnent noodighde/ dan of hy tot mynent quam/ maer dat ick 'er niet nae en vzoegh of ick hem sagh/ of niet/ maer quam nu upt beleefthejdt om hem te betalen 't ghene ick vooz een beleefthejdt in hem aensagh; sijn Dienaer begerde dat ick soo langh wilde toeven tot dat hy mijn beschejdt aen sijn heer hadde overgedragen/ doch ick en wilde niet/ en vertroock voort. 's abonts reedt ick na 't Hof om den Coningh te besoecken/ diemy vzoeg na het boeck met kaerten/ maer ick sweegh stil van mijne schulden.

Op den tweeentwintichsten/ hoewel seer swack/ reedt ick na 't Hof toe/ om den Coningh aengaende onse schulden eens te toetsen. Ick leverde aen den Coningh ober der Coopluden Request/ dien hy ober luydt als mede de namen der Schuldenaeren/ der Vozghen/ ende de sommen dooz Asaph Chan distinctelijck dede lesen: dit ghedaen sijnde/ riep hy Aradaur Chan/ de vooznaamste van zijne hups-houdende Officieren/ ende den Curwal/ ende gaf haer ordere/ maer ick en verstondt het niet: de naemen oplezende/ trock hy haere Persoonen en vermoghen in twijfel/ ende de goederen die zy ontfanghen hadden/ bevindende datter sommighe ghestorben/ sommighe vzeemdelinghen waeren: wat Roelof belanghde/ Asaph Chan presenterde den Prins na sijn aenkomste aen te sprecken en te versoecken dat hy 't wilde afmaecken. Nu wiert mijn Colck binnen gheroepen/ ende den Coningh sich na my toekerende/ gaf my dit tot antwoordt: dat de Coopluden schulden hadden gemaecht na haer epghen wel gheballen/ ende geen certificatie der goederen aen hem ghebracht/ dies soo de Luden niet suffisant en waeren/ dat soude op haer epghen Persoonen aankomen/ want 't en was niet billick dat men het ghelt van hem soude verwachten (daer hy/ vertrouw' ick/ sijn knecht Hergone met meynde/ wiens goederen doe hy ghestorben was ghearresteert wierden ten proffyte van den Coningh:) doch aenghesien het deeerste reys

was/

was/ soo wilde hy my nu behulpzaam zijn / ende ons aen ons gheft helpen: doch soo de Engelse hier na haere goederen aen zijne Dienaers sonder ghelbt en buppen zijne kennisse overleverden / soo souden sy haer aboutner staen: doch hy aldien als haere waaren ten hove quaemen / zy hem een Register van alles gaven / soo soude hy sich selven eerst gerieven / ende daer na het overighe aen de ghene die 't souden willen kopen / upt-depen / ende soo eenighe van dese quaemen te salgieren / soo soude hy 't selfs betaalen. Dit is voorsz. waer de manier onder de Persiaanse Coopluyden / alles tot den Coningh te brengen / 't welck ick dickmael hebbe ghesien / die daer zijn keur upt neemt / ende de reste aen zijn Adel over gheeft / zijne Secretarissen tecken en de Persoonen haere naemen aen / en zijn Officier de Prys: hier van wort een Copp aen den Coopman gegeven / ende hy komt tot haerent om geldt; en soo sy niet betaalen / so isser een expresse Officier die haer daer toe dwinght. Toen wiert het mijn Colck geseydt wat commissie den Coningh gegeven hadde / als dat Arad Chan de schuldenaers voorsz. hem citeren soude / ende haer doen betaalen: doch dit en behaegde onse Coopluyden niet / ick nam het aen voorsz. een billicke en ghenadighe antwoort / beter als in sodanig geval gemeene Persoonen van de groote Prinsen konnen krygen.

Den Coningh vernomen hebbende dat ick sieck geweest hadde / ende wijn begheerde / schonck my vyf bottillen / (ende belaste my als die upt waeren / om vyf meer te eyschen en na dat de noot vereyschte;) ende een vet vercken / de vetste die ick oopt sagh / op ghesonden van Morkreb Chan / die van Goaquan / 't welck / ter middernacht doorsz. een Haddy t' hups ghebracht wiert met dese bootschap: sedert dat 't tot den Coningh quam / en hadd' 't niet anders als supcher en boter genuttigt. Ick nam dit in danck aen / ende ick bent zeecker dattet hier ten hove een groote gunste is. Toen sondt hy om de wereldt kaert / en seyde tegens my / dat hy 't zijne Molais getoont hadde / ende dat het Niemandt lesen noch verstaen konde / die / soo ick wilde / mocht' ickse weer na my nemen: ick antwoorde / als 't hem belieefde / en soo wiertse my wederom behandicht.

Op den tweeden October dede den Prins zijn intree in de stadt / ende al de groote triumpheerden boven maten; den Coning ontfing hem / als of hy geen ander Soon en hadde / gantsch contrarie ons vermoeden. Alle aensienlycke Persoonen / ende des Coninghs Moeder hebben hem vier Mylen verre ingehaalt; ick sondt oock eenige van mijne Dienaers nevens mijne rechtveerdige verschoninge / dien zijn hoogmoet slechts toe-knickte.

Op den vyfden ontfingh ick tijdinghe van Surata dat onse schepen aldaer behouden aengekomen waren / den Admiraal en de veroverde prys van Mosambique werden gemist. De andere waeren noch in salvo / die twee Engelse Roovers hadden genomen / welke de Coninginne Regente haer Schip na jagen wederkerende upt de roode zee / dien sy 't aller geluck hebben ontfet / ende behouden in gebzacht.

Op den seften gingh ick den Prins besoeken / op zijn gewoonlycke ure om hem welckom te heeten / ende de weet te doen van onse affayren voorsz. genomen hebbende hem alle eere en respect te bewyzen / ende tot dien eynde niet ledighe handen voorsz. hem te verschijnen / kochte derhalven een sijne goude keten / Chineesch werck. Ick dede hem eerst de weet: hy ontboodt my dat ick 's an-

berendaeghs smorgens met der sonnen op-gangh by hem soude komen / soe wanneer hy op zyn Thoon soude sitten / ofte toeven tot dat hy na't Hof reet / 't welck ick vooz zyn deur hadde behoozen te doen.

Dit nam ick heel qualijck alsoo zyn Vader my nopt access geweygert had: de: ende zyn hooghmoet is soodaenig / als datse Lucifer mach leeren: dit beede my hem ront wyl antwoorden / dat ick zyn Slaef niet en was / maer een byge Ambassadeur eens Coninicks / en dat ick hem nopt meer wilde besoecken / noch op hem passen / hy hadde my regt geweygert; maer tabont wild' ick hem met den Coninck komen besoecken / tot wien alleen ick my wilde adresseren / ende hier op Vertrach ick.

Savonts ginck ick nae den Coninck / die my beleefdelijck ontfingh. Ick dede mijn reberentie aen den Prins / maer hy wilde my niet eens toeknicken / doen gaf ick den Coningh te kennen / dat ick volgens zyn ordze een extract van onse Scheeps laedinghe hadde ghebracht / daer op zyn Commando versoekende: nae zyn ghewoonte vzoegh hy my. wat al vooz goet / ende was soo wonderlijck wel te vreedden / insonderheyt met Arras, dat hy my alle gunste / alle privilegien / en alles begeerde / beloofde. Hy vzoegh nae honder daer ick hem geen beschept op konde geeven / en nae Juweelen / welck / soo ick hem septe; dierder in Engeland waeren als in Indien / waer oover hy gecontenteert was. Ick en dorste van de paerlen niet eens reppen; want anders hier oover soude den Prins ons Volck / aen d' eene kant ribbesacken / ende ick aen d' andere kant soude my selven groote maeite op den hals geschaelt hebben: ick wist wel dat ickse steels wijse aen kant / ende ten hoode soude hebben kunnen gebracht hebben; maer mijn voornaemste ooghwit was / om my een Vrient daer van te maecken; dies doen Alaph Chan sterck aenhield om te weeten / begheerde ick van hem dat hy beschept wilde geeven dat sy te dier waeren / ende dat ick hem alleenig soude sprecken; hy vattede mijn meyninge haest / ende excuserde my.

Den Coninck nu goets moets zijnde / dacht my praetsaem de inborderinge onser Schulden hem vooz te slaen; ende mijn request vaerdigh hebbende hebbe den dien geopt / ende dien aen hem ooverghelevert: den Coningh daer niet op lettende / hebben andere gemerckt wat het was / en wisten wel dat den Coningh ten hooghsten vertoorent soude sijn ingheval zyn commissie niet en worde nae-gheromen: hier op isser een nae my toe-gheromen / versoekende dat ick sulcx niet en wilde doen. Ick antwoorde / Aradake Chan hadde nu absolutelijck recht gheweygert / waersoer hy present sijnde / binnen quam in grooten angst / roepende Alaph Chan, versoekende op hem dat hy mijn elachte wilde stuyten. Ick antwoorde onse Scheepen waeren al gearriveert / ende wy en konden sulcx een uytstel niet langer gedoogen: hierop hebben wy 't saemen geraet slaeght / ende den Carwal geroepen / ordze geevende tot uytvoeringe van des Coninghs gebot: de welke op dien selvige midbernacht haere tenten omsingelde / ende sommige van haer gevangen nam / soo dat ons nu recht geschiden sal.

Alledre Umeyen hebben my hooghlijck bedanckt oover de bescherminghe van het Schip de Coninginne / en oover onse beleeftheit aen haere passagiers.

ghepleeght/ Waer van sy den Coninck bericht deden/ dien het seer aenghe-
naem was/ ende sy alle bekenden dat sy verplicht waeren onse Natie te be-
minnen/ ende dat sy haer allen gediensigh souden sijn: maer sy waeren ver-
wondert dat wy ons eegen Volck niet en konden regeeren/ dooz dien daer die-
den werch raecten byten des Conincks consent.

Doen den Coninck op stont/ brachte Asaph Chan my in sijn Cantoor/ ende
alhier wiere eerst het extract in de Persiaensche tonge overgeler om die een
wer daer nae aen den Coninck te toonen: daer onder ick het gelt niet eenige
additien tusschen voeghe/ op dat den Coninck mochte newaer worden de
proffijten sijne dominien toegebracht; daer nae het lachen ende de Soortte-
ringen/ daer aen de sijne waeren in het generael: eyndelijck de groote waer-
ren/ hersoekende sijn Majesteit te ovdineeren wat hy wilde coopen/ ende
dooz de reste ons verpheet geven. Dit geeyndicht sijnde/ soo moegh my
Asaph Chan op nieuw/ waerom ick hem alleenigh wilde spreken/ begeerde
dat ick openhartig wilde gaen/ protesteerde dat hy my soodanige vriende-
schap wilde bewijzen/ als ick noyt soude kunnen vermoeden. Ick antwoorde/
d' oorsack waerom ick het begeerde/ was om hem raet te vragen: want 't is
waer seyd' ick/ ick heb eenige paerden/ maer mijn bejegeninge voorleeden
nieuwe Jaer is soo Slecht geweest/ dat ick niemant doofte vertrouwen/
maer op dat hy mochte sien/ soo was ick ghewilligh om aen hem sulckr' o-
penbaeren op sijn eet/ dien hy my van stonden aen liet ghehouden. Ick
sejde teegens hem ick hadde een Costelycke Paerel/ ende eenighe andere
schoone Rubinen: ick en wist niet of het raedtsaem was sulckr' den Con-
inck daer van te verwittighen/ upt vrees van by den Prins daer dooz on-
dank te behaelen/ ick sejde hem niet enen hoe ick hem sinorgens hadde wee-
sen besoecken/ en hoedanigh sijne onbeleeftheyt/ ende mijne resolutie was:
doch nae dien ick wiste dat sijn gunste ons soo noobigh was/ dat ickse hoopte
te verwerben dooz deelen eenigen middel/ en dat ick daerom de paerden dooz
hem behouden hadde. Dit sejde ick was mijn doozneemen en reeden waer-
om ick het verborzen hielt/ hy is sijn Schoon vader/ ende des Conincks
faboort; ick soude bepde graegh te vriende houden/ en hier op versochte ick
sijn advies. Hy ontfelose my/ ende vingh aldus aen: ghy hebt voorsichtelijck
gedaen/ maer en wilt u voornemen aen geen van beyden openbaeren: want
soo ghy 't doet so en sal u noyt geen moepte ontbrecken: den Coninck sal u
wel bejegenen/ maer hy sal u oock lastigh vallen om het te sien/ ende daer
heer van wordende/ volgens de gewoonte/ sult ghy genootsacker sijn om het
uwe wederom aen te houden. Den Prins is eygenbathich ende tyranigh/
ende doet alle natien gewelt aen; siet dat ghy alles heimelijck aen laet krijge/
betrouwt niemant/ ick sal u verschepe middelen aenwijzen: let eens hoe sy
met de Portugiesen handelen/ hoe sy haer plonderen: ist u af handigh/ sou
wil ick het u af kopen/ ende soo ghy dit doen wilt/ sal ick u soo veel gelt op
Interest doen/ als ghy begeert/ ende om dit uw' goet vertrouwen/ u in
alles te dienste staen/ want sonder my en kunt ghy niet gebaen; nu ist int om
van my een vriend te maeken. Ick antwoorde/ dat ick daer toe gewilligh
was/ maer ick vreesde dat hy 't openbaeren soude; doch alsoo ick nu sijn eedt/
endede ceremonie des verbonts dooz de duppen te scrupsen/ ontfangen had-

de/ soo hebben wy malkanderen omhelt: Ick beloofde hem/ dat ick na sijn raedt wilde luyfteren/ ende hy/ alle te doen dat ick van hem soude eyschen/ om de reste te doen op komen; hy soude ordineren dat my een geschrift gegeven wiert/ Niemant soude pets aenroeren/ maer alles soude my geworden/ om na mijn welgevallen daer van te disponeren. Hy soude maecken dat den Prins en ick versont wierden/ ende als hy hem wederom gingh besoeken/ soo soud' ick met hem gaen/ ende maecken dat hy my met alle beleeftheyt besegende/ ende wat andere mijne affayren belanghde/ daer in zoude hy my niet tegen vallen/ maer de helpende handt bieden. Hy riedt my oock dat ick sijn Suster Normahol pets wilde vereeren/ hy zoude maecken dat den Coning my gelt gaf: waerop ick hem antwoorde/ ick begeere slechts dat ghy daerom mijne Lants luyden wel tracteren wilt.

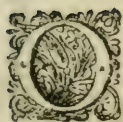
Hiermede stonden wy op/ ende hy brachte my by den Coningh met den getranslateerde brief/ die my alle beleeftheyt toonde/ vraghende of het Arras een gescheyck was/ ick antwoorde/ Ja/ op dat het niet gearresteert en worde/ want de Prins was er by/ in somma/ hy seide dat hy al het laecken wilde kopen/ ende veel andere dinghen/ ordinerende dat ick het schielijck wilde ontbieden/ ende Alaph Chao sozgh te vraghen voor een Firman van den Prins.

Al dus hadd' ick een geruste nacht/ ende ick wiste wel (schoon sy alle bedriegers waeren/ dat hy in desen oprecht met my handelen soude/ om dat het was om sich selven te redden/ ende my niet verraden eer hy de Peerl hadde/ upt vreesde dat hy die mochte missen/ noch oock daerna/ om dat hy selfs te openhertigh van de Prins gesproken hadde.

CAPITTEL IX.

Asaph Chan soeckt onse saeck te bevorderen uyt hope van winst, soo oock Normahal: Steels aenkomste: Gevaer voor het gemeyn, door privaten handel: Onlusten over een Fort.

p den twaelfden/ volgens belofte/ bracht Asaph Chan my by den Prins in syn kamer/ alwaer ick hem vereerde een klepne Chineeske goude keten/ in een Chineeske kop/ hy onthaelde my tamelyck: Asaph Chan riedt hem dat hy sich anders tegen ons aenstellen soude/ dat hy in syn haven groote profyten van ons trock/ ende dat het scheen dat onse negotie Jaarlyx toe nam/ en by aldien haere wrevelige bejegeninge aenhiel/ dat sy dan beyde ons en de negotie soude quijt raecken/ waer uyt groot onheyl soude ontsaen. Dat wy syne Onderdane waren (sulke woorden moeste hy gebruiken) indien uyt begeerte van bevelingen hy ons moehelick maecte/ soo soudent hy practizeren alles voor hem verborghen te houden; doch indien hy ons behoorlycke vyshyft vergunde/ soo soudent wy trachten hem alles te vertoonen/ want wat my belanghde/ ick arbeyde slechts om in syn gunste en vrientschap te raecken; dat hy my/ als ick hem quam besoecken/ met eere en na merite van myn qualiteyt soude ontfangen/ het soude hem encourageren om my dienst te doen/ ende myn Ratie te contenteren. Cyndelijck/ moveerde hy datmen ons een Firmā soude geven tot ons tegenwoozigh gerief/ ende hy verkreegh het oock/ belovende allerley contentement en gaf van stonden aen Asaph Chan syn Secretaris/ dien in alle gedeelte te stellen/ volgens myn eygen begeerte/ ende dies aengaende een bryef van recommandatie te schrijven aen den Gouverneur: en dat ick t' eeniger tyt een ander bryef/ als ick het eyschte/ soude hebben. Men kan licht sien met wat geringh volck ick te doen hebbe; Asaph Chan om een byle hope van eenighe

eenighe beuselingen te kopen / was soo wel te breiden als dat hy sijn eyger Soon verriedt / ende my soo gedienstigh / als dat hy my vleyde : want het fundament van al dese vrientschap was hier op steunende / dat hy het gout en andere waren in den prijs veroveret / mochte kopen : tot dien eynde begeerde hy sijn Dienaer te senden / 't welck ich niet en konde weygeren sonder hem te verliesen / om wien te bekomen ick soo langh gearbeidt hadde : 't en quam ons oock niet qualijck / want sijn betalinge is goet / ende het sal ons veel moeyte en onkosten sparen aenboort te verkopen / insonderheyt wijn en andere waaren die in het overvoeren bedreven ; en hier toe kreegh hy verlof onder een valsche schijn / ende schreef upt onsen naem aen den Coningh / met alle beleeftheit. Sijn vrientcap is ons hoogh nodigh / sijn woort is een wet / en daerom doofte ick hem niet 't on-minne hebben / en berhope doot dese middel hem te gewinnen / ten minsten hem tegenwoortig tot onsen nutte te gebruiken. Doot dese occasie versocht ick een Firman op Bengala ; 't welck hy beloofde / ende noopt doot desen na lusteren wilde : en dit woortdeel wierd ick aen sijne hooghheyt gewaer / dat hy onse schuldenaers op de hiel en sat / als sijn eygen : ende rijdende doot hy den Curwalls deur / riep hy hem toe dat hy hem soude reppen / 't welck een ongewoonlijck gunste is ; hier op wiert Groo by de kop gebat / ende Muckshu hadde maer twee daghen respijt om ons te betaelen ; ende ick en twijfele niet of ick sal hier binnen tien dagen een eynde van maecten / de somme sijnde vierenveertich hondert Rupias / ende de Schuldenaren in lodien meest bezieghelijcke Boeven.

Op dese tijt sijnde den eenentwintichsten quam by my van Alaph Chan afgeveerdicht / een dienaar in de name van Normahol , dat sy den Prins om een ander Firman aen boort hadde geweest / om te verfoeken dat alle onse goederen onder haere protectie moeten sijn / ende dat sy 't verwoyden hadde / ende nu veerdigh was om haeren Dienaer daer mede te senden / ende met eenen een vasten stede boort ons te besorghen / en wel toe te sien dat wy niet verhoort en wierden. Dat Alaph Chan dit hadde gedaen upt vreesse van den Prins sijn geweld / ende om sijn upstel ; dat hy nu verskert was dat sijn Suster begeert hadde ons onder haere bescherminge te nemen / daer de Prins sich niet mede bemoejen wilde / dat ick op sijn eedt alles / dat my geassigneert was / soude hebben ; dat sy in haer brief sulx belast hadde / ende haeren dienaar gheoordineert onse factoren behulpzaam te sijn / soo dat wy noopt oorsaek souden hebben om over Surata te klagen. Hierom begeerde hy van my dat ick sijn woortspraeck wilde sijn by den Capiteyn en de Factoren, ende dat hy boort haer pers mochte kopen / sulx als ick soude willen missen. Dit en doofte hem niet weygeren / schoon ick sijne gierigen aert merkte ; ende gaf hem een hant-schrift op conditie dat ick den geregelden Firman mochte sien / 't en mocht my sonder verlof niet gebeuren / ende alsoo vertroock hy. Hier upt meught ghy licht oordeelen van de gelegentheyt deser plaetse / hoe gemackelijck men hier soude te rechte varen : vooreleden Jaer en wiert na ons niet eens omgesien. Nu om datien het Carvazoen van sijne waaren overgevoert hadde en (evenwel de peert beswogen) ende die den Coningh gaf / is peder een veerdig om te komen kopen : Normahol en Alaph Chan waeren my gedienstigh ; veele van de Groote begeerden een brief om haere Dienaren te senden / soo dat indien men die-mael soo veel Capitaels hadde / het soude aen boort op-gekocht worden /

ende

ende men soude den Col/moelte/en schade voorkomen; weshalven ik uwe factoozen omdere gegeven heb om te verkopen aende Dienaren van Normahal en haer Broeder al wat men missen kan/so ick slechts in eeniger mate aen het Hof te recht raacken kan. Aldus sal ick moeyte en ghy d' on-kosten sparen / den Prins gepaapt/en de aliantie bevestiget sijn/ende noch hoop ick sal er genoegh over sijn om den Coningh en sijn Soon te gerieven: op welke leverantie Asaph Chan aengenomen heeft den Firman op Bengala oft eenige andere haben/ende een generael gebodt ende vergunninge van vyve privilegien over alle sijne dominien.

Op den vierentwintichsten vertrock den Coningh upt Mardoa vier mijlen verre/ ende s'werbende op de gheberghten liet hy ons in den peckel stercken/niet wetende wat wegh wy inslaen soudent/ ende niemant en was sijn vooznemen bewust.

Op den ses-en-twintigsten wierden my verseeckeringe ghebaen van tien Camelen tot des Coninghs prijs.

Op den 29. Maecte ick achterwaerts: daer toe genootsaecht dooz de verseeckinge der plaetse.

Op den eennendertighsten / Verackten ick aen des Coninghs Tenten/maer hy was niet weynigh gheselschap vooz tien daghen tydts op der sacht veretrocken / niemant mochte hem sonder verlof volghen / den Leskar wierdt gedepldt ende verstroyt in veele deelen / olick water / het voozraedt dier / zieckte en alderhande ellende soo een ontallicken hoop volcks vergeselschappende; evenwel niet en isser dat hem van dese monstreuse appetijt af-trecken kan. Hier wierdt ick eerst ghewaer dat des Coninghs voornemen noch on-zecker was / of het Agra, dan of het Guzerat gelden soude; het laetste wierdt uptgestroyt / het bozighe was waerschyjnlyck / om dat sijn Raadt begeerde te rusten: doch aenghesien/ niet tegenslaende de uptvoeringhe mijner affayren / hy hier omtrent een maendt wilde vertoeven / soo wierdt my gheraden / ende het dachte my alsoo ghevoeghlyck te sijn de goederen en schenckagien te ontbieden / als het upt te stellen op een on-ghewisse grondt / dooz dien ick/ dit af-gehandelt hebbende/verhoopte na eenige ruste: mijn lichaem / seer swack synde/ wiert af-geslooft / ende weynigh apparentie van sterckte op mijn dagelijxse reyse dooz velden / in kouw / vuytweer.

Op den tweeden November quamen Richard Steel ende Meester Lackson met den peert en eenighe andere waeren heymelijck aen lant / volgens mijn ordje / die ick ontfingh en daer ick haer een quitantie vooz gaf: ick sprack met hem weeghens sijn voozflaghen / welke / (om dat ick niet onbedachtelijck hem dwelwerpen / ghelijck hyse eerst geconcipteert hadde/ eer ick hem yhaantazpen hadde onder ooghen gestelt / en de Conditionen des Volcke te hemmen gegeven / Hoe dat den Daert / Indien't volbracht werde/ op onse onkosten aenghevanghen most sijn / ende nae dat wy 't al besocht hebben / het voozdeel niet en sullen ghenieten / maer de ingheboorne onder recht / ende ons volck verwozpen; en daer langhs en sal gheen slijt vooz onse waeren sijn/ om datmen van het loot wel driemael soo veel sal maecken van oover lant te voeren/ en tot Agra so goet hoop niet en kan geleveret worden alse daer wel te becomen was/ evenwel was ik te vreden dat hy 't tot voldoeninge eens soudent probeeren met zijne werck luyden te brengen nae Amaduas, om my daer t

ontmoeten / alwaer ick dooz bystandt van Morib Chan, die alleen een liefhebber is van Nieuwe inventien / den Coninck haeren peberighen drift wilden hoorzaghden / ende eens probeeren wat dooz Conditien konden bedonghen worden ; doch nae mijn oordeel sullen alle Costen ende moeyten verloopen zijn.

De Compagnie moest haere dozen sluyten teeghen sulcke raetslieden / welcke hare eygen desseynen meer beogen als haers Meesters profijt. Daer zijn vele dingen die in discours wel passen ende in de theorpe curieuse inbeeldingen die voldoen / maer die in de practijcke en uytboeringe selfs moeyelijck en ydel zijn / insonderderheyt de oude ende aenghenomene Costymen der Coninckrijcken te veranderen / daer sommige slechts regenwater drincken / sommige uyt een Hopligheribiere / sommighe niet anders dan dat op haer eyghen onkosten gehackt wordt. Zyn tweede Concept van de Cassilaes ende de Coopluyden van Lahor en Agra te reducieren langhs de ribiere Indus die dooz Chandahor plachten te passeren in Perssia / om te transporteeren ter Zee in onse Scheeps vaert op Lasques ofte de Diepte / is een loutere droom / pemant in de discours mocht sulck wel wenschen / maer niemant opt sulcx practiseren. Der ribiere heeft een taemelijcke doozocht nae beneden / maer de mont is de residentie plaets der Portugiesen, loopt seer moeyelijck te rugghe teeghen de stroom aen. In somma / wy moeten haere goederen verseecken / 't welck geen Vloot doen wil / en die van Portugael hebben noyt sulcke goederen in ladinge genoomen / als alleen dooz die van Sindien en Tatta / die met haere eygen Scheepen negotien dreeben ; sy gaeden een Carras ofte Pas om haer te bedripen van haere Frengaten / ende handelden met haer / waer dooz sy een geringhe somme betaelden / dient de Grand van Dia, Damon en Ormus nae haer sleepten / ofte schoon dat alle andere swarigheeden benoomen werden / nochtans en sullen die van Lahor noyt nae beneden kunnen ghelocht worden / doozdien dat Cassila bestaet meest uyt Perisianen en Armeniers die heen en weer reysen ende wecten dat de passagie van Lasques by nae sooslim is als van Candahor, ende wat dat weynige belangt op de grensen van Sindien en is geen verhalens waert. Nietemin om hem te beter te voldoen was ik te vreden dat hy uyt erbaertheit zyn eygen dwalingen mochte leeren / so het niet tot beswai inge van de Compagnie en strecke / maer ic vertrou dat hy 't sal laten beruften / niet wetende aen wat einde hyt batten sal. Een derde Concept om den handel van de roode Zee met dese in een te smelten / hebbe ick hem gherecommandeert / om dat het alreede in 't ghebruick was / ende groot perijckel liep dooz de Suzuratten / weshalven ick niet en twijfelde of sommighe Coopluyden mochten bewooghen worden onse scheepen te bebrachten / waer dooz wy nootsaerckelijck byanden souden worden van dit Volck / onse eygen noot te hulpe coomen / het uytboeren van penninghen spaeren / en eyndelijck dooz dit Jaer een Schip op d' oude Rekeninghe imploeyeren die in September soude wederkeeren : ende de ooverwinste van dit 't saemen gheboeghde Capitael ontsaughen / 't welck genoeg sal zijn om een groot Schip op nieuw te laeden / om die anders oover te voeren sal seer groote schade zijn. Dit heb ick aen hem gheopenbaert / het ghevolgh van dien voozgheselt / op wat maniere het soude kunnen gheschieden / ghe-
toont ende dooz hem gherecommandeert aen den Commandeur / den Coop-

man / ende ulwe Factooren in alle ernstigheyt / gelijk als 't blijkt uyt mijne brieven.

't Gevolgh sal ick tot ulwen profijte doen blijken / so sp' t achtervolghen / want ghenomen al de ghocderen en de middelen mijn eyghen waeren / indien tot mijne onkosten niet konde te bate komen door vzarht van de Guzuraten, evenwel soo veel ledighe schepen tot soo een gheringhe Capitaal / ende twee oorlogh schepen in ulwe handen verballen zijnde / ick soude liever willen le- digh heen vaeren / ende tot Compagnie met haer / dan dat door by te gaen: daer sijn veele avontueren in die zee te verwachten / ende onder-weghen sal d' o- verwinste alleen alle tijden verfoeten. Ick vond' hem hoogsedigh en trots in eenighsins vergheten hebbende ende hem en Meester Kerridg on-eenigh / welke on-eenigheyt / ick aen alle kanten ghetracht hebbe neder te leggen / doch wat zijne Hups Vrouw belanghde / daerin heb ick rechtupt met hem ge- handelt / dat sp hier niet en soude blijven met onse wille noch zijne Meesters contentement; dat hy een Verlozen Man was / soo hy 't nu niet en sochte te verbeteren; dat sp niet en soude repsen noch leven op de beurs van de Com- pagnie; ick weet wel hoe kostelijck de Vrouwen vallen / indien hy selfs te vres- den wil sijn als een koopman te leven / als andere doen / matelijck en sich schie- ken tot dienst van de Compagnie / ende sijn Hups Vrouw nae hups senden / soo soude hy wellemom sijn: anders soude ick met haer beyde raedt moeten schaf- fen / tegen mijn nature. Hem dit aengheraden hebbende hebb' ick oock Cap- teyn Towerson voorgestelt de kleyne apparentie die daer was aenghaende de residentie zijns Hups Vrouws (ghy en weet het gebaer / de moepte / en het on- gemak niet van dese vysheden toe te laeten) om dit te wege te brengen / soo riedt ick Abraham sijn Schoon-Vader dat hy hem in appzehentie soude laten nemen: ick schreef haer d' onlusten van dit Hof / de kleyne hope ofte onder- houdt van synen bloetverwanten / de groote saecke in hem te gemoet sagen. Eyndlyck / soo riedt ick hem dat hy stillekens wilde wederkeren. Om dit te bevoorden / soo schreef' ick aen uw' voornaemste Factoor / da t soodanighe dinghen die hy mede ghebracht hadde ende te ghelbe ghemaect konden wor- den / tot profijt van u en hem per wissel soudent overghemaect worden / soo dat beyde behorden mochten blijven; ende dat ongemack brengh ghy u selven op den hals door on-behoorlijke vysheden.

Ick mercke uyt uw' brief uw' stricte gebodt in particuliere handel soo wel voor uw eyghen Dienaers als voor andze / waer uyt ick vermoede / dat ghy niet en meent dat hy vyshedt sal hebben dien hy verwacht / want hy is niet meer als duisent pondt sterlinghs voorszien / ende Steel ten minsten niet twee- hondert / 't welck hy vertrouwt / sijn Hups Vrouw t hups sendende (soo groot is sijn vertrouwen en verdiensten t' uwaerts) dat hy nu dese gelegent- heyt sult consenteren om van sulck vee ontslaghen te worden. Wie ulwe onde Dienaren bencemt ghy de lust / sommige mogen alles doen om schoone woos- den / sommighe niet met al om vrome daden: ick soude sommige konnen alle- geeren die al over twee Jaeren verrocken sijn / die haer eygen Capitaal af- leen gebruykten anders niet by der handt en namen / ende nu t' hups moop- weet spelen / andze die met ulwe penningen avanseeren en handelen van d' eene haben op d' ander / ende keren weder rijk na hups / daer niet eens na getaelt

wozt. Dit verhael ick niet upt spijt / maer op dat peder een een famelyjcke eenparighe bypheyte mach gebeuten.

Tot het volvoeten van alle dese dessepenen / van de Vrouwen t' hups te senden en vervolginghe van de saecke in de roode zee / zend' ick Richard Steel te rugghe met ordre na Suratta, verandert hebbende mijn voornemen aengaende de goederen ende de gheschencken van den Leskar alsoo't gheseyt wort dat den Coningh na Guzarat wil / alwaer ick geordineert hebbe dat Richard Steel, nae dat hy andere saecken verricht sal hebben / haer en haere Ingenieurs daer ontmoeten sal. Ick hebbe oock ordere ghesonden aen Capiteyn Pring om een Inventaris te nemen van al de permingen ende goederen die in de twee Dooplooschepen zijn / ende die aen uw Capitaal te remitteren ende te landen / de Schepen te verkopen ofte daer van te disponeren na eyfch der saecke, paspoortte verleenen aen sommighe van de opperste / de reste te tracteren / ende de saecke aen u liede t' hups over te dragen / ende met d' Engenaers die haer upt-ghesonden hebben / af te maechen. Mijn oordeel is absolupt / dat alle de goederen verbeurt zijn / so ghy pers wilt restituieren upt curtesse / daer en heb ick niet teghen / maer hoe ghy met dese gassen ghestrenghe handelt / hoe dese Barbarische Zee-Rovers haer beter sullen konnen spieghelen aen uw Tempel : want soo dese maniere van doen ghehandthaeft worde / soo neemt byp uw' afscheydt van alle handel omtrent Suratta en de roode Zee.

Op den seften gingh ick na Alaph Chan, zijn paspoort ontfangen hebbende / aen wien ick / volghens belofte / den peerl vertoonde / hoewel die soorte hier te lande niet en passen / soo my naderhandt bericht wiert / evenwel dat sy haer woort presteerden / was hem soo aengenaem / als dat ick vertrouwde dat ick hier Abrahams woorden mach gebuycken ; her Landt is voor u open gaet ghy en uwe Knechten woenen daer ghy wilt : van de prijs en wiert niet gesproken / maer hy protesteerde secreet te zijn : ende om mynen t' wille / die sulcke vertrouwden op hem hadde gheseyt / wil hy meer gheven danse weert zijn / ende niet een wederom keren / ende my te betalen met contante penninghen / daer aen hy verklaerde geen ghebreck te lyden / ende my te willen leenen t' ghene ick van doen mochte hebben. Ick hebbe beloofd zijn Suster te bezoeken / dien hy onse Dooghdesse ghemaecht heeft / en met een woort al wat contentment woorden gheven konnen / gheniete ick / en sommighe goede effecten. Als de gheschencken my ter handt komen / weest byp verleeckert dat ick er niet al te ruym mee te werck gaen sal tot uw' nadeel. Alaph Chan vermaent my selfs dat ick hier in wat voorsichtig soude gaen. D' erbaretheit van andere heeft my dese leere vooz goet doen keuren.

Dese complementen met hem in zijn slaep-kamer gheeyndicht hebbende / stont hy op om te eten / my en mijn Volck ter middagmael ghenodicht hebbende : maer hy en zijne vrienden aten byten / want sy en eten niet geern met ons : aen mijn tafel wierde wel opgedist ende wel opgepast t' overschot vooz mijne Dienaers.

Nae de Maeltijt stelde ick hem Groos schuldt vooz ooghen / verklaarde hem den uptstel. Hy antwoorde / ick en behoefde mijn mont niet open te doen / hy hadde het aenghenomen / ende Groos was dooz zijne bestieringe vast besigh om zijne reeckeninge met een lawelier effen te maechen : dat hy geordineert hadde / dat d' ontfanghene penninghen ander Curwall van ons sou-

ben veruften; 't welck ick waerachtich bevonden hebbe: en den Cutwal be-
loofde het binnen drie daghen af te maecten/verfoeckende dat ick niet meer na
Alaph Chan wilde fenden.

Ick en kan niet na laten te verhaelen een beleydnicheyt ofte gunste/ alsoo
men 't neemt. Den Coningh als zyn gebangen huys vol is van geconde-
nerde Personen/ soo doet hy sommighe rechten/ sommighe sende hy na zyn-
ne Umraes om tot een seechere pyjs verlost te worden: dit houdt hy vooz een be-
leefsheyt occasie te verleenen tot oeffeninge van weldadicheyt/ maer het gelt
sijncht hy/ en alsoo verkoopt hy de deught.

Omtrent een maent vooz ons vertreck deed' hy my de weet om drie Abussy-
ners te koopē (vooz veertich Rupyas de man) dien sy alle vooz Christenen hou-
den; ick antwoorde/ ick en konde geen menschen als slaeven koopē/ gelijck
andere deden/ en alsoo winst met haer gelt deden/ maer ick wilde wel upt
liefsde twintich Rupyas contribueren vooz yder Person/ om haer leeven te be-
houden en haer vryheyt te schencken. Mijn Antwoort behaegde den Coning
wel/ ende belaste datse my ghesonden souden worden. Sy waeren het gelt
verwachtende/ ende ick en was niet haestich. Daer niet meer van vernomen
hebbende/ verhoopte ick dat het in 't vergetelboeck geraecht was: maer zyne
woorden zyn gheschrevene decreten. Deese nacht/ alsoo ick haer de weet
niet en deede hebben de Officieren de ghevanghenen overgheleevert in mijn
Procurators handen/ ende nam zyn obligatie aen vooz sestiich Rupyas/ 't
welck ick op mijn wederkomst betaelde/ ende alsoo de Slaeven vryghe-
cocht.

Op den tzienden ghingh ick Alaph Chan besoecken/ alsoo ick van Su-
ratta advijs ghekreghen hadde van een nieuwe Firmā ofte placcaet na benee-
den ghesonden om alle Engelse van lant te doen vertrecken/ ende om haere
vryheyt wat in te binden: veroorzaecht upt een klachte den Prins opgedragen
als dat wy vooz hadden een Fort te stichten tot Swally, ende dat onse Sche-
pen tot dien eynde met kalck en steen ghelaeden waeren: welck vermoeden
alleen ontsaen is upt eenighe materiaelen die wy aen lant brachten tot vast-
maeckinghe van des Scheeps schel: evenwel is den Alarm soo strickt ten
Hove ghekomen/ dat ick gheciteert wiert dat te verantwoorden: welck/
doen ick deede blijcken hoe ongherijmt den angst was/ hoe disreputatieus
vooz den Koninck/ ende hoe onbequaeme plaets vooz ons sulchs te attentee-
ren daer wy geen Water noch hāde en hadden: evenwel waren sy met dese
palouise soo sterck inghenomen/ om dat ick vooz deesen een rebieere by Goya
tot dien eynde ghepsecht hadde/ dat den Prins ons naeulijchs van sobaenigh
desseyn vry wilde kennen. Hier upt kint ghy oordeelen/ hoe lichtelijck wy een
Slaeven vooz ons souden bekoomen/ indien ghy daer toe ghesindt waerd't/
doch ick en achte de plaets niet bequaam vooz W-lieden: noch wel te behou-
den vooz ons; niet teeghenstaende alle deese remonstranten dit onnosel
ghebouw van een voedt twee a drie hoogh moest omberre/ ende een partije
Rupys quaemen af om sulche te sien volbrēngē. Doch dit was 't dat ons
volck meest in de krop stack/ dat sy haere wapenen in 't tolhuys moesten
laeten/ en dat maer het scheeps volck hoe wel het geruster vooz ons was/
ten waere sy haer fatsoenlijck aenstelden: (evenwel soo seyd' ick teegens
Alaph Chan dat wy deese slaaverny niet en wilden gedoogen/ noch ick langer

in het lant blijven / dat den Prins op eenen dagh een Firman sondt om wel bejegent te worden ende privilegien te genieten / ende dat hy 't sanderen daeghs wederom omverre stiet ; datter in sulck doen geen trouw noch eere was / ende dat ick mijn residentie niet langer en konde verantwoorden. Hy antwoorde / savonts soude hy den Coninck sulcx in presentie van den Prins voordraegen / ende my bescheyt laeten geworden.

Op den dertienden gingh ick wederom Asaph Chan besoecken : hy vertelde my wonderlijcke dinghen van des Conincks affectie tot mijn Souverain, tot mijne natien / ende tot my / en dat hy den Prins sijn gunste om onsentwille in de waegschael gehangen hadde / ende nu een volkomen belofte van een nieuwereformatie : doch om dat hy twijfelde aen den Prins sijn handel / so gaf hy my deele verseckeringe / dat hy Wilde neemende Prigany van Suratta, 't welck de Prins verlaeten moet / alsoo hy geworden is Gouverneur van Almadanas, Chambaya, ende van dat Territorium : ende om my te voldoen dat hy met my niet en hadde gebeynst / soo begeerde hy dat ick tavont ten hoove wilde verschijnen / ende den Coninck mijns Meesters Brieven ende de ooversettinge meede brengen / daer was nu schoone kans om die oover te leeberen : door occasie waer van (soo belaste hy my te volgharden in mijne klachten / ende my te gelaten als of ick wilde vertrecken / dan soud' ick sien wat hy voor ons seggen wilde / ende dan soud' ick nigh eegen selven gelooven. Savonts gingh ick nae den Coninck, het Hof was met volck gepoort / ick toond' hem mijn brief / welcke (den Coninck op der aerde sittende) voor hem gelept wiert ; ende hy besigh sijnde / en sloegh daer geen groote acht op. Asaph Chan lusterde sijn Waeder in het oor / verzoekende op hem dat hy den brief wilde leesen / ende ons voort helpen om dat hy sulcks beeter mochte beginnen dan hy selve. Etimon Dowler nam beyde de brieven op / gaf d' Engelse Copije aen den Coninck, ende las de getranslateerde ; waer op doen den Coninck met veele klachten geantwoort hadde op dat point van gerustelijck te mogen negotieeren door sijn auctoriteyt onder de Portugiesen, soo vroeg hy of hy de paps soude maecten.

Ick antwoorde / sijn Majesteit was al oover langh bewust / dat ick my van hem wilde laeten regeren / dit sijne wijsheyt toevertrouwde / ende na sijn wel beliefte hadde gewacht : hier op heeft hy geantwoort / hy wilde aen nemen een absolut accoot tusschen ons te maecken / als meede brieven pax voor sijne Reen 't welck hy in antwoort op mijns Meesters brieven soude te kennen geeven / ende daer in hem in alle andere sijne vriendelijcke begeerten contentement geeven. Dit niet teegenstaende soo eyschte ick verlos om voort upt te gaen om des Conincks geschencken t' ontmoeten / ende mijn gereet te maecken om te vertrecken. Hier op raechte den Coninck ende Prins in questie / de welcke klaeghde dat hy geen profijt by ons hadde / en dat hy van ons wel wilde ontslaegen sijn. Asaph Chan nam sijn beurt waer / ende seyde ront upt teegen den Coninck, dat wy beyde profijt ende gerustheyt aen de haeren ende het Coninckryck toebachten ; dat wy seer onbelcefselijck van den Prins sijn dienaeren waeren bejegt / ende datter sonder verbeteringe onmogelijck was onse residentie hier langer te houden ; diefwoegen dat het veel honorabeler was ons verlos te geeven en te gedoogen / als ons so onfatsoenlijck te smacken / wakt daer sou 't op upt loopen. Den Prins antwoorde met groote ontsel-

kenisse dat hy ons noyt te kort gedaen hadde / ende ons onlaugh's op 't ver-
soeck een Firmā gegeven. Hy antwoorde 't is waer / ghy hebt een Firmā tot
sijn contentement gegeven / ende in tien daegen een ander gesonden het vori-
ge in effect contrarieeren / dat hy bozge voor ons beyde stant aengenoemen
hadde upt des Prins sijn mont onse saecke te remediceren / maer nu hadde hy
schaude en oneer mee behaelt : dat noch ick hem / noch hy my 't schuldigh
was ; hy sprack upt geen andere in sighten / als om des Conincks cere en recht /
daer in dat hy seide dat hy ons niet te kort en veedt / moet hy tot my appel-
leeren / die daer klaeghde dat onse goederen met geweld ontnoomen waren /
dat twee Jaeren herwärts Rulph het aengevangen hadde / ons noyt wilde
betaelen ende sijne officieren continuuerden althijt in goederen te schepen / dat
hy aldien de Prins ons moede was hy ons de sack mochte geeven / doch
dan most hy verwachten ons eygen recht te soecken op de Zee. Hy vroegh
dan of den Coninck, dan of den Prins my geneerden / ofte wie het deede ? ick
antwoorde dat ick een Ambassadeur ende een vrendeligh was / die daer leef-
de / ende den Coninck tot groote onkosten naevolghde ; dat hy aldien onse
goederen ons afgedwongen waeren / ende naederhant noch goet noch gelt
konnen krijghen / hoe soud' ick konnen leeven ende mijn selven onderhou-
den ?

Wit met eenige verhittinge boozgedraegen sijnde / batte den Coninck op
het woort / Gewelt, het selvige repeteerende aen sijn Loon, ende bestrafte
hem daer dapper oover : den Prins beloofde dat hy my in alles / soude voldae-
nen ; dat hy niet met al genoomen hadde / maer alleen de geschencken hadde
doen segelen / om dat sijn officieren geen tol en hadden / ende begeerende datse
voor hem mochten geopen worden / heb ick het absolutelych afgeslaegen :
ick sepd' oock teegens den Coninck, dat ick mijn plicht alleen aen myn Mee-
ster wilde bewijzen in sijne geschencken byp oover te leeveren / daer nae soud'
ick den Prins in alles contenteeren.

Ethimon Dowlett die sich altoos neutrael hielt / ende nu door sijn soon onse
vriendt geworden is / luyfsterde den Coninck wat in het oor / ende las een regel
of twee in mijns Meester schief ; waer op den Coninck sijn Soon deede op staen
ende aen kant gaen. Alaph Chan boegde sich onder dese heymelyke discours ('t
welck nae haer seggen tot mijn voordeel streckte (en eynd' lighk wierdt den
Prins geroepen / belastte alle de goederen ongemolesteert my te laeten toe-comen
my soodaenige privilegien te geeven als 't behooylyck was / die Alaph Chan
soude voorstellen. Den Prins en wilde de geschencken niet ooverleeveren
ten sy dat Alaph Chan bozge wilde zyn dat hy daer een gedeelte af hebben sou-
de / 't welck hy oock deede ; en hierop werden wy in dit point eens ; den Co-
ningh my veele beleefde woorden ghevende / ende twee boeken van zyn ey-
ghen gherechte upt zyn schootel / om te eeten daer hy van at. Doen nam ick
mijn afscheydt om te ghaen nae Amadauas / om de geschencken in 't ghe-
moedt te ghaen / ende soo scheyden wy. Savants begaven wy ons soo op
de reyse / verlaetende mijne tenten / meynende 's daeghs daer aen de Stadt te
herpeken ; maer ick reedt twee nachten en anderhalf daech / ende op den 15.
smiddaghs quam ick tot Amadauas.

Op den achten January vielder eenigh dispuut oover de geschencken / den
Prins daer nae vraghende ; ick antwoorde sy waeren ghereet / indien hy

de zijne gheliefde t' ontfanghen. Toen vroege hy / waerom ick zijne seegelen opbrack? ick seide tot hem / ten was niet honorabel voor my des Conincks gheschencken opgebonden te brengen / ende groote onbeleeftheit daer seeghelen op te setten. Ick wachtte nae zijn verlos twintich daegen / maer siende gheen kans / wierd' ick ghenootsaecht om het te doen. Het bloet begoft eenighsins te verhitten; waerop een Eedelman des Koninghs verscheen die ghesonden wiert om te letten op het discours / ende seide teghen ons beyde / dat den Coningh belaste dat wy by hem souden koomen in een Hof / daer hy sat / een Mijl bukten de Stadt op de riviere.

Den Prins trat in zijn Palaescke, ende ick in een Koets, op ons pasten de knechten beyde van Vader en Soon. Doen ick aen de Stads Poozten quam traden zijne concubijnen binnen de Stadt / ende dan mach niemant binnen als den Prins / die van binnen / seer dapper tegens my klaegde / dat ick zijne Seegelen dorste opbreken / en uptakemen dat my luste. Asaph Chan die mijn borgh was / wiert ontbooden / en de Prins leyde de schult op hem: Hy als de maniere is onthende het / verscheonde sich selven / evenwel en had' ic hem niet beschuldicht / maer nam het op my / als wetende dat ick het beeter konde verdraeghen / en dat hy het soude ontkennen. Doen wierd' ick aen den waeterkant ontbooden / daer den Coninck heymelijck sat / alwaer ick met de gheschencken binnen quam; maer den Coninck was binnen onder zijne Concubynen, Asaph Chan barste teegghens my upt om dat ick hem loogenachtich gemaecht hadde: segghende: dat hy voor den Prins om mynent wille beschaemde haecken ghejaelt hadde: ick Antwoorde door laddow, gh' hebt my daer toe verlos ghegheeben dat is u wel bekend / ende deese Man isser ghetuyghe van; hy heeft het voor ons beyde ontkent: ick Antwoorde / hoewel ick het hem niet en wilde te laste legghen / soo wast evenwel waer / want ick kant besuyghen; laddow en wilde hem dit Antwoordt niet laeten toecoren / maer seide teegghens my dat hy niet en vermochte hem van looghens in zyn aengesicht te bestraffen: ende dit is ghewoontlyck / in dien eenigh ghebodt van den Coningh kome dat hem upt zijn sin gaet / hy die de booschap bracht sal sulcks difavoveren. Ick hiel mijn sacche stijf vast; soo dat de groote seiden 't was een groot affront / niemant dorste sulcx doen; andere glimlachten: ick antwoorde / niet soo groten affront als den Prins my wel diekmacks aen ghedaen hadde. Albus hebben wy den dagh besteet / ende den Coninck en compareerde niet / maer vertrock heymelijck / ons allen in deese twyffelachticheit lattend.

's Abonts quam de tydinge dat den Coninck vertrocken was / en ick wilde naer hups / maer men heeft soo naeuw op my gepast / dat ick niet en konde dan niet gewelt; onderwegen quamen nieuwe booden nae my soeken / ende ick ginck te rugge nae des Conincks Hof / niet gegeeten noch gedroncken hebben; maer den Coninck en was noch niet binnen gecoomen / noch ick en konde van mijn Garde niet ontslaegen worden / doch hy hebben my beleefdelijck ontsaelt / wy saeten een uer langh by malkanderen. Schielijck quammer een tydinge dat men de haersen soude upt doen / want den Coninck was gekomen / die op een oopen waegen binnen quam / met sijn No mahall, voortgetrocken van Jonge offen / hy selfs voerman sijnde / ende niemant ontrent. Doen hy en sijne Concubynen in hups waeren / soo quam den Prins te paerde aenrijden /

aenrypdenende binnen comende riep hy om my. Ick vondse alleen met 2 of 3 Eunuchen, ende ontrent middernacht toonde den Coninck een grimlich gelaet/ seggende dat ick mijn belofte gebooochen hadde/ dat hy my niet meer wilde gelooven (de Prince hadde hem dit ingesteecken:) ick antwoorde wederom niet alsoo groote vrymoedicheyt ick dachte dat het betaemelyck was upt byper harten te geueu/ ick en hadde mijn oordeels geen occasie van argernisse gegeuen; indien daer andere gewoonten by haer waeren/ 't was mijn onweetenheyt/ ick moeste gepardonneert sijn; wy hadden vele disputen: eynlyck/ den Prins stelde sich daertusschen/ boodt sijne vrientschap aen/ ende wy waeren alle ten vollen versoent/ ende de beloften al te groot. Doen heb ick de kisten geopent/ gaf den Coninck sijne geschencken/ ende den Prins de sijne/ ende sondt binnen dat den Normahall toequam: wy waeren oover de twee ueren doende in deese geschencken te besichtigen. De Arras nam hy in danke aen/ maer septe dat het grof was/ begeerde een kleet te hebben van sulcks als de welriechende sack was: ende wy concludeerden dat ick smozgens by den Prins soude komen/ dat hy my Protecteur en Procurator soude sijn/ upt-genomen te goederen. Dye dingen meer als de geschencken werden my wederom gelanght: want vooz die dye septe den Prins dat hy betaelen wilde/ nae dien sijn Vaeder die nae hem genomen hadde.

Op den tienden gingh ick nae den Prins, wierde met alle beleeftheyt ontfangen/ kreegh oorde tot een Firman vooz den persoon die vermooyt was/ een vopenbaere verclaringhe sijn verfoeninge/ bevel aen alle sijne officieren daer kennisse van te draegen/ ende aen sijn voornaemste Raya mijn Procurator te sijn/ en sodanige acten als ick begeerte te passeeren. Ick toonde hem Capiteyn Towerlon en eenige Engelsche/ dien hy eerlick tracteerde/ en tot een teecken van deese vrede vercerde hy my een silbere laeckens mantel/ ende beloofde Protecteur te sijn van onse natie in alles. Ick vertelde hem van Meester Stael en sijne werck-luyden; hy begeerde dat ick een kleyn geschenck des abonts aen sijne Vaeder wilde brengen/ 't welck ick deed/ ende hy soude haer aen den Coninck vertoonen; hy hielt sijn woort/ ende recommandeerde haer aen hem/ die gewilligh genoeg was. Ick vertoonde Capiteyn Towerlon aen den Coninck, de welke/ nae eenighe gepasseerde discoursen op stont. Den Coninck sat de gantche nacht met een hoet op sijn schoft dien ick hem hadde vereert/ ontboot Meester Paynier, ende nae vele discoursen/ schonck hy hem hondert guldens/ ende beloofde de andere te tracteren.

Op den dertienden quamen de Hollanders te hoere met een groot geschenck van Chineesche waren/ Sandelhout/ Papegaeyen/ ende Pagelen; den Prins vzoegh my wat vooz volck dat het was: ick antwoorde/ de Hollanders die te Suratta haere residentie hielden. Hy vzoegh offte onse Vrienden waeren: ick antwoorde/ sy waeren een natie die aen den Coninck van Engelandt dependeerden/ maer in alle plaatsen met welckom; haer doen was my onbekent. Hy septe om datse onse Vrienden waeren soud' ickse doen op komen/ en alsoo wierd' ick genootsaecht haer ontbieden om haer geschenck oover te leuven: sy werden neffens onse Ooptyluyden gestelt sonder eenige discours met haer te voeren. In somma my wierde alles vergunt dat ick begeerde/ ick wacht nu slechts nae de daet en het gelt: en aldus beslypt ick/ dat ick sonder deese attestatie nopt pets soude bekoomen hebben; want ick septe tees-

gens den Prins sijn boode in presentie van alle de Engelsche / dat soo hy my of mijn goet eenigh geweld deede / hy mochte sijn believen doen / maer het soude bloet kosten : dat ick mijne claeuwen aen sijn Meesters schip soude slaen / ende haer naer Engelant senden.

Op den achtiensten wiert my van Suratta bericht dat Sprag en Howard toe Brampoor in apprehensie waeren ghenoemen / haer hups en goederen gearrificeert / ende in perijckel van haer leeven waeren / om datte in haer hups met een Curwal hadden ghebroncken / dat een van des Curwals Volck dien nacht ghesturben was ; waerover zy beschuldicht waeren dat sy hem hadde verghceen / ende den Curwal om sich te verschoonen van in u hups gecomen te zijn / allegheerde dat hy quam om eens Mans Vrouw van Thomas prag vandaen te haelen. Hoe 't daer mede is en weet ick niet : sy worden voorden Coninck beschuldicht : ick gingh nae den Prins toe (die mijne saccke aennam : maer met hem niet en konde spreken :) met de selhighe quam clachte van ghewelt den Casila onder weeghen aengedaen niet tegeenstaende den Firman gelouden by de Raya van 't Lant / oover deese beyde salie van avond een Request maken aen den Coninck mijn moepte en arbeys met dit barbaris onrechtveerdigh volck is onverdzaeghlyck : ten huse van den Prins vond ick den beloofden Firmao / gheschreeven / maer de helft van de Conditionen uytghelaeten / waer oover ick het noch wepgheerde / ende begheerde niet anders als verlos om te mooghen vertrecken ende met dese ter Zee te accorderen.

Op den eenentwintichsten quam 'er een Commissie om de Engelse en haere goederen by te laeten / ende dat / inghebat den Moor in haer hups quam te drincken / ende sy hem met een rapier doozstaecten / dat hy zyn rechte loon hadde. De tweede Commissie was aen Raya Parapshaw, om alle afghebozderde schattinghen aen ons wederom te betaelen / ende hier nae geen rol meer onderweghen nae zyn haeven ons af te neemen / ende in cas van manquement / dat hy zyn Soon in mijne handen soude overleeveren : vorder heeft hy gheordineert den Firmao nae Suratta oover te leeveren / mits d' artieulert dooz my afghebozderd / alle onse schulden van Suratta te betaelen / ende die aen zyne Mancipdaries af te kosten / die 't ghentoomen hadden / dat sonder vertreck / zyn oude Collecteurs heeft hy rekeninghe afghebozderd / de nieuwe belast ons te tracteren als zyne vrienden / toond ons soo veel oopenbaere gunste en vrientschap / als ick eyschen konde. Ick begeerde dat men met de saccke booztvaeren soude ; hy antwoorde / dat morgen te 9. ueren alles in mijne handen soude geleevert worden.

Op den tweentwintichsten gingh ick selfs om die 't ontfanghen ; ende nam de Hoopluyden mede / met een seckere paerl / die den Prins vooz deesen graegh hadde willen sien / voozwendende dat het Capiteyn Towerfons was : maer hy hadde seckere ongewisse bericht ontfanghen van peerlen / bedraeghende de waerde van twintich of driehondert ponden steerlinghs : 't welck hy hoopde uyt ons te Putten. Doen zyn Secretaris die klepne soozten sagh / soo seyde hy de Prins heeft vier manden vol van : indien wy geen beeter Coopmanschap brachten / soo mochten wy wel vertrecken / hy en vroeck nae onse Calendyschap niet : hoe bedrieghlyck en begherigh zyne Juweelen sijn kunt ghy hier uyt oordeelen. Ick allegheerde / ick hadse van een Austruwe behoomen om haer te contentieren / indien se haer niet aen en stonden /

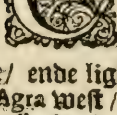

Den / hy en kond' het niet beeteren / 't was een stuk van onbeleeftheit dat men vergramt soude sijn op Coopluden om haere goede genegentheit / maer ick sepde hem dat ick quam om myne Firmans / ende die nu was verwachten-
de : my wiert daerop gheantwoort / wy hadden haer in haere meyninghe be-
drooghen / ende souden ons in d' onse bedrieghen ; ick en soude gheen Firman
hebben / ick hadde verlos ghebraght om te vertrecken / ick mochte komen
en verlos neemen als ick wilde : ick antwoorde / dat my niet beeters en be-
haeghde / maer ick soude haer ongherechtigheit op een neutrale plaats wel
beloonen ; dat ic met den Coningh wilde spreken / ende haer niet meer naeloo-
pen / want ick sagh dat het al op gelsucht en bedroch upt liep : hier op stond'
ick op / ende ben wech ghegaen ; maer hy riep my wederom dat ick by den
Coning en den Prins gesamenlijck's anderendaghs soude koomen / ende
men soude my contentement doen.

Ende nu Leser / sullen wy voer ditmael onse Zeylen in haelen ; doch som-
mighesouden wel wenschen dat zy het gantsche Journael hadden ende niet
de extracten van de dinghen die my iust raetsaem dachten voer 't ghemee-
neste. Wat my belanght / dat 'had' ick oock wel ghewenscht / doch hebbe
sulcx noch van de E. Compangie noch elders konnen bekomen : alsoo de E.
Heer en Ridder Thomas Roe in dierghelijcke honorabele Ambassade na den
grooten Turck gheemploiert wort van zyn Majesteit ; evenwel om het de-
sees Journaals op te vullen / soo geef' ick u liede hier een beschrijvinghe
des Landts. Mitsgaders oock eenige Vieden die over ende weder gheschre-
ven sijn / waer in ghy bespeuren kunt allen haer ommegangh en subtylheden
die zy ghebruycken.

Beschrijvinghe van de besondere

Coniuckrijcken en Provincien die den grooten Mogol *Shafelim* Gehangier onderworpen sijn, nitsgaders de principale steden ende Revieren, de gelegenheyt ende grensen, distantie in lenghte ende breedte. Soo naals ick die uyt de beschrijvinge by een hebbe kunnen vergaderen, de namen heb ick genomen uyt des Coninghs Register: ick beginne aen 't Noordt-westen.

1. Andahar, de voornaamste Stad so genoemt/ ligt van het herte van al zyne Territozien int Noordt-westen/ grenst aen de Shabas, ende was een Provincie van Persien.
2. Tara, de voornaamste stad so ghenoemt is afghesondert door de Riviere Indus, welke sich in de zee tot Sindu ontsloft/ ende licht int Zuyden van Chandahar/ van welckers midden/ ick giffe Agra west/ wat na 't Zuyden.
3. Suckar de principale Stadt so ghenoemt/ Bucker-Suycker, licht op de Riviere Sindu oft' Indus ten Noordten/ eenighsins ten Oosten van Tara, ende ten westen grensfe op de Boloaches, een sonde van Doest Hingghbaar Volck.
4. Mulkan, de voornaemste Stadt so ghenoemt/ ligghende oock op de Riviere Indus/ ten Oosten van Candahar, ten Noordten van Bucker.
5. Haagickan het Coninghrjck van de Boloaches, ten Westen van Tara en Bachar, ende grenst ten westen aen het Coninghrjck van Lar, onder subjectie van den Shabas. Indus vloeyt in d' Oost zijde van dien / 't en heeft geen vermaerde Stadt.
6. Cabull, de Stadt so ghenoemt een groot Coninghrjck / het Noorderlichste Quartier van deses Keysers Dominien / ende grenst aen Taria-ryen,
7. Kishnier / de voornaemste Stadt wordt ghenoemt Sirivakar de Rivier Bharpasseert daer door/ ende ontmoet de Zee by Haages, ofte / sommighe segghen van selfs in 't Noorder ghedeelt van de Baey van Bengala, Cabull grenst

grenst ten oosten van dien wat zuidlyk / 't is gheheel berghachtich.

8. Bankish, de principale Stadt wordt genoemt Beishar.

9. Atack, de voornaemste Stadt soo ghenoemt / aen d' eene kant van dien lighdt de Riviere Nilab, welke ten Nooyd-westen in de Riviere Indus loopt.

10. Het Coninghryck van de Katarus, licht aen de voet der Berghen : haere principale Steden sijn Bankely ende Pambola, ten Nooyden van haer grenst Kishinier.

11. Pebbab, 't welck beteekent vyf wateren / om dattet ghelegghen is bliuen vyf Rivieren. De voornaemste Stadt wordt ghenoemt Labor, 't is een groote en zeer byzichtbare Coninghryck / de Stadt is de Merckt van Indien ten aensien van negotien / het grenst ten Nooyd-Oosten aen Multan.

12. Janba, de voornaemste Stadt soo ghenoemt : het licht ten Oosten van Pen-lab, 't is zeer berghachtich.

13. Peitan, de voornaemste Stadt soo genoemt / het licht ten Oosten van Genba / ende ten Nooyd-westen van Bengala, 't is vol bergen.

14. Nakarkut, de principaalse Stadt soo genoemt / grensende ten Nooyden van Mogor, het licht ten Nooyd-Oosten van het hooft van de Baep van Bengale, 't is zeer berghachtich.

15. Siba, de voornaemste Stadt soo genoemt / se grenst ten Zuiden van Nakerkut, 't is al verghachtich.

16. Jeluall, de voornaemste Stadt van dien Ragerpar, het grenst met Bengala Zuid-Oost ten Nooyden / ende met Siba en Nakerkut ; 't is vol berghen.

17. Delly, de voornaemste Stad soo genoemt / 't licht aen de Nooyd-West kant van de Riviere Jemui, welke sich in de Riviere Ganges ontlastet / ende door Agra loopt. 't is een oude Stadt / ende de stoel van des Mogols voorsaten / 't is verbaelt : sommighe segghen / dattet gheweest is de stoel van Porus, geconquesteert ofte gewonnen door Alexander, ende datter een Di-laar met een griexse op-schrift staet.

18. Mevat de voornaemste Stadt / ghenoemt Narnoll, gelegen ten Oosten van Ganges.

19. Sanball, de voornaemste Stadt soo genoemt ; gelegen tusschen Ganges en Jemui ten Nooyd-westen van haere byeenkomst.

20. Baker, de voornaemste Stadt is Bikaner, grenst aen het Nooyd-westen van Ganges.

21. Agra een voornaem en groote Coninghryck / de Stadt soo ghenoemt / 't hertje van des Mogols Territorium in Nooyder breedte omtrent achtentwintich en half graden : ghelegghen meest aen de Zuid-west-kant van Jemui ; de Stadt op de Riviere / alwaer een van des Keysers Schatkamer is : van Agra tot Lakor en sijn niet min als seventich Mylen / 't is al black Landt / en de hooghe wegh is aen beyde kanten met boomen beplant : 't is een van de groote wercken en wonderen des werelts.

22. Jenupar, de Stadt soo ghenoemt / ghelegghen op de Riviere Kaul, 't welck ick vermoede te sijn een van de vyf Rivieren die Lahor omringen / ende t Landt licht tusschen dit en Agra, ten Nooyd-westen van d' eene / ten Zuid-Oosten van d' andere.

23. Banda, de voornaemste Stadt soo genoemt / het grenst ten Westen van Agra.

24. Patna, de principale Stadt soo ghenoemt / beslooten van vier groote Rivieren / Ganghes, Gemna, Serfeli, ende Kanda, soo datse in 't Zuyd-Oosten van Agra ghelegghen is dat de Baey van Bengala / daer alle dese Toll betalen.

25. Hor de voornaemste Stadt / heffende na 't hooft van Hanges.

26. Bengala een machtich Coninghryck / de West-syde van de Baey ten Noorden beslyptende / ende draept na 't Zuyd-westen / het grenst aen Cormandel; de voornaemste Steden zijn Ragmekhel ende Dekaka; daer zijn veele havens / als Port-Grand, Port Perquina, daer de Portugaloyfen op handelen / Philipatan, Satigam, het begrypt veele Provincien / als dat van Purp en Patan.

27. Roch en heeft geen aensienlijke Stadt / ende grenst ten Zuyd-westen / Oost van Bengala en de Baey.

28. Udera, staet verst na 't oosten van Mogols Territorium ofte Jurisdicctie voort by de Baey, ende grenst aen het Coninghryck van Maug, een woest volck residierende tusschen Udera ende Pegu.

29. Canduana, de voornaemste Stadt voort genoemt Kerhakarenkah, gelegen van het zuyden van Bengala zuyd-west.

30. Kualiar is gelegen ten zuyd-oosten van Kandwana, ende grenst aen Burhampur.

31. Chandes, de voornaemste Stadt genoemt Burhampur, een groot Coninghryck / een van de oudste woon-steden van Decan, ende van haer gewonnen/gelegen ten Oosten van Guzarat, ten Zuyden van Achitor, ten Westen van Decan, ende wort bevochticht van de Riviere Talerey, welke sich ten Westen in de Baey van Cambaya uytstort / 't is nu de stoel van den Decan.

32. Malua, de voornaemste steden genoemt Ugen, Nark, ende Sering, gelegen ten Westen van Chandes, tusschen dat en het landt van Banna ten Oosten van de Riviere Sapra, welke loopt in de Baey van Cambaya, niet verre van Suratta.

33. Berar, de voornaemste Stadt wort genoemt Shabpur, grensende op Guzarat en de geberghte van Ranna.

34. Guzerat, een deffigh Coninghryck / omcingelt van de Baey van Cambaya, de voornaemste Stadt is Amauar, het behelst de Stadt en het gebiet van Camraya, het eieract van Indien, de jurisdictie en de Stadt van Suratta ende Caraoch: 't wort bevochticht van veele fraeye Rivieren / als die van Cambaya 't en oncrechten voort Indus geacht de Riviere van Narbadah, sich ontslastende in de Zee tot Carroach, die van Suratta en verscheyden andere / handelt op de roode Zee / op Achim ende veele plaecten.

35. Soretra, de voornaemste Stadt genoemt Ganager, gelegen ten Noord-westen van Guleratta.

36. Naruar de voornaemste Stadt genaemt Gabud, licht ten Zuyden van Chitor.

37. Chitor, een oude groote Coninghryck / de Stadt soo genoemt / is gelegghen op een gheweldige Bergh / rondt om benuert tien Enghelse Mhlen. Daer staen noch boven de hondert Kercken / het Paleys van een Coningh / veel treffelijke Placen van uytghehouwen steen. Daer is maer eenen opgangh gehouwen uyt de steenrotze / sachs vier heerlijke Poorten / daer zijn noch

noch oberigh de ruinen van hondert steene huysen/ 't is onbewoont / 't was
blyten twyfel een van de stoelen van Porus / ende inghenomen van Ranna
zyn afkomst by Echarhaw den laetsten Mogol. Ranna vluchtende in de sterck-
te zyns Coninghricks onder de Berghen/ heeft sich nedergheslagen tot Ode-
poore / dewelcke ghedwongen wiert den Mogoll te erkennen booz zyn opper-
Heer; van Sultan Caroone / derde Soon van de teghenwoordighe Keyser/
int Jaar 1634. dit Coninghrick licht ten Noord-westen van Chandes, ende
in 't Noord-Oosten van het Noord-westen van Guzeratta, op de wegh tus-
schen Agra en Suratta: Ranna selfs bewaert de Berghen ten Westen / omtrent
Amadavar. De lenghte is van 't Noord-westen tot het zuyd-Oosten.

Van Candahor, tot Lakor, omtrent achthondert mylen.

Van Lahor tot Agra omtrent 772. Mylen.

Van Agra tot Hhagipurpatua, omtrent 680. Mylen.

Van Hhagipurpatua tot Kirasunder omtrent 670 Mylen.

In alles omtrent 2872. Mylen.

De breedte in 't gheheel / is van 't Noord-Oosten tot het Zuyd-westen
van Hardear tot Duarsa omtrent de 1500. Mylen.

Des Coninghs Brieven

Ghesonden aen

Selim Shagh den Grooten Mogol,

in 't Jaer 1624. Door

SE. T H O M A S R O E.

Jacobus by der gratie Godts, den Schepper van hemel en aerde, Coningh van Groot Britannien, Vranckrijck en Yerlandt, beschermmer van het Christelijcke geloof, &c.

Aen den Hoogh-Moogenden Monarch den Grooten Mogol, Coningh van d' Orientaalse Indien, van Chandahar, van Chismer ende Corazon, &c.

Groetenisse sy u,

W' groote gunsten en affectie t' ons waerts ende tot onse Ondersta-
ten/vernommen hebbende dooz uwe groote Firman aen alle uwe Ca-
piteynen der Gebieren / ende Collecteurs uwer inkomsten/ om on-
se liebe Onderdaenen de Engelse Natie met allerley respect te beje-
genen/ soo wanneer sy sullen komen te landen aen eenige havens
binnen uwe Dominien/ ende dat sy vyze handel en commercie moghen heb-
ben sonder eenigh hinder ofte molestatie / etc. Als blyckt uyt de Articulen
besloten tusschen Sac Soff Gouverneur der Guzeraten in uwer name/ ende onse
T. onderdaan Capiteyn Thomas Best: soo heeft het ons goet ghedacht tot
u te senden onsen Ambassadeur / die noch volkomentlijcker ende int vyze
handelen en tracteren magh van sodanige zaken die billick zijn te consideren/
nopende die vriendelijcke en goede corespondentie / welke soo onlanghs tus-
schen ons haeren aenhangh ghenomen heeft ende die buyten twyfel tot nut
van beyde Natien sal gheduyen. Ten welcken aensien/en tot bevorderinghe van
sulcke loffelijcke commercie/wy verkozen hebben Sir Tomas Roe Ridder, een van
de voornaemste Edelluyden onses Hoffs / aen wien wy (onder onse groote
Zegel van Engeland) commissie gegeven hebben mits directien en instructien
om voyder te handelen van sodanighe saken / die daer moghen strecken tot
nut en proffijt van onser beyde Onderdaenen / weshallden wy u bidden / dat
tet u E. gelieve hem te favoлизereeren en te crediteren int ghene hy sal voorstel-
len en proponeeren tot des selfs bevoorderinghe en bevestiginghe. Ende tot con-
fir-

firmatie van onse goede inclinatie en affectie t' uwaerts soo bidden wy u gelyeft in dancke aen te nemen het geschenck / t welck onsen voornoemden Ambassadeur D. C. overleveren sal; en hiermede bevelen wy D. C. in de genadige bescherminge van de almachtige Godt.

Copie van den

GROOTEN MOGOL

Sijn Brief aen den CONINGH.

AEn een Coningh wettelijck upt zijne voorszaten gesproten / opghequeecht in Militarische assapren / ende bekleet met eere en gerechtigheyt / een Commandeur weerdigh alle Commande, krachtich en stantvastigh in de Religie / dien grooten Propheet Christus geleert heeft / Coningh Iacobus, wiens liefde sulcken indruck in mijne gedachten heeft ghebaert / als datse noyt vergheten sal worden / maer zijn als heerlijcke reuck van Ambergris / ofte als een plafsante Hoff van welriekende bloemen / wiens schoonheyt en reuck ghedurigh toeleent / weest oock alsoo verseeckert dat mijn liefde met de uwe groepen en toe-nemen sal.

W' Bzief dien uwe liefde my toe ghesonden heeft ten opsichte van uwe Cooplieden heb' ick ontfanghen / waer in ick veruoeght den wegghen uwer te-dere liefde t' mywaerts / en versoecke dattet u L. niet gheliebe qualpck te nemen / dat ick u C. niet eerder ghelichreden hebbe: want dese mijne tegghenwoordige brief send' ick u L. tot vernieuwinge onser liefde / ende geve u L. dooz dese te kennen / dat ick tot dien eynde mijne Firmans uptgesonden hebbe in alle mijne Landen / dat / by aldien eenighe Enghelse Schepen ofte Cooplieden in eenige van mijne Havens sullen komen te landen / mijn Volck haer gedogen sal ende haer toelaeten te doen sonder eenighe molestie t' gheene haeren Coophandel betreft / haer hulpe biedende en assisterende in alle voorsz. lende injurien / ende toefien dat haer 't minste affront niet en geschiede / ende oock dat zy alsoo wy en wyer zijn als mijn eyghen Volck. Ende ghelijck ick in en voor desen verscheyden Schenckagien uwer liefde van u ghenoten hebbe: soo begeer ick dat gy my uwe liefde erinnert dooz my toe te senden eenige cariteyten upt u w' Land tot een teeken van vrientfchap tusschen ons: want sulc onder de Princen alhier een gewoonte is.

Wat uwe Cooplieden belanght / ick hebbe dooz al mijn Landt expresse ordere ghegheven dat zy haer laeten verkopen / kopen / veruieren en weghdragen na haer we' gevallen / sonder eenig hinder oft beletsel van eenig Persoon hoedanigh hy oock sy / alle sodanighe goederen en Coopmanschappen / ofte andere dinghen / als sy sullen begeeren te kopen / ende laet dese mijne brief

W. E. soo volkomenlijck voldoen in de gewenschte vrede en liefde / als of mijn
eygen Soon de bode waere geweest om dien te bevestighen. Ende ingeval pe-
mandt in mijn landt Gadt niet vreesende / noch haeren Coningh gehoorsa-
mende / oft 't eenigh ander atheist trachten soude oft 't een instrument sijn om
dese Unie van vriendschap te breeken ; soo soud' ick mijne Soon Sultan Ca-
ronne senden / een ervaren kringhsman / om hem aen een kant te helpen/
op dat geen hinder-pael belette de continuatie en aenwas onser ghenegent-
heden.

Desen brief
als mede
de twee
hozighe
bonds ick
onder de
Schijften
van Mr.
Hack de
andere sijn
geschreeven
upt Tho-
mas Roets
besck.

Mijn Heer / slechts om beloftes wille / 't welck een eerlijcke schuldt
is / send' ick W. E. alhier een Journael tot mijn arrivement te
Biampoor, / een stadt van modderige hupsen opgebouwt daer een
van des Conings Souen hof houdt ; sijn naem is Peaveys. Ick
behoefde daer over wel een Apologie te schrijven / also daer niet
weerdighs / niet gedenck-weerdighs en is ; en nochtans en is het mijn schuldt
niet ; maer ick wil liever steunen op uw' Edel gemoet / als u met excusen te
bemoepen / en alsoo nederdalen tot een algemeijner beschrijvinge van de
standt en Custumie des landts.

Sp en hebben geen beschreven Wet des Coninghs eygen woort hoert de
heerschappij / ende sijne Gouverneurs der Provincien door die selvige Au-
thoriteyt.

Enmael 's weechs laet hy sich in de byer-schaer binden / ende spreekt de
bonnissen upt over capitale en civile misdaden. Van peder een die sterft is hy
erff-genaem / waer door hy rijck wort / en het landt soo slecht van gebouwen.
De Grooten rondts om hem en worden niet edel geboren / maer als gunst-ge-
noten verhooght : aen wien hy (soo 't waerachtigh is) wonderlijcke mid-
delen geeft. Sp worden by Paerden gereckent : dat is / Coznetten van
12000 Paerden / 't welck het meeste is waer van vier sijn neffens sijn
Soon en hups-vrouw : alsoo dalende tot twintich Paerden ; niet dat eenige
van dese verplicht sijn eenighe altoos 't onderhouden of te lichten ; maer
den Coning assigneert haer soo veel landt / dat so veel Paerden onderhouden
moet als een kente / peder paert op tweehondert-essen-vijftich guldens des
Jaars / 't welck een on-gheלוויjsche inkomste is om wech te schencken : soo
veel dat by na peder een / behalven de bouw-lupden / Coistenaaren / en Am-
bachts-lupden in de steden / daer van leeft. Doch als sp sterben / soo keert het
weder tot den Coning / als Revieren in de Zee / soo wel van de gene dien hy 't
gaf / als van de gene die door haere eygen neersticheyt pet vergadert hebben
doch meestendeel laet hy de weduwen en kinderen haere Paerden / hupsraedt
en enig Capitaal behouden ; ende dan stelt hyse in de Singeury (so de vaders
het bewindt gehad hebben van sex a sevendupsent Paerden (mogelijck van
een dupsent ofte vijfhondert : ende laetse also op nieuw voor haer selven forgen
in de Werelt / ende avanceertse na haere verdiensten. Sp worden alle ver-
hooght door geschencken aen hem / dat sp in alle kostlijckheyt en aerdigheyt
trachten te doen : sommige op eenen tyt gebende hondert duisent ponden aen
Juwelen.

Hy heeft 1 beminde hupsvrouw onder vier / die hem geheel regeert. Hy ont-
singh

singh onlanghs een geschenck van den Coningh van Bisampoor / om vyde te bekomen (wiens Ambassadeur sijn hooft dziemael tegen de aerde sleet) want sensendertich Oliphanten / de ketenen en alle de behangselen van de twee waeren van sijn geslagen goud / wegende vierhondert ponden / twee van silber / van de selfde satsoen ; de andere van koper ; vijftig Paerden cierlyk opgetopt / tien Leckes van Rupias in Juweelen / groote peerlen / ende Rubynen. Peder Leckes is hondert duisent Rupias / peder Rupias dertich stupvers / so dat tien Leckes een milioen Rupias op maecten.

Syne Jurisdictie is veel grooter dan des Persiaans / ende by na soo groot / indien niet al so groot als des Turks ; sijne middelen van gelt te krygen door inkomste / gewoonte van geschenken / ende het erven van alle mans goederen / gaen bepde te boven. Sijn landt licht ten westen van, Sindus ende strekt sich soo tot Candahar / ende tot de Berghen van Tauris in 't Doorden ; ten oosten soo verre als de uiterste gewesten van Bengala / en de grensen van Ganges ; ende ten Zupden tot Decan / 't is ten minsten tweedupsent ses Mijlen in 't vierkant / maer heeft van binnen veel kleyne Coningen / die Tributarissen sijn.

De wettelpeke Cersgenamen van Porus / die door Alexander overwonnen wiert / genoemt Ranna / is onlanghs vermeestert meer door accoord als door geweld : den Coningh veel eer hem daer toe omgekocht hebbende / als verwonnen / ende hier door en heeft hy geensins sijne inkomsten vermeerdert / maer hem een groote pensioen gegeven. Ick heb sijn landt gekruyst tusschen dese stadt Asinere en Brambore. Ceter is eertijt de voornaamste stadt geweest / staende vast op een Bergh / soo stepl als een steenklip / ongeveer vijftien Mijlen in de rondte / dat geheel bemuert is : de stadt van binnen maer met eenen opgangh / ende vijf wonderlijke Portalen in den opgangh / alles vervallen en van niemant bewoont ; doch staen noch hondert kerken / veele lanteeren / ende sulcke fraye Reliquien van upt gehouwen Beelde-werck / daer nauwijz ergens ofte nergens diergelijx te vinden is. In somma / al de oude Steden sijn nedergevelt / upt welke Politie en verstaet ick niet : maer den Coningh soecht den ondergangh van alles / dat sijne ondersaten niet begonnen hebben / so dat het gantsche landt niet een huys en heeft die voor een boer past / dan in foodanighe Steeden die hy gunste toedraeght.

Saratta is 'best van allen gesticht : ende van oudts plaetsen sy in dese gewesten geweldighe werken te maecten / welke dagelijx vervallen.

Hy staet my van het Hof te spzecken / ende mijn eygen tractement. Den Coningh heeft noopt eenigh Ambassadeur met soo groote eerbiedicheyt besegent : sonder eenigh disput my vergunnende mijne eygen gewoonte ; my niet afvozderende / 't ghene hy den Persaan wei afvozdert. Hy heete my welkekom / eer ick spzack ; ende septe dat den Coningh en hy Broeders waeren / met veel andere beleefde woorden. Verstaen hebbende dat ick sieck was / presenteerde hy my Doctoren. De geschenken nam hy in danch acti / ende was soo versott op de hoets / dat hy daer snachts in ghingh sitten in sijn Hof / ende liet hem van twee a drie van mijne Dienaers waasthalen.

Hy is seer liefstallig / ende van een minnelijck wesen / niet trots. Driemaal des daeghs vertoont hy sich op drie plaetsen : eens om sijne Oliphanten en Beesten te sien bechten / omtrent middagh : daer na / van hier tot vyf a ses uren

uren om peber een die hem besøecht te wooyde te slaen: des nachts van neghen uren tot middernacht is hy met sijne Grooten en niemant anders besjoneerende in alle ghemeeensamenheyt / zijnde beneden by haer. Ick besøchte hem tusschen vier en vyf uren / ende vondt hem in een Hof / om hoogh geset als een Coningh in een spel / ende al sijn Adelen ick selfs beneden op een stellagie met tafel-kleeden bespreydt; een rechte Tooneel: met geen groots staet / als met een Cente over sijn hoof / ende twee staende aen de hoofden van twee houtte Olpphanten / om de blieghen te verjagen.

De groote Personagien rijden by troepen / sommighe van tweehondert sommighe van vyfshondert voet-Volk haer achter na volghende / vier ofts vyf Banieren die voor uyt ghebraghen worden; ende achter haer een / a tweehondert Ruyters. Dit is all haer hooghmoedt. Sy onderhouden haere Paerden seer leckerlijck / ende boedense met boter en Supper: en hoewel sy niet heel groot en zijn / nochtans zijn sy van een seer fraye ghestalcnisse / soo wel die van Persien, en Arabien, als van dit Landt.

Dit heb ick noch te aenmercken vande valscheit van Mercator en alle andere haere Caarten en onkhonde deses landts; vooreerst / de vermaerde Heer vier Indus en ontlast haer selven niet in de Zee tot Cambaya, als haer voorge-naamste mondt / maer tot Sinde / Welken reden is / Lahor staet op Indus; van waermen alsoo niet tot op Sinde vaeren kan; alsoo niet tot Cambaya, Lahor en is oock in de Caarte niet recht gestelt / alsoose ten Noorden van Suratta boven duisent mijlen gelegghen is: de Stadt daer den Coningh ordinair zijne residentie heeft / is Agra, gantsch niet beschreven; maer staet Noord-Noord-Oost van Suratta op een Riviere / welke sich in den Ganges uyt-stort; maer den Coningh heeft nu sijne residentie in een Slechte oude Stadt / daer in niet een huys en is die van sijnck niet en is opghemaeckt: doch hy alleen heeft er een van steen; zijne Heeren woonen in Tenten; dese Stadt Afmere is tien daghen reysens van Agra, tweehondert Mijlen / welke van hier Noord-Noord-Oosten staet. Dese plaets is ghelegghen ten Noorde van Bramport vierhondert-vyftich Mijlen: Bramport van Suratta ten Oosten over de 200. Mjlen. De breedte omtrent de 25. graden:

Albus mijn Heere / heb' ick yet wat ghezept / maer weynigh ten propooste. Ick en sal de Boecken voor u niet verggheten: maer de Zeyl-steenen en zijn hier niet; sy zijn in de verre Oosterse Contrepen: en aldaer en is geen Correspondentie met China op Persien, en alsoo op Aleppo reysen Caravons; op Cataya geen.

Hier en is gheen tydinge van van Persia. Den Coningh heeft Ormus't water op d' onderhoudt ontnomen / ende de Portugiesen uyt zijne Jurisdiction ghebannen; hy heeft nu onlanghs de arme Georgianen te vier en sweert besorght: ende zijnde van een on-rustighe nature / soo heeft hy voor de Usbiqwen te temmen een Natie gelegghen tusschen Samarchand en hem / daer hy op uyt is. Hy heeft onlanghs met sijn eygen handt sijn eygen Soon den kop afgheslagen. hy wort gefavoriseert en ontfien van den Mogoll, als Heere zijnde van een dappere Natie: want dese zijn meer als halve Bramanes / wiens Religie is niet een lups te dooden die haer byt: ende de Mogollen zijn een ver-wypt Volk. Soo dat den Turck vooreleden Jaar een Ambassade na hem sendende / om te verspecken dat hy den Persiaan niet en wilde assisteren / hem

seer:

seer onbeleeft bescheydt gaf / hem Salem maecte tot der aerde toe / ende
soo haast als hy ghedumitteerde was / soo sonst hy den Persiaan tien Leches
Rupias.

Ick sal my verheughen dat ick **U** E. cenighen dienst in Engelandt mach
doen; want dit is de beste plaets dien ick opt sagh / ende maect my moe-
de / daer van te spreken; dies soo ghy oock mede zyt te leesen / ick ben bly-
de / myn versoek is dat u E. Meester haest wel deesen Journael laet lees-
sen: want ick hem een beloofte hebbe / maer ick en had geen tyt om die te schry-
ven.

En aldus met alle Respect / en weynigh Ceremonien / verhoops ick we-
der te keeren om u beter dienst te doen: ondertusschen leue ick een ellendigh
leuen / hoewel in overbloed en staets ghenoech / evenwel derfick d' om-
meegangh en teeghenwoordigheyt van die vrienden die ick beminne en eere:
onder welck getal u E. my verstant heeft u te achten / ends my selven te ree-
kenen.

U E. Ootmoedige en Dienstwillge
Dien. Thomas Roe.

*Gegeven binnen Asmeere's Hoff
van den Mogol. 17 January 1625.*

Een ander Brief aen den selfden Heer ,

gedateert den 30sten October: 1626.

My Heer d' onbeplighe Passagien tusschen dese plaets en Engelandt /
insonderheyt van mijn laetste brief die over Landt swerfde / en
veel eer om onderwys uptgingh / als om eenighe affayren / raet
my dat ick u E. die overschrybe; niet datter iets in begrepen is
weerdigh uwe Achtbare wijs heyt / maer aengesien u E. my be-
last hadde te schryven / soo sal de vergelykinghe van d' eenre by d' ander /
het gantsche discours wat verklaren. Want gebroekene ende niet aen malhan-
der hangende stucken en brocken hebben maer weinich lichts in haer / min ver-
maeck en geen profyt: so dat die wat uptrechten sal in dese sake / een Historie
behoorbe te schryven / en de sake wat hooger opvatten / om aen te wysen het
begin en den waldom deses Rycks / wat onghelucken en wat beletselen sy al
over't hooft ghesien heeft / wat vrientd'schap sy van nooden gehad en upt-
geboerd heeft / de eersuchtighe ghedachten en scheuringhen in de teghen-
woordighe staet / welke als gheswellen nu verborghen ligghen / maer drep-
ghen

ghen deur te bzeken en upt te bersten in een scheuringhe en onderganch van het geheel / dooz een bloedighe oorloogh. De Practycken / loosheeden / en Politische streecken van Factien en Secreten des Hofes / ten onrechten wysheyt gedoeint daer van sy / ick versekeren / swaagher gaen / ende upmuntende sijn in al die konst / dien den Duyvel haer leeren kan / ende en wycken niemant in Godloose listicheyt / sommighe Passagien van dien te verhalen en soude niet on-bequaem noch on-vermaeckelijck sijn haere Religien gebooght by den Coningh / ende sonder npt oft rwijs aen eenig kant gepractiseert ; hoe de Portugiesen in dit Coninghrijck ingeslopen sijn / ende dooz wat gat sy daer in geraeckt sijn ; den ingangh der lesuyen , haer onthaal / privilege / practycke / despenen / en den was dom haerder Kercke / daer sy in Europa so luyde ober Tuschken en vzoelyck sijn. Eyndelyck het landen van onse Statie op dese kust / haere gheluckighe ofte gheseghende Victozien over haere vyanden / die niet alleen ghetracht hadden dese ghewesten selfs te besitten / ende alle andere te verbieden t' ghene de Nature vry ghelaten heeft / als of Godt de Wereldt vooz haer alleen hadde geschapen / maer oock dit Volck oberlast aen te doen / als of sy alleen Mars syne kinderen waeren ; sy alleen triumphheeren souden / ende dat alle andere in Europa 't zepl souden strycken haer gheluck en dapperheyt / welke nu tot soo gheringhe waerdy ghebracht is / als dat het nu een spreckwoorzt gheworden is / (een Portugies teghen drie Moeren / een Engelsman teghen drie Portugiesen) soo dat d' alderbeste fondament van haer grootshet teeneimael ondermynt en opgeblasen is ; ende onse aenneminghe hier rust op het selfde fondament / waer van wy haer af-gheworpen hebben / 't welck is vzeese / een honorabel / doch on-gewisse vasticheyt van soo grooten Last ; want soo den vyandt eens d' overhandt krephe / oft ons eenigh ander on-gheluck wederbare / onse welckomst sal daer mee rontom draepen / het profijt en de bequaemheyt / van desen handel op Engelandt / te wyse staen magh / niet alleen ten opichte van de Compagnie nu geinteresseert / maer oock van de staet / 't sy dat de Republycke verliese ofte winne. Want dickmaels ist dat in 't stuck van negotie ghemeene Personen welbaeren by de schade van de Republycke / gelijk in alle negotien die ydelheyt en sonde maintineren.

Dit werck ofte deese methode waer wel eenige mopte waert / ende gelyck het verespichen soude een gefonden oordeel ende veel ryts / welke beyde my ontbrecken ; soo soudeet oock niet onprofytelyck sijn om te leesen / noch sonder eenig vermaech te beschouwen en te bepeynen de befondere werkinghen en de wercken Godts / de veranderlycke constitution ende dispositien der menschen / en van alle dinghen onder haere regeringen ; doch aenghesien nature en geleghentheyt my geweygert hebben vermooghen en respyt om soo grooten Werck by der hant te neemen / soo heb ick dan maer een tack vercoeren om te verhandelen sonder enige methode / als sy maniere van simpel verhandl / hoedanigh alhier sy de standt der Kercke soo wel der Christenen / als van alle andere verstropte secten en ongeloofige.

Maer om te volgharden / als in een Parenthefis / met de weet dien ick u G. gaf in mijn laetste / van ons voen hier / ende de rydinghen upt Persia : soo staet ick om kort te gaen op seer losse conditie / hoewel in extra-ordinarie gunste by den Coninch / die sachtmoedig / vriendelick en goetardig is / evenwel op

poincten

pointen en disputen met sijn hooghmoedigh en moetwilligh loon/ in wiens handen hy al sijn macht overgegeven heeft/ dien hy noch waerdigh/ noch bequaem is te maintineeren/hy is weere des Habens/ en sijn dwaesheyt geeft my veel te doen/ soo vileynig eersuchtich/ dat hy niet en wil dat ick sijn Vader voor een Coningh erkenne/ noch my aen hem adresseeren/ noch eenige gheschenken noch Complementen van eere hem opgedragen/ maer alleen aen hem selfs: 't welck ick noyt sal toestaen/ en alsoo Maintineere ick mijn credyt en reputatie niet te steunen op de privilegien van mijn qualiteyt en des Konincs goetheyt. Dochtaen een Ambassadeur hier ten hove die sich selven kent/ ende sijn Meester niet en wil te kort doen/ sal veel eer spenden als vrienden gewinnen. Haer hooghmoedt en ghedooght geen ghelycke conditie/ insonderheyt daer geen ander eere noch tytel en is als 't gene hy groote onkosten wort afgemeten; soo dat sich te maintineeren in een Stadt en Staat die eenigher maten met sijn qualiteydt hier ten hove/ sal veel meer kosten dan het profyt des handels sal mooghen opbrengen; ende die daer onder leeft doet sijn eyghen staet te kort/ ende vervalt tot kleynachtige. Ick doe mijn uiterste best om myne reputatie met kleyne middelen op te houden/ maer mijn gevoelen is/ dat een gheringher instrument het stuck van negotiebeeter soude kunnen Doortsetten/ die eenigh hoon/ affront ofte kleynachtighe mocht te upstaen/ 't welck mijn qualiteyt niet en mach gedooghen. En ick merckte dat den Coningh van Spanjen noyt eenigh Ambassadeur uyt grootsceyt herwaerts wilde senden/ wel wetende dat sy met gheen proportionale eere wierden ontfanghen/ ende door mijn gheringhe erbarentheyt die ick noch hebbe soude ick de Compagnie beeter dienft kunnen ghedoen door mijn wedercomste/ met 't adviseeren hoemen 't gheheel regeeren sal.

Wat Persia belanght/ den Turck heeft als noch slechts een brabado ghemacht/ en weynigh uptgherecht/ die passasien sijn toeghestopt/ ende den Coninc zyne armaden binnen zyne grensen intrekkende om sich selven te defenderen/ ende vindende/ gheen groate aanslaghe voor hem/ nam hy de gelegentheyt maer/ om een gerevolteerde Natie/ ten oosten van Babylon t'overweldigen. Alle volckeren worden Coorzen genoemd. Hoe hyde oude de Geographische situatie haers landts is/ daer ben ick noch on-kondigh in.

Sir Robbert Sherley door een on-geluckige reyse op Goa, heeft/ te laet komende/ de bloot op Lisbon gemist/ ende wort daer noch een ander Jaar opgehouden/ so dat den Coophandel soo medigen voortgang niet en sal hebben/ volgens mijn vermoeden; wy sullen tijt en respijt hebben om daer op te arbeiden/ na dat het D. C. in Engelandt raadtfaem sal duncken/ ofte ten minsten de Coopluden dien het insonderheyt aengaet.

Alhier is een Persiaensche Ambassadeur gearriveert met weynig tdingen/ 't sijn nu negen Maenden tfebert sijn vertreck uyt Spahan. Hy brachte veel kostelycke geschenken mede/ Sulcke amblanten maekkende ende met sijn hooft soo tegen de aerde stootende/ als dat ick vertrouwe dat het sijn meester niet behagen sal/ ten sy dat (so men meynt) hem belast is alle gediensticheyten bewijzen/ ende desen Grand Monsieur te plumpstrycken/ alsoo sijn aenbrengen streckt om penningen te bekomen tot wederstandt van den Turck; daerin hy dicmaels liberale onderstandt geniet/ 't welck dese Zee van schatten niet eens gelwaer wort; hoewel het pretext sy om middelaer van een vrede te sijn

sijn vooz de Coninghen van Decan / wiens protectie den Persiaen ter herte neemt / Alsoers synde over den aenwas deses keiserrijcks; ick en twijfse nochtans niet of hy sal sich wel met silver laeten paepen / ende gedogen dat sijne geallieerde overwinnen worden. Hy en is soo wel niet gesien in 't Hof als ick / die 't met disputeeren gekregen hebbe / ende met kibbelen behouden tot leet wesen van sommige; noch en heeft oock den Coningh hem soo veel eere bewisen in 't ontfangen van sijn Meesters brief / sich niet eens geweerdigende den Persiaen met eenige ander Eer-titel te vereeren als van mijn souverejne Heer / 't welck my niet wepnigh contenteerde. Andere avontagien heeft hy als van Laal / nabuurschap / en kennisse / 't welcke wel sijn defecten ofte gebreken / maer niet mijne fouten. Den Coningh staet nu op sijn vertreck na Decan, over wiens Armeesijn Soon gebiedt.

Onse vloot dit Jaar 1626 arriverende / recontreerde onderwegen den Admirael Carrick van Lisbon, ghedestineert na Goa, omtrent Molalia, een Eylandt van twaelf Eyden in breedte ten Nooyden haer in halende na de eurtopse gewoonte der Zee / wiertse gloont met spijghe wooyden / ende vijf groote Canon-scheyten: dooz welke occasie men drie daghen langh met haer gebochten heeft / eyndlyck aen landt rakende / stack sy haer selven aen bzandt; sy was groot vyftrienhondert Tonn / ende dooz baarblyckelycke omstandicheden / de verwachte viceroy naer Goa gesonden / is in haer gebleven: 't welck een van de grootste affronten en verlies is dat de Portugalosen in dese gewesten doot weerbare is / de soon van haer eygen moets willicheyt in dit gevecht. Den oppersten Commandeur der Engelsen is gebleven / ende die hem succedeerde / wiert gequest / wepnigh schade isser anders geschiedt. Dit sy / als in passant tot verklaringe onser affayren / ende nu sal ick met D. E. verlos en patientie treden tot mijn voornemen van de kerche.

Dooz de vloot onder Camerlaan de negenden voorsziedt deses Coninghs / wierden dese landen geregeert van verscheyden klepne Heydense Princken / geen kennisse van religien hebbende / maer hebben / volgens haere besondere afgoderpen / aengeboden allerley Creaturen. Sijne afkomst heeft de kennisse van Mahomet op de baen gebracht / maer die niemant op geleydt / volgens het accoord in het overgeven vyphet van Conscientie verleenende. Soo dat dese ingeborene na de bespindenisse (welcke met de Mooren op de been quam) haer Mogols noemden / ofte Opperhoofden van de besnedenen. Onder de Mooren sijn 'er veel stricke Mahometisten die de voetschappen volgens van Ally sijn Schoon-toon ende van andere nieuwe opgeresene Propheten / die daer hebben haere X-riffs, Mulas ende Priekters, haere Mosques ofte kercken / Religieuze Voorassen, reynigingen / gebeden / en on-talijcke Ceremonien; ende om penitentien te doen / gheen kettery in de Wereldt kan soo vzeemde exemplen toonen / noch roemen van soo gewelbige armoede / castidinge / en geestelinge / als dese; welcke alle vooz Heylige luden gereckent worden / doch van een vermengde Religie / niet vroom handelende met haer groote Propheet. Onder de Heydenen sijn noch meer soorten / sommige valiante soldaten / dynckende wijn / eetende verkens-bleesch / doch aenbiddende de gedaante van een beest: sommighe en willen dat bleesch niet acntroeren 't welck niet vooz heyligh geacht wort: andere die niet eten en sullen daer ooyt eenigh bloet in geweest is / noch de gewaentten dooden / die haer aanboot komen / noch dyncken met

de ghene die upt een beker dincen; superstiteus in haere repningingen ende seer pverigh in haere pzie: maer altemael schypben sp de Rebiere Ganges eenighe Goddelijcheyt toe / alwaer op een seekere getpe des Jaars vier a vijfhondert duplendr by een kome / ende daerin gout en silver werpen tot een offerhande.

Van gelijcken oock / aen een verkens-hoofst in een kerke dicht by dese stat tullen sp goddelijche cere bewijsen / ende aen alle levendige koepen / ende aen sommighe andere Beesten. Dese hebben haere Synagogen / en Heplige Mannen / Prophten / Coberessen / waarleggers / en alle andere bedriegeryen des Dupbels. Alle Molaas van Mahomet hebben eenighe kennisse in de Philosophie en Mathematische konsten / sijn kloecke sterckpckers / ende connen discouren van Aristoteles, Euclides, Averroes, en andere Nuthuren. De geleerde Taal is Arabisch.

In dese verwerringe zijne blyben stecken tot den tpe toe van Ebarsba, Vader deses Coninghs / sonder eenighe geraas van Christelijcke pofessie / de welcke een Prins sijnde van nature rechtverdig en byoom / nieuws gies rich / curicus na nieuwe opinien / ende die vooztreffelck was in vele deughden / insonderheyt in godvruchticheyt en eerbiedicheyt tegen sijn Ouders / die Jesupten van soa in riep / wiens opperhoofst was Ieronimo Xavier een Navaroyser; aengekomen sijnde hoorde hy haer argueren en disputeren met groot Contentement aen sijne / en hope aen haer sijde / ende liet Xavier een boeck schryven tot defensie van zijne eygen Pofessie beyde tegen de Mooren en Heydenen; t welk geschiedt zijnde / las hy t des nachts over / ende dede een gebedte van dien upt-leggen / en eyndelijck gaf hy Patenten upt om te timmeren / te prediken / te leeren / te bekeren / ende om alle haere cultupmen en Cerimonien te gebruycken alzo liber en vry als binnen Rome n / haer penninghen by leggende om haere kerken en plaetsen van devotie te stichten: soo dat hy in sommighen steden eer Templum dan Ecclesiam, eer een kerke als een gemeente bekomen hebben. In dese toestandt stondt hy toe aen allerley Natien dat sp/die wilden/Christenen mochten warden; selfs tot sijn Hof en eygen bloedt toe / verklarende dat sp daer doo in sijne ongunst niet en sou den gheraecken. Hier was een goet beginsel tot een voozwarende lente van een schrale onvruchtbare oeght.

Ebarsba selfs bleef een Mahometist evenwel begon hy een scheuringhe in de wet te brengen / by sich selven overdenkende dat Mahomet maer een mensch was / een Coningh gelijck hy selve was / ende dat hy daerom geert wiert; hy dachte dat hy selfs al soo goede Propheet mochte sijn. Dese afval des Coninghs en verhepde sich niet verre een seekere uptwendige eerbiedicheyt hield hem te rugge / en alsoo quam hy in dese Foymele Pofessie sijn secte te sterven.

Ghe-hangiersha sijn Soon / de teghentwoozdige Coningh / sijnde de stamme van dese nieuwe Phantasp / ende noyt bescreven / opgevoedt sonder eenighe Religie altoos / blyft noch alsoo tot dese uren / ende is een Arbeit / somtpe wil hy de pofessie der Mooren toevallen / doch altpdt de 4. daghen onderhouden / en oock alle Ceremonien met de Heydenen oeffenen. Hy ghevoeght sich met alle Religie / doch die van sijn Religie afftaet en mach hy niet ghebo ghen: doch tot sijn Daders opinie verballende / heeft hy daer dieper in der-

ven zeplen / ende sich / ten opsichte van sijn principale Religie / upt-ghebert
 vooz een grooter Propheet als Mahomet, ende heeft vooz sich selven ghefoz
 meert een nieuwe wet / upt allen opghemaecht: welcke veele met sulcke su-
 perstitie aengenomen hebben / dat sy gheen groot pzoeben sullen / eer sy hem
 s mozzghens sullen ghegroet hebben: tot dien eynde vertoont hy sich niet der
 Sonnen-opganch in een vepnster open tegen over een groote Pleyn vooz sijn
 Hups / daer meenigten van Volcks op hem passen: en soo wanneer de Moo-
 ren ontrent hem van Mahomet komen te spzeken / soo statteert hyse / maer ver-
 blydt sich als pemandt teghen hem uptvaert. Hoyt sal hy een on-eerbiedigh
 woozt van Christo upten / noch eenighe van die secten / t welck een wonder-
 lycke verboz thene werckinge van Godts waerhepdt is en aemmerckens
 weerdigh. Wat de nieuw beplante Christen Kercke belanghdt / dien heeft
 hy bevestight) ende alle haere Privilegien vergroot / allenachten een Jaar
 langh twee uren besiedende in disputatien aen te hoozen / dickmaels twy-
 felachtighe redenen sijner bekeeringhe voozslaende / doch tot een godloosen
 zynde.

En om haer te beter met eenige hope te paeyen / soo heeft hy veele Jonge-
 linghen gelevert in de handen van Francisco Corke, tegenwoordige Residene
 alhier om haer de Portugiese Taal te leeren Lesen en Schryven / ende om haer
 in de vyse konsten / ende in de wet Christi onderwysen; ende tot dien eynde
 hield hy eenighe Jaaren School / daer den Coningh twee Prinsen nae toe
 sonde / sijn Broeders Soonen / dewelcke in de kennisse Godts ende sijns
 Soons onsen gebenedyden Heylandts opgeboedt sijnde / met een groote sta-
 tie solemmelyck ghedoopt wierden in de Kercke van Agra, van te vozen op
 en neer de gantsche Stadt op Elephanten in triumphe gheboert zijnde / ende
 dat vooz des Coninghs expresse order / dewelcke haer dickmaels in dese om-
 megangh examineerde / ende groot behaghen in haer scheen te hebben: dit
 dede veel derwaerts in haere opinie hellen / twyfelende aen de meyninge van
 sijne Majesteydt. Andere die hem beter kenden sustineerden dat hy dit upt
 loofhepdt toeliet / om dese kinderen wegen haere bekeeringhe in haer te bren-
 gen by de Mooren, upt wien de kracht van sijn staet bestondt / doch alle Man
 in sijne opinie bedrogen sijnde / heeft die sich epndlich aldus gheopenbaert:
 als nu dese andere kinderen geconft waeren / soo men mepide / in de Chris-
 lycke Religie / ende sommighe beginselen van dien hadden ghelcert als maer
 eene Vrouw te Trouwen / sich niet te vermenghen met d on-gheloovighe/
 soo doet den Coningh de Jonghelinghen eenighe Portugaloyse Vrouwen de
 Jesuiten afvozderen / dewelcke sustinerende dat sy sulcks upt haer eygen herf-
 senen ghesmeedt hadden haer bestraffen / ende niet quaets waeren vermoed-
 ende. Doch dit het ooghwit van haere bekeeringe sijnde / om een Vrouw
 vooz den Coning te bekomen / en dat daer niet om ghesozght en wiert; soo
 quaemen de twee Prinsen by de Jesuiten, ende gaven op haere Craypen en alle
 andere Privilegien / verklarende dat sy niet langher Christenen wil den sijn/
 om dat den Coningh van Portugal haer gheen gheschencken noch wyben toe
 sondt / gelycke vermoedt hadden. Den Padre dit siende / begost te twyfelan
 datter yet meer verborgen was van de jonghe Gasten te kennen gaven / in-
 sonderhept aenschouwende haer stout bestaen van de voorsorge over de we-
 ten te verwerpen / ende de saecke ondertastende / hebben sy bekent / dat t den
 Coningh haer hadde belast.

Sp wepgherden de Krupcen aen te nemen / antwoordende dat sp door sijne Majesteys ordere waeren ghegheven / ende sp en wilden se van gheen Jonges aennemen / maer belasteden haer dat sp op den Coningh versoeken souden te senden sommighe van de ghene / die door maniere van ordere sijne Majesteys bevelen overleveren moeten / wiens monden door pzebilegien Anthozitepts ghenoech mede byenghen / ende dan wilden sp die aennemen / verhoepende / ende wel kennende des Coninghs natuer / dat hy sich aen niemandt van syne officiren in dierghelijcke onnoosele manier soude willen openbaren. De Jonghe Maets hebben dit den Coningh aenghebiendt / waerover den Coningh seer ontstelt wiert : doch also hy ghesindt was de Schoole te verdestrueren / ende de Jonghens sonder commotie te doen vertrecken / soo beval hy haer de Jesuiten te doen komen vooz de vrouwen haer deur / alwaer hy door een Prinse de ordere ontfingh / ende sonder pets naderhandt te laeten blycken / heeft hy syne Cozps daer wederom afghetrocken / dewelcke nu absolute Mooren zyn / sonder eenighe na-smaack van haer voozighe gheloof / ende alsoo sijn de byuchten van al dese hope verdweneen. Ende ick en kan niet door nauwe ondersoek gewaer worden datter eenen Christen waerlyck noch ordentlick bekeerd is / noch die daer Professie van doen / uytghenomen eenighe die om ghelt ghedoopt zyn gheworden / en van de Iesuiten onderhouden worden : van welcke sootz daer noch meer souden zyn / maer dat sp het bedroggh ghewaer worden / ende den last niet en konnen ghedoghen. Dit is d'oprechte waerheyt van al haer snoeken en arbeydt / ende de volle wasdom van haere Kercke hier.

Doch op dat u E. noch naerder verstaen meught de manieren des Coninghs der Iesuyten voortgaugh / soo sal ic u E. een a twee kluchten verhalen / die onlangs geschiet zyn / ende seggen dat Niemandt in de Weert soo swaerlick te bekeeren is / ofte Niemandt soo light / om dat hy soo geern van religie hoort / en soo wepnigh daer van heeft / en dat hy ebenwel mach gedogen datter eenighe gebedeert worde.

Oever wepnige daghen herwaerts der Iesuyten hups en Kercke aen brandt raeckende / bleef het Crucifix noch behouden en ongeschonden / 't welck onderhandt vooz een mirakel uytghestroyt wiert / en veel van gesproken ; ick die wel te vreden was dat eenigh voordeel door een toeval mochte ghebeuren tot vergrootinghe en verbreydinghe van de name Christi / sweegh stil : maer den Iesuyt vermoedende dat ick dit vooz geen Mirakel wilde erkennen / heeft het teghen my gedissaboeert / en daer van een redelsche sackete ghemaect / als op reden ghesondeert zijnde / dat het niet verbrandt was : Insinuerende dat de Mooren dese opinie des Mirakels opgehebat hadden bupten sijn consent ofte in-blasinghe ; hoewel hy bekende blydt te zyn over de voorgeballene occasie.

Maer den Coningh die noyt eenighe ghelegentheyt van nieuwe discoers ofte nieuwe tydinghen liet vooz by ghyden / ontbiedt den Iesuyt / ende vraeght hem daerna / dan hy antwoort hem daer dubbelsinnigh op ; daerop vraeght zijne Majestept of hy niet en begheerde hem te bekeeren / ende volle antwoort daerop ontfanghende / soo repliceerde hy : ghy spreekt van uwe mirakelen / en van veel die by u gheschiedt zyn / in de name van uw. Propheet : Sp al dien ghy het Crucifix en het beeldt Christi vooz myne ooghen in een byer

wilt

wilt werpen / en dat het dan niet en brande / soo sal ick een Christen worden den lesuyt wemgherde dit versoeck / als on-rechtvaardigh / antwoorde: dat Godt niet verbonden was aen des menschen roep / dat het sonde was hem te besoecken / dat hy mirakelen wrachte na sijn eyghen raedt / maer presenteerde selfs int vier te gaan tot een proebe sijn's gheloofs / 't welck den Coningh af-sloegh. Hier begost een groot disput opgenomen by den Prias, een seer stype Mahometist / en hater van alle Christenen / dat het redelyck was onse Religie dooz dese aanbiedinghe te proberen / doch met eenen / in geval het Crupsifick brandende / dat dan den lesuyt verplicht soude zijn de Moorsche Religie t' aenbeerden: hy allegerde Exempelen van mirakelen die hy verklaerden geschiet te zijn om minder reden als de bekeeringe van so een machtighe Coningh / ende in kas dese proebe niet gheweyghert wort / so soude hy verachtelyck van Iesu Christo spreken. Den Coningh nam het argument op / ende betweerde dat onsen Heyland een Propheet was dooz vergelykinge van zijne werken met die van hare absurde Saneten / allegerende de opwekkinge der dooden / 't welk noyt eenige van de hare gedaen hebben. Den Prias antwoorde / eenen die van naturen blind is / siende te maken was een groote mirakel. Dese questie aen beyde kanten dapper gedibateert sijnde / so quam 'er de derde Man / om het disput neder te leggen / en allegerde dat beyde de Vader en de Soon ghelyck hadden: want een doot Mensch te doen verrijsen ten leven moet nootsakelyck erkent worden vooz het grootste mirakel dat opt gheschiedt is / maer ghesicht te gheben aen een ooge die natuerlyck blindt is / is het selfde werck / dooz dien een blint oogh doot was / naerdien het gesicht het leven van dien is.

Hier mede eyndighde het discours / en alsoo in wysheyt beschoorde ick doch doch ick en kan niet nalaten een Aepachtich mirakel / geschiedt vooz den Coningh / 't welck de Iesuiten niet en willen bekend staen / noch aennemen als haer doen; alleen aen de waerheyt des daats en is gheen twyfel. Een Gupchelaar van Bengala, (waervan hier veele en treffelycke Meesters sijn) bracht te een groote Aep vooz den Coningh / dewelcke / soo hy voozgaf / konde waerssegghen ende Propheteren: ende desen Beest wort van sommighe secten veel Goddelycke eere toe-gheschreven: den Coningh nam een Kingh van sijn vingher ende lietse onder een van de Jonghens haere gordels verberghen / ende belaste den Aep te raden / die na de rechte Jonghen toegingh / ende namse 'er upt. Doch sijne Majesteit (noch wat curieuser sijnde) liet in twaelf besondere brieskens in Persiaanse letteren schryphen de namen van twaelf wetgevers / als van Moses, Christus, Mahomet, &c., ende die in een sack omhutselende / beval hy het beest te raden / welke van dese twaelf de rechte wet was / dewelcke sijn poot daer in stekende / het briesken nam daer Christus opgeschreven stondt. Dit altereerde den Coningh / dewelcke vermoedende dat des Aeps Meester Persiaans konde lesen / ende hem mochte voort-helpen / schreef hyse op nieu in wooffe Characteren / en presenteerde hem vooz de 2de mael: den Aep bleef by sijn vorige stuck / vond het rechte / en kuste het; waerover een van de voornaamste Officieren toornigh wiert / segghende tot den Coningh: 't is Toover / versoeckende dat hy de brieskes mochte vernieuwen / ende presenteerde selfs gestraft te worden / br aldien den Aep hem konde bedriegghen; hy schreef de naemen / doende steeds elf in het sackien / en

en wan
ertighe
historie
an een
Aep.

Oof indien aen den Grooten Mogol.

117

de hieldt het twaelfde in sijn handt. Het beest snuffelde vast / maer entwilde geen van allen aennemen ; den Coningh belaste dat men daer eene brengen soude / het Beest scheurde se in booshepdt / ende gaf te kennen dat de rechte wet-gebers Naem daer niet onder en was. Den Coningh voegh / waer het was / ende hy gingh na den Edelman toe / en greep hem by der handt / in welke het brieven was daer de naam Iesu Christi op geschreven stondt. Den Coningh wiert moejelyck / en houdt den Aep noch. Dit geschiede voor duisenden van menschen : doch waer het aen haperde / dan of het erghens aen haperde / en oordeel ick niet ; eene nochtans van der Iesayten Schoolieren liep tot hem segghende volmondigh opt / dat den Coningh een Aep hadde / die een goet Christen was. De Iesuiten houden veel van dese geschiedenisse : teghens my verachten sy 't uytghenomen de waerhepdt des daats / 't welck een van haere eygen gynchel-spielen niet on-gelyck en is.

Ick hope dat D. E. my dese dwalhepdt sult ten besten houden / die D. E. met soo veel en soo onnut gheschlap op-houde ; ick soude geerne willen verhuysen daer ick wat beters mochte leeren en doen : doch myn reyse en berouwt my niet ; het heeft my Godt en myn selven beter leeren kennen dan ick onder dese plaszieren van Engelandt soude gheleert hebben ; hy heeft zyne goethepdt wonderbaerlyck aen my bewisen / ende my zyn oordeel gheleert : zyne goethepdt zy eeuwighe lof en danck. Ick verseecke demoevelpck dat D. E. myn naem (ick en derbe niet segghen / myn dienst) presentere aen zyne Majesteit mijn Heer en Meester 't is my ghenoech dat ick niet verglyten worde ; ick en sal nopt meriteren noch trachten na d' imploeringhen zynner gunste / maer ick sal mijne beloften betalen / ende bidden dat sijne Majesteit magh leven een geluckigh en heerlyck langh leven tot troost van zyne stercke ende genieten de Croone der Croone, toeberepdt van den Coningh der Coningen voor de ghene die hem liefhebben ; in welke wensch / alsoo ick niet beters en mag / ick een beslupt maecke / verklarende te zynen te sullen blyden myn Dienaer : Dat is /

*Uwe oetmoedige Vriendt ;
Thomas Roe.*

Afinere, den 30 sten October.

Anno, 1626.

E E N ,
B R I E F

Van

S^{IR}. THOMAS ROE.

Aen een ander voor-name

R A A D S - H E E R.

Indien mijn laetste D E. toegesonden over Aleppo, D E. niet ter handt ghekomen zy / soo sal dese tegenwoozdighe discoers D E. wat dypster voozkomen / 't welck my beweeght D E. een Copp over tefenden / dien gy Thomas Smit meugt afvozeren / hoe verre dat desseyn vanden Spangiaert in te voeren dooz Sherley zyn voozgang hadde genomen / en mijn arme opinie / die D E. onderrichten sal van de tegenwoordige standt des oorlooghs / die nu onderhanden is / wat na gevolgt is / sal D E. ontfangen : dat Sherley tot Goa opgehouden wiert / dooz dien dat hy dit Jaar acht dagen te laet quam / daer hy heerlyck getracteert wiert / 't welck my doet oorздеelen dat zyn geschencken en affairen aengenaem zyn. Den Shabas hanght noch soo aen die hope / dat hy niet dat verbodt van zyde te vervoeren over Turckyen noch aenhoudt.

Over

Ober eenige daghen herwaerts wiert my gheadviseert van den Saphan, dat Sherley aen den Coningh gheschreven hadde / dat hy met groote vzeugh- de en veerdige omhelsinge / soo verre met den Vice-Roy van Goa was voort- ghebaeren in een besluyp van de unie / als hy wegghen zijne Commissie ver- mochte / dat hy gewilligh is na Spangien te vaeren om het te volvoeren. Soe 't voort gangh hebbe en effect sojtere / soo sal ick het doen blijken dat het al de aenghebaene schade der Portugaloyen in Indien sal vergoeden / ende alle andere twyselende Princken haer doen aen-nemen ; alleen en wil ick niet hardt staen op het ghevolgh daer het soe ten vollen verstaen sal worden.

Den Persiaansen Shabas is sterck te velde tot Salmas, een Dorp op de wegh na Tauris ofte na Gordghehon, wachtende na den Turcken Generaal, dewelcke met een Monstreus Armade (Indien het de geruchte niet grooter en maectt) Geincampeert licht tot Argerom, als noch twyselende welcke van beyde hy by der handt nemen sal / sijnde niet bobende vijf daghen reysens van d' eene en tien van d' andere. Doch dese groote Armaden sullen van selfs wel scheyden / en ick ben van gehoelen datter niet veel met uptgerecht sal worden / alsoo de winter aenstaende is : ende dat sy van beyde handelen sullen / 't welck den Turck noopt toe-staen sal / dan doo consent van d' oude vye handel : 't welck / hoewel het den Persaan consentere / evenwel soe den Spangiaert sijne presentatien aentenne / soo sal bevysept aen den Turck vergunt / vzychloos en onnutt sijn / om dat de syden naer Ormus sullen ko- men af sacken ; doch ick hope dat D. C. sulcx doo sal komen / D. C. wort nu de gelegentheyt aengeboden.

Den Coningh van Persia heeft nu onlanghs wederom na de Engelse ge- bracht / want 't en scheelt hem niet wat doo Christenen den handel genieten / soo slechts den Grand-Signeur daer niet achter en come : want sijn eerste presenta- tie aen den Spangiaert sal effect sojteren / en daer na mogen wy de boeken hebben.

Wy hebben nae Jacques een Schip van onse Haven van Suratta af-gheson- den met laecken en Engelse waaren / om te doen de eerste aanbiedinge van een Residentie / ende om een seckerre possessie te krijghen : want daer 't te vo- ren byz stont ons te wepgheren oft aen te nemen / daer sal 't nu een affront zijn ons upt te vossen / ghekomen zijnde op verseeckeringe van sijn brief by my ontfangen. Doch schoon ick niet tot het verreck van dit schip en con- senteerde / om dat ick wel wiste dat de haven on-bequaem was / de waaren niet voelbar / ende de groote opinien en beloften nadeeligh / waer upt ick vermoede dat den Shabas ons niet achten sal / ende na dit beginsel van ons doo deelen / en alsoo met meerder snellheyt ofte een besluyp maecten met den Spangiaert, oft vrede maecten met den Turck (want sijn deseyn is ofte de negorie geheel en al te diverteeren ofte niet met al te doen) dit sal ick evenwel voorkomen zoo veel als ick kan doo hulpe des Ambassadeurs die nu onlanghs in dese Hof aengehoomen is ; die / soo ick vertrouwe / om gelt komt daer hy niet

niet wepnigh van kryggt / en dat dese Coningh van India beter misfen kan / als eenigh Monarch ypt Oosten.

In dese Hof / welcke nu om den Decan te vermeerderen te belde is / (met een verwijsde Arme bequaemer tot een buydt als tot een schrick der vyanden) sal ick mijne besongie soa verre volvoeren / als onsen handel stablieren en vast te maecten / ende te wege te brengen dat ons volck gelijcke vyzhept met d' inwoonderen en in gebozene geniete / derwelcke selfs gebogen mislagen der Gouverneurs / die noopt te remedieren zijn / dan dooz een gantsche veranderinge / van de regceringe en forme van Heerschappyp.

Wat de bestendicheydt belanght / daer sal ick geen vorder belofte van doen / als onse epgghen voorszpoet / en d' andere haer breefe / en der Portugaloyzen slaphertigheyt ons bevestighen sal.

Den Coophandel is prozoptelijck en bequaem vooz Engelandt / maer geensins verstaen van de Compangie hoe men het tot meeste prozopt sal uytvoeren / en evenwel hebben wy wepnigh anders gedaen als fouten ontdeckt. Ick en hebb' geen macht my hiermede te bemoejen / maer indien ick maer tien dagen t' hups waere / ick soude haer meer dienst doen als hier in tien Jaaren. Om peder omstandicheydt te bewijzen / waere veel eer een boeck als een briez vannoode / maer ik sal allesins mijn deboy doen na mijn vermogen en oordeel getrouwelijck en boom. Daer benevens (schoon pemandt mochte denken dat ick dit uyt epgghen insichten segge) ick verseeckere DE dattet niet raadtfaem en is hier ten Hove een Ambassadeur te houden. Ick hebb' my daer beter uyt gheredt / ende meer affronten en slaefche Custumien uytghestaen / dan opt pemandt ghebaen heeft. Ick worde in ghelycke graadt by den Persaen gheacht / doch in gheschencken is hy mijn Meester : zyn Meester logheert niet verre van ons / maer zijne Majesteit belaste my niets te doen dat de eere van een Christen Coningh mochte nadeligh zijn / en gheen belooninghe kan my tot eeuwighe discreputatieuse acten doen dalen. Ick sie wel wat den Persaen al doen en lyden moet. Ick weet wel dat eene die wel vleyen en smeecten kan meer wercks soude connen afschpelen als ick / die om alle beufelinghen den Coningh niet magh moepelick vallen ; ende zijne Grooten zijn trotser / ende verwachten meer van my dan ick haer gheben kan. Men koude den Coningh van Spangien nopt bemeghen om pemandt derwaerts te senden / en d' ervarentheyt heeft haer gheleert / dat hy daer benevens volgens zijne qualiteydt niet ghecert noch gherespecteerd soude worden / sy wisten wel een korter wegh om haer ooghwit te bekomen. Ick en sal niet ryck wederkeren / en dan sullen 'er veel zijn die my beschuldighen sullen van dwaesheyt in die te verkyzghen / maer sy en kennen dese plaetsen in India niet ; 't wort hier alsoo sijn als in Europa. Ick sal vertrouwen op de Compangie, en myne verdiensten.

De Portugaloyzen Ambassadeurs bragghen ons een doodlycke haet toe / maer Godt Caspdt hem / en zijne hooghmoedt en merckt het niet hoe het met den Admiraal zyn Gallschoot naer Goa ghebestineert (een Schip van vyftien hondert

Ooftindien aen den Groeten Mogol.

1626

Bert Con / gewapent met sefhondert Persaanen /) afgelopen is / is hoor dese
ghedacht / dies on-noodigh weder op te halen. Dit wil ick slechts tot een
besluyt segghen / al dese dinghen aenghemercht zijnde / soo dunckt my dat
de Hemelen conspireren in den val van de Portugaloyen in dese ghewesten des
Wereldts / indien het zijne Majesteydt slechts gheliefde zijn Coninghlick
ghelaat derwaerts te neegghen ; doch ick sal verheuglick wederkeren / ende
niet wachten / dattet in mijn tyt geschiede. Ick bidde D E. mijn naem den
Coningh ghelieve te erinneren / niet uyt eenighe verdiensten / maer uyt een
votmoedighe begherte om hem te dienen : ende dat D E. ghelieve dese mij-
nen arrebedyt in dancke aen te nemen ; ende my te achten hoor de ghene die
ick ben / eene die u eert en bemindt ; ende die Godt sal bidden / als zijnde de
beste uytbzuchinghe myner affectie / u met alle eere te bekroonen / in te ghe-
benedypen met zijnen h. geest.

U E. Oormoedige en Getrouwe
Dien. Thomas Roe.

Uyt het Leger van den Groeten Mogol,
Keyser van Indien, Novemberis 30.
1626.

in het jaer 1626. (naemlicke) in den maent van November
 1626. in den maent van November 1626. in den maent van November 1626.

Een ghedeelte van een
 Brief

B R I E F

Aen de

Oostindische Compangie.

Gedateert den 23 sten Novembris, 1626.

M

In Heeren/d' uwen vanden twaelfden October 1626. is my wel
 gheworden upt het Schip Carolus, behouden ghearriveert met
 vier Schepen van Suratta op den seffentwintichsten van voorges-
 den Maent / meldende 't gheene ter Zee ghepasseert is. Ick en
 twisfele niet of het sal **W. E.** int brede verhaelt zyn / alleen datter
 wat onderschept is in het raport aengaende onse vloot ende der Portugiesen.
 Ick verhael **W. E.** als dat wy het gevecht begonnen / ende datter gheen
 Vice-Roy dit Jaar ghesonden zijnde / een oudt Soldaet / Don Emanuel Me-
 neis die tweemaal kerpghs-Orde was gheweest / in den Admiraal was /
 dewelcke gheslaghen zijnde / tot Mosambique quam te stranden / ende nu tot
 Goa ghearriveert zyn. Dese tydinghe en accordeert niet wel / alsoch ick wete
 dat se eerst by scheuten gaben / en dat het on-moghele is dat se van Aga-
 zeha tot Mosambique in een Canoa souden connen passeren ofte dat de inwoon-
 deren haer gheplonderdt hebbende / haer nae haere stercke souden derven
 verhoeren / en dat dit alles uptgericht honde zyn / daer de tydinge van haer
 aenkomste van Goa in soo korten tyt gekomen is. Soo dat mijn geboeten
 is / dat se 't d' onse soo conform verhalen als se konnen / ende noode de waer-
 heit bekennen willen / dat se of t' alle gebleven syn / of t' den Vice-Roy, 't
 welck

Welck de grootste schade en schande is die haer oopt in Indien overgheko-
men is.

Ich en zal niet behoeven D. E. int' byde te verhalen onse affapren / noch
mijne opinie / om dat ick in een continueele Journaal alle passagien hebbe
aengetyckent / ende D. E. copen van mijne byeben oversendende aen uwe
Factooren, daer in vele punten bedisputeert en verklaart worden / uyt welcke
he byde ghy het beste na D. E. oordeel meught versamelen: want daer in
worden lichtelyk alle uwe affapren ten vollen verhandelt; en het mag in sulcke
ken Methode getrocken worden / als dat ghy t' hups meught blyven sitten /
ende die teffens aenschouwen.

Doch also ick myn laetste byeben eenighe Punten op myn eerste aenkom-
ste na 't seggen van andere verhandelt hebbe / die ick naderhandt ydel en van
gheener weerde bevonden hebbe / ende dat andere licht myn generaale dis-
coers niet recht konnen vatten / soo zal ick de Materiale Punten in 't kort
overloopen: want ick verlanghe seer dat ghy de hoedanigheyt deses handels
wel wistet / hoe ghy dien meught Gouverneuren en stabiliëren / op dat ghy
doch door verscheydenheyt van dwase opinien niet aengheraden wort tot
on-noodighe onkosten / noch in groove dwalinghen noch schade komt te
verballen.

Wengaende het assisteren van den Mogoll, ofte sijne ondersaten te doen lan-
den in de Goode Zee / is nu vruchteloos / evenwel heb' ick uwe affectien
haer aengeboden: doch als zy een vrient'schap niet en behoeven / soo achten
sy 't als een handt een stuck droogh broots doet als zijn buyck vol is. Den
Coningh heeft brede met de Portugalosen / ende en sal noopt gedurigh
teghen haer oorlooghen / ten sy dat wy haer eerst verplanten; dan sal zyne
Hoogheyt binnen treden om een portie des weldacts / die des Verjochels niet
en derf deelaechtigh zijn: als sy brede hebben zo en achtense onse hulpe niet; en
de byeecken alzo luyde als onse Canoes: indien den oorloogh haer drucke / soo
en derwense haer niet uyt begeben onder pemandts Protectie / noch en willen
daer niet voor betalen. Dierre van u moeten sijn alle ghedachten van pers
andere als van een negotie in haere Haven; alwaer / indien ghy u selven
hant defenderen / wilt haer geluck bevelen / ghy en sulst noopt door eenigh
weldact aen u verbinden / ende sy sullen u veel eer ontsien / als beminnen.
Voor uwe residentie en behoest ghy niet te vresen / zoo langh als ghy den
Portugalosy temt: dies mydt alle andere onkosten als on-noodigh / die niet
en strecken tot wederstandt van haer; zy alleen konnen u schade doen. Weng-
gaende een Fort / op myn eerste aenkomste hield' ick het heel noodigh / doch
d' erbareuhteyt leert my / 't wort ons tot ons voorbeel ghewepgert / schoor
sy my tien wilde presenteren / soo en wild' ick 'er niet eene accepteren;
voor eerst daer de Keviere gerieflyk is / daer is het landt on-vruchtbaer en
wort niets verhandelt / de Passagien na beter-ghelegghene gemessen: soo vol
Dieven en Roovers / dat des Coninghs autoriteyt niet en geldt / ende de
sterckte der Verghen versterckt haer in die maniere van leven / indien 't wel
geboeght hadde tot den handel / d' ingheborre souben die verkoren hebben;

want zy voelen het on-genaek van een byzuchteloofse haben: ende 't is bewha-
genoech van een verborghen on-gerief / dat sy 't niet en ghebruycken / maer
genomen het ware al veplygh sonder mueren / 't is evenwel geen licht saeck-
den hoers van de negotie te diverteren / ende den toeloop der Coopluyden
van haer gewoonlycke Merckten af te leyden / insonderheyt vooz onse waa-
ren die by Parcelen ghekocht worden / ende niet vooz een stapel moghen ge-
rechtert worden. Ten tweeden / d' onkosten zijn swaarder als den handel
verdragen kan / want een garnisoent' onderhouden / sal de profyten op-
eten; hondert Persoonen en zijn daer niet genoegh toe. Want den Portu-
gies soo hy u opt siet sulcx by der handt nemen / sal hy zijn deboyr doen om
u t' ondermynen. Oorloogh en Coopmanschap en moghen malhanderen niet
lyden / met mijn consent en sult ghy u nergens laeten inwickelen als ter Zee/
daer ghy licht alsoo diemaels winnen sult / als verliesen / 't streckt tot ver-
arminghe van Portugall, nietteghenstaende zijne veelvoudighe rijke Resi-
dentien en Jurisdictien / dat hy Soldaten houdt die 't verteeren; en even-
wel zijn zijne Garnisonen maer slecht. Hy en heeft noyt by Indien ghepre-
spereert / zedert dat hyse ghedefendeert heeft. Yet hier wel op.

'T is oock een Mis-slagh gheweest in de Hollanders / die dooz het sweert
haer hier hebben Soecken neder te setten / sy verwisselen een Schrickelpeck
Capitaal / sy dooz snuffelen alle plaetsen / sy besitten sommighe van de beste /
evenwel haer Morste-papen consumeert al de winst. Laet dit vooz een genera-
le regel aengenomen zijn / wilt ghy profyt doen / soeckt het ter Zee / en met
een gherusten handel: want het is blyten disrupt en soude te staen na Gar-
nisonen en Oorlooghen te lande in Indien. Indien 't teghen d' in-ghebozene
alleen gheschiede / soo soud' ick het konnen toestaen: tegen haer den Oorloogh
te voeren / sy en zijn 't niet meer / en ghy behoorde wel nauw toe te sien hoe
ghy uwe reputatie daer in hasardeert: ghy en kunt soo ghemacklyck niet
retireren / als aenbullen; een ongheluck soude D. L. of discrediteren ofte D.
E. inwickelen in een Oorloogh van Extreme onkosten en twyfelachtige upta-
komste; ick swopghe het ghebreck van amonitie / victalie / advys ende dooz
d' on-bequaemheyt en verre-gheleghentheyt der plaetse. Ter Zee meught
ghy gheven en nemen / uwe desseynen en worden niet openbaer: den inham
Swalley, en de Haven van Suratta; zijn vooz u de bequaemste in des Mogols
Jurisdictie / ick hebbe het wel overwaghen / ende communicere aen u / 't
ghene noyt teghen ghesproken sal worden; ghy en behoeft niet meer / het ges-
tal van Haebens / Factorpen / residentien en sal D. L. geen profyt aenbrin-
ghen / 't sal d' onkosten wel vergrooten / maer niet vergelden. Den inham
tot Swalley, ghedurende de tpyt des Jaars is soo veplygh als een vyer / op
Suratta, Cambaya, Baroach, en Amadaur wordt meer ghehandelt als op
gantsch Indien, ende is wel gelegen.

D' on-ghemacken zijn / de Portugaloylen ter Zee / en het landen van goe-
deren / om het welke vooz te komen / soo moecht ghy 't sechiken / dat uwe
Ladinge veerdigh sy in de haben teghen 't laetste van September; 't welck
dooz een Capitaal van te vooren gheschieden kan / ofte dooz ghelst op te ne-
men vooz drie Maenden tpyt / en so meught ghy lossen en laden in een / en

de in een goede sapsen naer Engghelandt vertrecken / ende den byandt en sal gheen tyt hebben om met gheweldt u aen te tasten / die dan eerst sult gelandt zyn; en soo de toetsellinghe laeter zy / soo sullen wy 't mys worden. Wat het tweede belanght / goederen te landen sonder ghevaer van Fregatten / ende d' onkosten te spaeren van over landt te voeren / soo moet ghy een Pinas senden van seftich Ton / met tien stucken die seven a acht voeten diep gaet om de riviere tusschen swally en Suratte te Passeren / en alsoo sullen uwe goederen behouden zyn / en onder uw' engen gebiedt tot de sceutel van het Colhuys; en het sal de Stadt wat ontfangh aenbrengghen.

De Coopmanschappen die ghy verhuopt worden minst in dat quartier verteert / alsoo de goederen die ghy soecht voornamelyck Indigo en Laken zyn / niet eenen plaets en is tot beyde soo bequaem niet / en de minste onghemacken zyn te hiesen / hier van sult ghy byder bericht hebben in mijn Journaal en discoursen aen uwe Factoors, licht dat sommighe onder haer dit sullen tegenspreken: maer ick en ben niet bedrogen / noch en soecke mijne private inlichten niet / om Factooren te houden tot gerief en avanceementen van Vrienden / van de plaetsen en het ghetal der Dienaren daer hebb' ick mijn oordeel van ghegeven / ende houde de voorszeden doolginghen wel openbaeren / maer niet uiteren. Sindu hebben de Portugaloysen in besittinghe / ofte schoon zy al bynwaere / 't en soude niet bequamer zyn als Suratta, noch veyligher; soo als 't nu is / sal 't ghevaerlycker zyn. Uwe Factooren hebben my vier a vyf Clausulen uyt uwe Commissie tot-gesonden / die Persia / een Fort, een Plantagie in Bengala betroffen / die sy wel wisten dat niet dienstigh waeren: gheen andere voornemen noch resolutie willen sy my bekendt maecken. Sy en comen niet gheboghden dat ick haer soude verstaen ofte onderrichten / by aldien zy pets rescolveren nae haere opinie ten proffyte van D. V. ende my de weerdoen / ick sal de Personagie eens Hobelinghs spelen / doch ghy sult in mijne byeiben en Journaal konnen merken hoe sy met my handelen / 't welck ongetwyfelft int eerste gesaept is geworden dooz eenighe Jalouysie van de uwe / 't welck u dier sal komen te staen.

Om de negotie hier te stabilieren / ick en twyfele niet van eenighe redelycke wysse te wege te brengen / mijn Credyt is by den Coning / en uw' macht sal hem aen de stantvasticheydt verbinden; 't en sal soo veel hulpe ten Hoove niet behoeven / als ghy wel meynt / een weynigh gunste nevens de discrecie van uwe Factooren sal u met ghemacklycke onkosten D. V. de meeste profyten aenbrengghen / maer ghy moet uw' Capitaal verwisselen / en laet uwe knechten u niet bedriegghen / laecken / loodt / randen / Quicksilver zyn slappe Coopmanschappen / en sullen noyt desen handel staende houden / ghy moet het dooz veranderinghe te hulpe komen / ende ghy sult mijne opinie in de byeiben ontdeckt vinden. Ick hebb' dit voorszeden Jaar veel swarigheden uyt-ghestaen dooz de verkeert heyd van Sultan Caroon, Heer van Suratta, doch dooz Godis bestieringhe / hebb' ickse overwonnen; Wtckelen van onderhandelinghe op ghelycke Termen en kan ick niet te weghe brengghen / gebreck van gheschencken hebben my beschaemt ghemaeckt: evenwel hebb' ick by byacken soo veel bekomen / als ick teffens begeerde. Ick hebbe alle Wille-

giften / verhooytinghen / schulden / ghemaeckt en ghenomen door mijn tpd
tot mi 'de geestent / ofte ten minsten tot een wonderabele compositie ghebracht.
Maer als ich den aelt-komende ghelicheit overleevde aen den Mogol, in
absentie van den Dair / so sal ick ga nieuw aenghauden om een Formeele
Contract &c.

Ick hebb' verstaen dat Sir Thom. Roe op sijn vertreck versoeken-
de van den grooten Mogor ofte Mogol brieven van Reconnan-
datie aen sijne Majesteit / de selvighe lieftelich bekomen heeft /
maer bond dat hy groote swaricheit maecte waer hy sijn segel soude
setten; indien onder / dat het licht tot sijne dis-reputatie mochte stre-
cken: indien om hoogh / dat den Coningh sich licht daer aen mochte
stoten; sijn resolutie was dandese / den brief on-gesegelt te senden / dat
sijne Majesteit na sijn welgevallen die mochte aen setten. Het Zegel is
silber / welkers figure en gedaente des Mogols geslachte alleen van
Tamerlaan af is behelsende in seiven Circulen / met de Engelse over-
settinge.

F I N I S.

